

Gminny Program Rewitalizacji **Gminy Brzozie** na lata 2025-2032

Zlecniodawca:

Gmina Brzozie

Brzozie 50

87-313 Brzozie

Autorzy:

Katarzyna Tomczak

Zofia Dzierżanowska

Marcelina Więcek

Magdalena Kmak

Michał Kozielski

Czerwiec 2026

Wykaz skrótów:

Dz.U. – Dziennik Ustaw

GPR – Gminny Program Rewitalizacji

KGW – Koło Gospodyń Wiejskich

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

REGON – Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej

QR – (skrót ang. Quick Response) Szybka odpowiedź

UE – Unia Europejska

Spis treści

1. Wprowadzenie	8
1.1. Wykaz pojęć zastosowanych w opracowaniu	9
1.2. Podstawa prawna i struktura Gminnego Programu Rewitalizacji.....	11
1.3. Harmonogram prac nad GPR	12
2. Charakterystyka Gminy Brzozie.....	13
3. Metodologia delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	14
3.1. Wybór jednostek analitycznych	14
3.2. Gromadzenie i zbieranie danych.....	16
3.3. Budowa wskaźników w sferze społecznej i sferach pozaspołecznych	16
3.4. Przeprowadzenie diagnozy na podstawie zebranych danych	18
3.5. Opracowanie wskaźnika syntetycznego sfery społecznej	18
3.6. Analiza wskaźników sfer pozaspołecznych	20
3.7. Delimitacja obszaru zdegradowanego	22
3.8. Delimitacja obszaru rewitalizacji	23
4. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji	25
4.1. Sfera społeczna	26
4.1.1. Zmiany demograficzne	26
4.1.2. Bezrobocie.....	28
4.1.3. Ubóstwo, wykluczenie społeczne, uzależnienia	29
4.1.4. Poziom bezpieczeństwa	30
4.1.5. Poziom edukacji	32
4.1.6. Aktywność kulturalna	33
4.1.7. Zaangażowanie w życie obywatelskie i społeczne.....	34
4.1.8. Partycypacja społeczna	36
4.2. Pozostałe sfery	40
4.2.1. Sfera gospodarcza	40
4.2.2. Sfera środowiskowa.....	41
4.2.3. Sfera techniczna	45
4.2.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna.....	48
5. Część planistyczna	50
5.1. Wizja i cele rewitalizacji	50
5.1.1. Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji	50
5.1.2. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań	51
5.2. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	52
5.2.1. Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	52
5.2.2. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	61
5.3. Ramy finansowe	64
5.4. Mechanizmy włączania interesariuszy w proces rewitalizacji	64
5.5. Komplementarność i zintegrowanie Programu Rewitalizacji	66
5.5.1. Komplementarność problemowa i zintegrowanie na poziomie zdiagnozowanych potrzeb i problemów	66

5.5.2. Zintegrowanie na poziomie celów i kierunków działań	67
5.5.3. Komplementarność i zintegrowanie przestrzenne.....	68
5.5.4. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oraz zintegrowanie na poziomie różnych sektorów i partnerów	68
5.5.5. Komplementarność międzyokresowa	68
5.5.6. Komplementarność źródeł finansowania	69
5.5.7. Kompleksowość Programu Rewitalizacji	70
5.6. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	71
6. Część zarządcza	79
6.1. System zarządzania wdrażaniem i monitoring Programu	79
6.1.1. Zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji	79
6.1.2. System monitorowania i oceny Programu	81
6.1.3. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji	83
6.1.4. Wskaźniki realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji	83
6.1.5. Uspołecznienie Gminnego Programu Rewitalizacji	84
6.1.6. Koszty zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji	84
6.2. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach	85
6.2.1. Specjalna Strefa Rewitalizacji	85
6.2.2. Zmiany w Planie Ogólnym Gminy Brzozie	85
6.2.3. Zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	85
6.2.4. Miejscowy Plan Rewitalizacji	85
6.2.5. Zmiany w uchwałach o których mowa w art. 21 ust 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. 2023 r. poz. 725).....	86
6.2.6. Zmiany w uchwale o której mowa w art. 7 ust. 3, tj. uchwały w sprawie wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji	86
Tabela 1. Charakterystyka jednostek analitycznych Gminy Brzozie.....	15
Tabela 2. Wskaźniki delimitacyjne w sferze społecznej.	17
Tabela 3. Wskaźniki delimitacyjne ze sfer pozaspołecznych.	18
Tabela 4. Podział wskaźników sfer pozaspołecznych na stymulanty i destymulanty rozwoju Gminy Brzozie.	21
Tabela 5. Punktacja wskaźników negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach pozaspołecznych wg jednostek analitycznych.	21
Tabela 6. Wyniki analizy wskaźnikowej- obszary zdegradowane.....	22
Tabela 7. Charakterystyka obszaru zdegradowanego Gminy Brzozie.	23
Tabela 8. Charakterystyka obszarów rewitalizacji.	24
Tabela 9. Podsumowanie analizy wskaźnikowej podobszarów rewitalizacji - zmiany demograficzne.....	27
Tabela 10. Podsumowanie analizy wskaźnikowej podobszarów rewitalizacji - bezrobocie.	29
Tabela 11. Podsumowanie analizy wskaźnikowej podobszarów rewitalizacji - ubóstwo, wykluczenie społeczne, uzależnienia.....	30
Tabela 12. Podsumowanie analizy wskaźnikowej podobszarów rewitalizacji - poziom bezpieczeństwa.....	31
Tabela 13. Podsumowanie analizy wskaźnikowej podobszarów rewitalizacji - poziom edukacji. 32	

Tabela 14. Podsumowanie analizy wskaźnikowej podobszarów rewitalizacji - aktywność kulturalna.	34
Tabela 15. Podsumowanie analizy wskaźnikowej podobszarów rewitalizacji - zaangażowanie w życie obywatelskie i społeczne.	35
Tabela 16. Podsumowanie analizy wskaźnikowej podobszarów rewitalizacji - sfera gospodarcza.	41
Tabela 17. Podsumowanie analizy wskaźnikowej podobszarów rewitalizacji - sfera środowiskowa.....	44
Tabela 18. Podsumowanie analizy wskaźnikowej podobszarów rewitalizacji - sfera techniczna (część I).	46
Tabela 19. Podsumowanie analizy wskaźnikowej podobszarów rewitalizacji - sfera techniczna (część II).	48
Tabela 20. Podsumowanie analizy wskaźnikowej podobszarów rewitalizacji - sfera przestrzenno-funkcjonalna.....	49
Tabela 21. Cele strategiczne i kierunki działań Gminnego Programu Rewitalizacji.	51
Tabela 22. Wykaz podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	52
Tabela 23. Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 1.	52
Tabela 24. Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 2.	54
Tabela 25. Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 3.	55
Tabela 26. Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 4.	56
Tabela 27. Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 5.	57
Tabela 28. Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 6.	58
Tabela 29. Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 7.	59
Tabela 30. Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 8.	60
Tabela 31. Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 9.	61
Tabela 32. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	62
Tabela 33. Ramy finansowe podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	64
Tabela 34. Powiązania zidentyfikowanych problemów, potrzeb i potencjałów podobszarów rewitalizacji z zaplanowanymi działaniami rewitalizacyjnymi.....	66
Tabela 35. Zintegrowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych z celami i kierunkami działań.	67
Tabela 36. Kompleksowość zaplanowanej interwencji rewitalizacyjnej.	70
Tabela 37. Cele i kierunki dokumentów lokalnych i regionalnych dokumentów strategicznych i programowych spójnych z celami i kierunkami Gminnego Programu Rewitalizacji.....	72
Tabela 38. Funkcje grup interesariuszy procesu rewitalizacji Gminy Brzozie.	80
Tabela 39. Ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji	83
Tabela 40. Wskaźniki osiągnięcia celów Gminnego Programu Rewitalizacji.	83
 Rysunek 1. Lokalizacja Gminy Brzozie na tle podziału administracyjnego.	13
Rysunek 2. Schemat etapów diagnozy delimitacyjnej.	14
Rysunek 3. Podstawowe jednostki analityczne Gminy Brzozie.....	15
Rysunek 4. Wartość wskaźnika syntetycznego sfery społecznej w poszczególnych jednostkach analitycznych.	20
Rysunek 5. Punktacja zbiorcza sfery pozaspołecznej poszczególnych jednostek analitycznych...	22
Rysunek 6. Obszar zdegradowany Gminy Brzozie.	23
Rysunek 7. Obszar rewitalizacji Gminy Brzozie.....	25
Rysunek 8. Plakat promujący ankietyzację.	36
Rysunek 9. Profil ankietowanych według danych podstawowych.	37
Rysunek 10. Wyniki badania ankietowego w kontekście rewitalizacji.....	37
Rysunek 11. Plakat promujący udział w konsultacjach społecznych.	38

Rysunek 12. Formy ochrony przyrody oraz tereny leśne w Gminie Brzozie.	42
Rysunek 13. Obszary zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Brzozie.	42
Rysunek 14. Zasięg dostępu do sklepu spożywczego w promieniu 2 km od gospodarstw domowych w podobszarach rewitalizacji Gminy Brzozie.	47
Rysunek 15. Spójność celów Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2016-2023 oraz Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2025-2032.	69
Wykres 1. Struktura demograficzna podobszarów rewitalizacji w odniesieniu do Gminy Brzozie (dane za rok 2024).	26
Wykres 2. Przyrost naturalny podobszarów rewitalizacji w odniesieniu do Gminy Brzozie (dane za rok 2024).	27
Wykres 3. Udział liczby osób bezrobotnych w poszczególnych podobszarach rewitalizacji według kategorii bezrobocia w odniesieniu do statystyk dla całej Gminy Brzozie za 2024 rok.	28
Wykres 4. Udział osób korzystających z pomocy społecznej wszystkich podobszarów rewitalizacji (łącznie) według powodu pomocy względem statystyk Gminy Brzozie za rok 2024.	29
Wykres 5. Odpowiedź z ankietyzacji internetowej na pytanie: "Jak ocenia Pan/Pani bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy?".....	31
Wykres 6. Udział uczniów z podobszarów rewitalizacji w ogólnej liczbie uczniów w szkołach gminnych w 2024 r.	32
Wykres 7. Liczba wypożyczeń wolumenów przypadająca na 1 czytelnika w podziale na podobszary rewitalizacji w 2024 r.	33
Wykres 8. Frekwencja w Kołach Gospodyń Wiejskich i jednostkach Ochotniczych Straży Pożarnych względem ogólnej liczby mieszkańców jednostki przestrzennej w 2024 r.	34
Wykres 9. Liczba aktywnych i wykreślonych działalności gospodarczych oraz ich relacja w 2024 r. w Gminie Brzozie.....	40
Załącznik 1. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji Gminy Brzozie - mapa pogładowa.	87
Załącznik 2. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji Gminy Brzozie - mapa szczegółowa.....	88

1. Wprowadzenie

Celem procesu rewitalizacji jest wyprowadzenie danego obszaru ze stanu kryzysu poprzez podniesienie jakości życia mieszkańców, w tym w szczególności grup społecznych, wymagających specjalnej opieki i zaangażowania środków aktywizujących ich w życie społeczne i gospodarcze. Efektywna realizacja ww. założeń jest możliwa jedynie poprzez zintegrowany system działań we wszystkich sferach życia publicznego, w tym gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego czy środowiskowego. Prowadzona w sposób przemyślany i zsynchronizowany rewitalizacja stanowi kluczowe rozwiązanie wieloaspektowego kryzysu, który w zdiagnozowanych i wyznaczonych obszarach wyróżnia się szczególnym natężeniem. Zintegrowanie działań na ściśle określonym obszarze pozwala na efektywną interwencję w różnych sferach funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego.

Za przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej wdrażanie jest odpowiedzialny samorząd terytorialny w ramach zadań własnych. Jednocześnie wskazuje na ich fakultatywny charakter, co oznacza, że fakt sporządzenia gminnego programu rewitalizacji wynika z rzeczywistego występowania specyficznych problemów określonych w ustawie o rewitalizacji.

Gmina Brzozie zauważa i reaguje na występujące negatywne zjawiska, planując działania naprawcze w ramach kolejnych opracowań Gminnego Programu Rewitalizacji. Poprzednikiem obecnie prezentowanego dokumentu był Gminny Program Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2016-2023, przyjęty *Uchwałą Nr XXVI/165/2018 Rady Gminy Brzozie z dnia 8 marca 2018 r.* Został on opracowany zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu umożliwienia ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”. Dokument został wpisany również do „Wykazu programów rewitalizacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego” na podstawie *uchwały Nr 41/2001/18 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 października 2018 r.* Dzięki niemu możliwe było ubieganie się o środki finansowe, niezbędne na realizację planowanych działań.

Ze względu na fakt zakończenia okresu obowiązywania poprzedniego dokumentu, podjęto decyzję o kontynuacji działań rewitalizacyjnych. Niniejszy Gminny Program Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2025-2032, zwany dalej GPR, został sporządzony zgodnie z zapisami ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2024 poz. 278) i stanowi wieloletni program działań gminy w sferach: społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia zdiagnozowanych obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do zrównoważonego rozwoju. Przyjmuje on postać narzędzia planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji. GPR jest dokumentem zawierającym kompleksową identyfikację i określenie skali problemów społecznych i rozwojowych Gminy Brzozie, ich analizę i diagnozę oraz sposób rozwiązywania. Zawarte procesy i działania będą służyć przeciwdziałaniu fragmentaryzacji i marginalizacji przestrzeni Gminy. Ponadto, GPR wskazuje najbardziej efektywne narzędzia mające na celu przywrócenie spójności społecznej i zrównoważenie procesów rozwojowych.

1.1. Wykaz pojęć zastosowanych w opracowaniu

Poniższa terminologia związana z rewitalizacją pochodzi z ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2024 poz. 278) i ma na celu pełne zrozumienie procesu rewitalizacji.

- **Rewitalizacja** - stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.
- **Stan kryzysowy** - stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. 2024 poz. 1411), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:
 - ⇒ **gospodarczej** - w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw,
 - ⇒ **środowiskowej** - w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
 - ⇒ **przestrzenno-funkcjonalnej** - w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,
 - ⇒ **technicznej** - w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.
- **Obszar zdegradowany** – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy w sferze społecznej oraz w co najmniej jednej ze sfer pozaspołecznych. Może być on podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

- **Obszar rewitalizacji** - obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic. Niezamieszkałe tereny przemysłowe, w tym portowe i wydobywcze, tereny powojenne albo pokolejowe, na których występują negatywne zjawiska, mogą wejść w skład obszaru rewitalizacji wyłącznie w przypadku, gdy działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym.
- **Interesariusze rewitalizacji** - są nimi w szczególności:
 - ⇒ mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
 - ⇒ mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1;
 - ⇒ podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
 - ⇒ podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
 - ⇒ jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
 - ⇒ organy władzy publicznej;
 - ⇒ podmioty, inne niż organy władzy publicznej, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.
- **Partycypacja społeczna** – przygotowanie, prowadzenie i ocena procesu rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Komitetu Rewitalizacji, polegające w szczególności na:
 - ⇒ poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami,
 - ⇒ prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy, oraz o przebiegu tego procesu,
 - ⇒ inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji,
 - ⇒ zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności gminnego programu rewitalizacji,
 - ⇒ wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększenia udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji,
 - ⇒ zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

1.2. Podstawa prawna i struktura Gminnego Programu Rewitalizacji

Zakres zawartości Gminnego Programu Rewitalizacji określa szczegółowo art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2024 poz. 278). Według niego obligatoryjnymi elementami dokumentu są:

- 1) szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2, obejmująca analizę negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru;
- 2) opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych;
- 3) opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji;
- 4) cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1;
- 5) opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym:
 - a. lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji, opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania;
 - b. charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań, o których mowa w pkt 4;
- 6) mechanizmy integrowania działań, o których mowa w pkt 4, oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- 7) szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych;
- 8) opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu;
- 9) system monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji;
- 10) określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. 2025 poz. 1071);
- 11) określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3, tj. uchwały w sprawie wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji;
- 12) wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji, o której mowa w art. 25, wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania;
- 13) wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w tym:
 - a. wskazanie zakresu niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,

- b. wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany,
 - c. w przypadku wskazania konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – wskazanie granic obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie ustaleń tego planu;
- 14) załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000 opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne.

Niniejszy Gminny Program Rewitalizacji zachowuje w pełni strukturę wskazaną w ustawie, jako zalecaną.

1.3. Harmonogram prac nad GPR

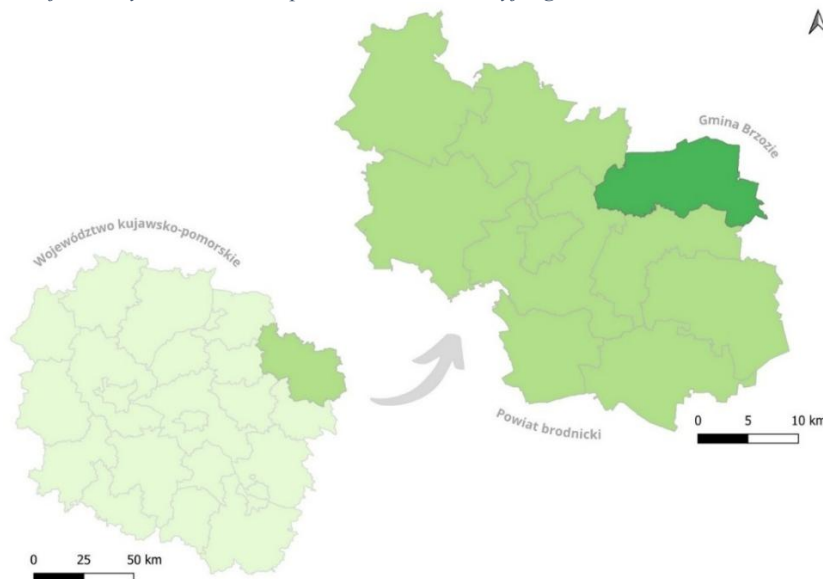
W związku z zakończeniem okresu obowiązywania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2016-2023, zostały podjęte prace nad sporządzeniem kolejnego dokumentu o takim samym charakterze. Pierwszym etapem prac było sporządzenie szczegółowej diagnozy stanu gminy na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wyznaczone obszary zostały następnie poddane konsultacjom społecznym wraz z projektem uchwały, która w kolejnych etapach została przyjęta jako *uchwała nr XVII/117/2026 z dnia 4 lutego 2026 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Brzozie*. Stanowiła ona podstawę do rozpoczęcia prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji, potwierdzonych *uchwałą nr XIX/114/2026 z dnia 4 lutego 2026 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2025-2032*. W toku prac nad Programem, został ogłoszony również nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych, podczas którego wszyscy interesariusze procesu rewitalizacji Gminy mogli zgłaszać swoje przedsięwzięcia.

Po sporządzeniu projektu Programu został on oddany do publicznej konsultacji z mieszkańcami, podczas której mogli zgłaszać swoje uwagi i wnioski dotyczące przedstawionej treści i planowanych działań. Ponadto, projekt dokumentu został przedłożony odpowiednim instytucjom publicznym w celu uzyskania ich opinii.

2. Charakterystyka Gminy Brzozie

Gmina Brzozie jest gminą wiejską, zlokalizowaną w południowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego (Rysunek 1.). Łączna powierzchnia jednostki wynosi około 94 km². Gmina, wraz z innymi 9 gminami, tworzy powiat brodnicki i znajduje się w jego wschodniej części.

Rysunek 1. Lokalizacja Gminy Brzozie na tle podziału administracyjnego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Państwowego Rejestru Granic dostępnego na geoportal.gov.pl

W skład Gminy Brzozie wchodzi 11 sołectw: Jajkowo, Świecie, Wielki Głębocek, Mały Głębocek, Brzozie, Janówko, Trepki, Sugajno, Zembrze, Wielkie Leżno oraz Małe Leżno.

Centralnym ośrodkiem gminy jest miejscowość Brzozie, w której koncentrują się najważniejsze funkcje administracyjne, społeczne oraz gospodarcze. Pozostałe miejscowości mają charakter mniejszych jednostek wiejskich, pełniących głównie funkcje mieszkaniowe, rolnicze i turystyczne.

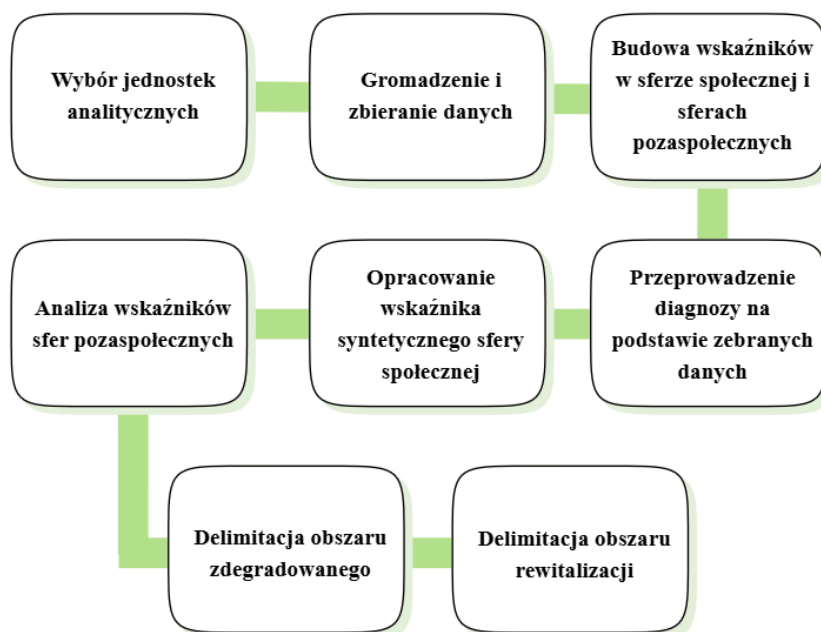
Większa część Gminy ma charakter rolniczy, co oznacza, że w strukturze użytków gruntowych dominują grunty orne, które stanowią podstawę lokalnej gospodarki. Według danych z Ewidencji Gruntów i Budynków, zajmują one powierzchnię 5671 ha, co stanowi 60,44% całkowitej powierzchni Gminy. Pozostałą część Gminy stanowią m.in.: grunty leśne oraz grunty zadrzewione i zakrzewione (około 14,94% powierzchni Gminy), grunty zabudowane (około 2,70%), tereny pod istniejącymi drogami i przeznaczone do budowy dróg (około 2,15%), tereny wodne, w tym tereny pod wodami stojącymi, płynącymi, rowami melioracyjnymi i stawami (około 4,91%).

Ze względu na duży udział obszarów naturalnych, gmina wyróżnia się znacznymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi. Składa się na nią przede wszystkim bogaty i różnorodny system wód powierzchniowych, w szczególności rzeka Drwęca wraz z dwoma dopływami – Brynicą i Sugajnicą, oraz liczne jeziora. Znaczna część powierzchni Gminy objęta jest różnymi formami ochrony przyrody, podkreślającymi jej walory środowiskowe i krajobrazowe, m.in. obszarem Natura 2000, parkami krajobrazowymi, rezerwatem przyrody, obszarem chronionego krajobrazu, użytkami ekologicznymi czy pomnikami przyrody.

3. Metodologia delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji został wyznaczony zgodnie z metodologią uwzględniającą lokalne uwarunkowania i specyfikę Gminy Brzozie. Celem zrealizowanej diagnozy była analiza negatywnych zjawisk występujących w Gminie oraz identyfikacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Metodologia, którą zastosowano, wynika z przepisów ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, i oparta o wykorzystanie mierzalnych wskaźników, które umożliwiają ocenę wewnętrznego zróżnicowania gminy w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Opis przeprowadzonego w Gminie Brzozie procesu delimitacji przedstawia poniższy diagram (Rysunek 2.)

Rysunek 2. Schemat etapów diagnozy delimitacyjnej.

Źródło: opracowanie własne

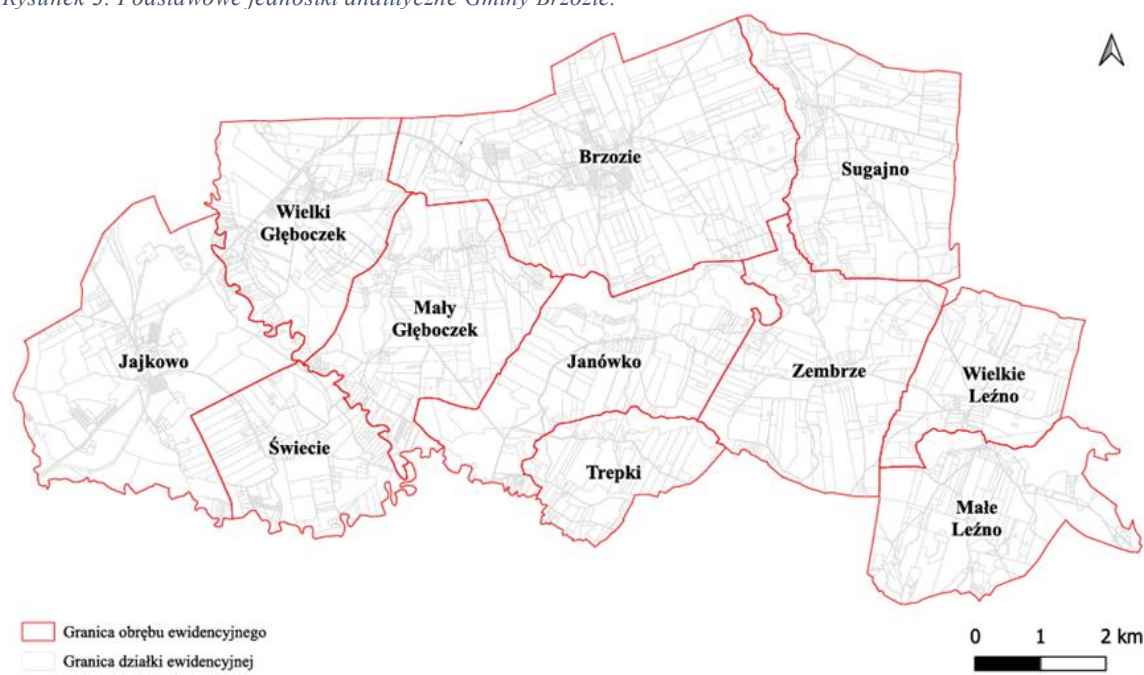
3.1. Wybór jednostek analitycznych

Pierwszym etapem w procesie delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Gminie Brzozie był wybór jednostek analitycznych, czyli jednostek przestrzennych, do których możliwe będzie odniesienie zebranych danych. Powinny być one niepodzielnymi, spójnymi obszarami, wyróżniającymi się jako całość pod względem społecznym, morfologicznym, funkcjonalnym i przestrzennym, dla których możliwe jest pozyskanie niezbędnych danych.

Wzorując się na Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2016-2023, poddano analizie podział gminy na obręby ewidencyjne. W przypadku gmin wiejskich, jest to zazwyczaj jedyny istniejący podział przestrzenny funkcjonujący w strukturze zarządzania jednostką samorządu terytorialnego oraz prowadzenia polityki rozwoju. W związku z tym, wszystkie statystyki prowadzone przez Urząd Gminy oraz jednostki podległe, opracowywane są w tym podziale. Dodatkowo, obręby ewidencyjne wyznaczane

na podstawie historii, fizjonomii, funkcji i układów społecznych, z uwzględnieniem oczekiwań lokalnej społeczności, tworzą zwartą przestrzeń, w której można zdiagnozować unikalne zjawiska. Dlatego też, w poniższej diagnozie zastosowano podział na 11 podstawowych jednostek analitycznych, będących obrębami ewidencyjnymi, a w przypadku Gminy Brzozie, będącymi również sołectwami, których rozmieszczenie przedstawiono na Rysunku 3.

Rysunek 3. Podstawowe jednostki analityczne Gminy Brzozie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Ewidencji Gruntów i Budynków Powiatu Brodnickiego

Poniższa Tabela 1. zawiera szczegółową charakterystykę przyjętych jednostek analitycznych w zakresie danych niezbędnych do wyznaczenia obszarów zdegradowanych i rewitalizacji, określonych w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

Tabela 1. Charakterystyka jednostek analitycznych Gminy Brzozie.

Nazwa jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców jednostki analitycznej w 2024 r.	Udział liczby mieszkańców jednostki w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy	Powierzchnia jednostki analitycznej [ha]	Udział powierzchni jednostki w ogólnej powierzchni Gminy
Brzozie	1288	33,88%	1628,06	17,36%
Jajkowo	592	15,57%	1195,80	12,75%
Janówko	208	5,47%	915,26	9,76%
Małe Leźno	162	4,26%	743,60	7,93%
Mały Głęboć	211	5,55%	838,29	8,94%
Sugajno	208	5,47%	902,45	9,62%
Świecie	204	5,37%	565,74	6,03%
Trepki	71	1,87%	390,36	4,16%
Wielki Głęboć	516	13,57%	782,13	8,34%
Wielkie Leźno	151	3,97%	522,87	5,57%
Zembrze	191	5,02%	895,09	9,54%
Gmina Brzozie	3802	100,00%	9379,64	100,00%

Źródło: dane USC Gminy Brzozie, Ewidencja Gruntów i Budynków Powiatu Brodnickiego

3.2. Gromadzenie i zbieranie danych

Do przeprowadzenia diagnozy delimitacyjnej w Gminie Brzozie wykorzystano dane statystyczne pozyskane z instytucji i innych dostępnych źródeł, tj.:

- ⇒ Powiatowy Urząd Pracy w Brodnicy,
- ⇒ Urząd Gminy Brzozie
- ⇒ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzoziu,
- ⇒ Urząd Stanu Cywilnego Gminy Brzozie,
- ⇒ Komenda Powiatowa Policji w Brodnicy,
- ⇒ Szkoła Podstawowa w Brzoziu,
- ⇒ Szkoła Podstawowa w Jajkowie,
- ⇒ Szkoła Podstawowa w Wielkim Leźnie,
- ⇒ Gminna Biblioteka Publiczna w Brzoziu,
- ⇒ Rejestr REGON,
- ⇒ Ewidencja Gruntów i Budynków Powiatu Brodnickiego,
- ⇒ Geodezyjna Ewidencja Sieci Uzbrojenia Terenu Powiatu Brodnickiego,
- ⇒ inwentaryzacja terenowa przeprowadzona w dniach 11.08.2025 r.-12.08.2025 r.

3.3. Budowa wskaźników w sferze społecznej i sferach pozaspołecznych

Ustawa o rewitalizacji określa zjawiska powodujące stany kryzysowe z powodu ich koncentracji, które w szczególności dotyczą:

- bezrobocia,
- ubóstwa,
- przestępczości,
- wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. 2024 poz. 1411),
- niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego,
- niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

W związku z tymi aspektami funkcjonowania społeczeństwa, wyznaczonych zostało 20 wskaźników delimitacyjnych, obrazujących natężenie zjawisk w zakresie: zmian demograficznych, bezrobocia, ubóstwa, wykluczenia społecznego, uzależnień, poziomu bezpieczeństwa, poziomu edukacji, aktywności kulturalnej oraz zaangażowania w życie obywatelskie i społeczne (Tabela 2.). Rozbudowany zbiór wskaźników pozwolił na szczegółowe przeanalizowanie istniejącego stanu Gminy w kontekście funkcjonowania społeczeństwa, z uwzględnieniem czynnika aktualności danych. W związku z tym, biorąc pod uwagę jak najbardziej aktualny stan danego zjawiska, wszystkie dane statystyczne stanowią informację na dzień 31.12.2024 r.

Tabela 2. Wskaźniki delimitacyjne w sferze społecznej.

Nr wskaźnika	Badane zjawisko	Wskaźnik
1.	Zmiany demograficzne	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców sołectwa
2.	Bezrobocie	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców sołectwa
3.		Liczba osób bezrobotnych do 30. r.ż. na 100 mieszkańców sołectwa
4.		Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców sołectwa
5.		Liczba kobiet bezrobotnych na 100 mieszkańców sołectwa
6.		Liczba osób pozostających w szczególnej sytuacji na 100 mieszkańców sołectwa
7.	Ubóstwo, wykluczenie społeczne, uzależnienia	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców sołectwa
8.		Liczba osób ze świadczeniami z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców sołectwa
9.		Liczba osób w gospodarstwie domowym korzystających z opieki społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców sołectwa
10.		Liczba osób korzystających z pomocy Banku Żywności na 100 mieszkańców sołectwa
11.		Liczba osób korzystających z zasiłku pielęgnacyjnego na 100 mieszkańców sołectwa
12.		Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” na 10 gospodarstw domowych w sołectwie
13.	Poziom bezpieczeństwa	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców sołectwa (bez zdarzeń w ruchu drogowym)
14.	Poziom edukacji	Udział uczniów uczęszczających na zajęcia wyrównawcze według miejsca zamieszkania uczniów w ogólnej liczbie uczniów poszczególnych jednostek analitycznych
15.	Aktywność kulturalna	Udział liczby wypożyczeń wolumenów według miejsca zamieszkania wypożyczającego z Gminnej Biblioteki Publicznej w ogólnej liczbie wypożyczeń w ciągu roku
16.		Udział czytelników Gminnej Biblioteki Publicznej według miejsca zamieszkania na 100 mieszkańców sołectwa
17.	Zaangażowanie w życie obywatelskie i społeczne	Frekwencja w wyborach sołtysa
18.		Frekwencja w zebraniach społecznych
19.		Obecność Kół Gospodyń Wiejskich na terenie sołectwa
20.		Obecność Ochotniczych Straży Pożarnych na terenie sołectwa

Źródło: opracowanie własne

Procedura delimitacji obszarów zdegradowanych została poszerzona o analizę wskaźników pozaspołecznych, ze sfer: środowiskowej, gospodarczej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Wynika ona z treści art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, kwalifikującego obszar zdegradowany jako teren występowania negatywnych zjawisk społecznych oraz co najmniej jednego z negatywnych zjawisk z pozostałych sfer. Poniższa Tabela 3. przedstawia wszystkie zastosowane wskaźniki ze sfer pozaspołecznych.

Tabela 3. Wskaźniki delimitacyjne ze sfer pozaspołecznych.

Nr wskaźnika	Sfera	Nazwa wskaźnika
1.	Gospodarcza	Liczba aktywnych działalności gospodarczych pozarolniczych na 100 mieszkańców sołectwa
2.		Liczba skreślonych działalności gospodarczych pozarolniczych na 100 mieszkańców sołectwa
3.		Liczba aktywnych działalności gospodarczych rolniczych na 100 mieszkańców sołectwa
4.		Liczba skreślonych działalności gospodarczych rolniczych na 100 mieszkańców sołectwa
5.	Środowiskowa	Ilość odpadów zawierających azbest do utylizacji na 10 budynków w sołectwie [Mg]
6.		Frekwencja uczestników programu „Gmina Brzozie łapie deszcz”
7.		Liczba zwierząt poddanych sterylizacji lub kastracji na 10 gospodarstw domowych w sołectwie
8.		Liczba kotłów do wymiany niespełniających wymogów Ekoprojektu na 10 budynków w sołectwie
9.		Liczba dzikich wysypisk śmieci na 100 ha
10.	Techniczna	Stopień zwodociągowania
11.		Stopień skanalizowania
12.		Liczba zbiorników bezodpływowych na 10 budynków w sołectwie
13.		Liczba studni na 10 budynków w sołectwie
14.		Dostępność do światłowodu
15.		Liczba sklepów spożywczych na 100 mieszkańców sołectwa
16.		Liczba przystanków autobusowych na 100 ha
17.		Liczba miejsc rekreacji na 100 ha
18.		Liczba boisk na 100 ha
19.		Liczba zgłoszeń wykonywania robót niewymagających pozwolenia na budowę na 100 ha
20.	Przestrzenno-funkcjonalna	Liczba zabytków na 10 budynków w sołectwie
21.		Liczba pustostanów na 10 budynków w sołectwie

Źródło: opracowanie własne

3.4. Przeprowadzenie diagnozy na podstawie zebranych danych

Dla poszczególnych wskaźników zostały obliczone ich wartości liczbowe lub jednoznaczne stwierdzenie występowania lub braku analizowanych zjawisk, np. stwierdzenie dostępności do sieci światłowodowej na terenie każdej jednostki analitycznej. Wyznaczone w ten sposób wartości wskaźników posłużyły do dalszej analizy.

3.5. Opracowanie wskaźnika syntetycznego sfery społecznej

Ze względu na różne jednostki wyrażenia wskaźników konieczna była standaryzacja (tzw. normalizacja danych) każdego z nich, umożliwiającą wzajemne porównanie i analizę danych. W tym celu został opracowany wskaźnik syntetyczny według metody Perkała, opisaną szczegółowo w podręczniku zrealizowanym przez Instytut Rozwoju Miast na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa „Delimitacja krok po kroku. Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na potrzeby Gminnych Programów Rewitalizacji.”

Etapy wyznaczania wskaźnika syntetycznego przedstawiono poniżej:

1. Normalizacja poszczególnych zjawisk kryzysowych - polega na odjęciu od wartości poszczególnych wskaźników ich średniej arytmetycznej oraz podzieleniu otrzymanej różnicy przez odchylenie standardowe. Etap ten wyraża się wzorem:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - x_j}{s_j}$$

gdzie:

t_{ij} – wartość znormalizowanego wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i

x_j – średnia arytmetyczna wskaźnika j

s_j – odchylenie standardowe wskaźnika j

2. Przekształcenie wskaźników- stymulant – wyróżnia się dwa rodzaje wskaźników- stymulanty oraz destymulanty. Stymulantami są wskaźniki, których rosnące wartości oznaczają rozwój jednostki. Destymulanty, z kolei, są opozycją stymulant, a ich rosnące wartości oznaczają rozwój stanu kryzysowego. W związku z oczekiwanym efektem analizy, jakim jest zdiagnozowanie występowania sytuacji negatywnych, niezbędne jest przekształcenie stymulant zgodnie ze wzorem:

$$z_{ij} = x_{ij} * (-1)$$

gdzie:

z_{ij} – wartość wskaźnika (stymulanty) po przekształceniu

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i

3. Wyznaczenie wartości wskaźnika syntetycznego dla poszczególnych jednostek analitycznych – stanowi on sumę wszystkich wskaźników cząstkowych wykorzystanych do określenia negatywnych zjawisk społecznych, wyznaczonych w poprzednich etapach. W tym celu zastosowany został wzór:

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n t_{ij}$$

gdzie:

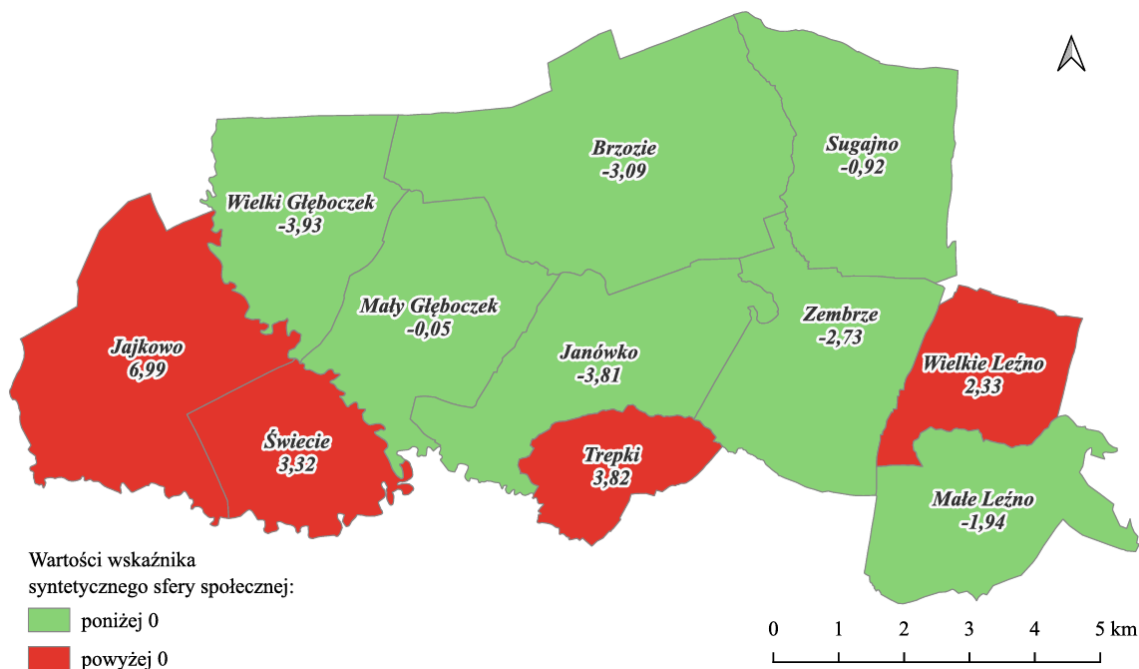
P_i – syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk

n – liczba wskaźników (cech)

t_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i

Dodatnia wartość wskaźnika syntetycznego świadczy o występowaniu kryzysu w sferze społecznej w danej jednostce analitycznej, podczas gdy ujemna wartość wskazuje na pozytywny obraz zjawisk społecznych (w stosunku do przeciętnej sytuacji w Gminie). Poniżej (Rysunek 4.) przedstawiono wartość wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej (uzyskanej zgodnie z powyższą procedurą) dla poszczególnych jednostek.

Rysunek 4. Wartość wskaźnika syntetycznego sfery społecznej w poszczególnych jednostkach analitycznych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej sfery społecznej

Zgodnie z otrzymanymi wynikami analizy wskaźnikowej, wskaźnik syntetyczny przyjął wartości dodatnie - wskazujące na występowanie kryzysu społecznego - w czterech sołectwach Gminy Brzozie: **Jajkowo, Świecie, Trepki** oraz **Wielkie Leźno**.

Powyższa analiza wykazała, które z analizowanych jednostek przestrzennych cechuje wysokie natężenie zjawisk kryzysowych, i w których z nich wymagana jest najpilniejsza interwencja w zakresie rewitalizacji.

3.6. Analiza wskaźników sfer pozaspołecznych

Zgodnie z wytycznymi ustawy o rewitalizacji, w procedurze delimitacji, oprócz analizy negatywnych zjawisk społecznych, uwzględniono także występowanie kryzysu w przynajmniej jednej z pozostałych sfer, tj. gospodarczej, technicznej, środowiskowej oraz przestrzenno-funkcjonalnej.

Do oceny wskaźników pozaspołecznych przyjęto kryterium odniesienia do średniej wartości dla całej gminy lub jednoznacznego występowania zjawiska na danym terenie. Dla wskaźników będących stymulantami rozwoju - najniższa wartość wskaźnika, bądź wartość poniżej średniej dla gminy definiowała zjawisko jako negatywne. Analogicznie, dla wskaźników - destymulujących rozwój jednostki analitycznej - najwyższe lub wyższe od średniej dla gminy wartości oznaczały występowanie sytuacji kryzysowych. Zdiagnozowane zjawiska negatywne ze sfer pozaspołecznych, w podziale na stymulanty i destymulanty rozwoju (Tabela 4.), stanowiły uzupełnienie diagnozy w sferze społecznej w celu wyznaczenia obszarów zdegradowanych.

Tabela 4. Podział wskaźników sfer pozaspołecznych na stymulanty i destymulanty rozwoju Gminy Brzozie.

Stymulanty	Destymulanty
⇒ Liczba aktywnych działalności gospodarczych pozarolniczych na 100 mieszkańców sołectwa; ⇒ Frekwencja uczestników programu „Gmina Brzozie łąpie deszcz”; ⇒ Liczba zwierząt poddanych sterylizacji lub kastracji na 10 gospodarstw domowych w sołectwie; ⇒ Stopień zwodociągowania; ⇒ Stopień skanalizowania; ⇒ Dostępność do światłowodu; ⇒ Liczba sklepów spożywczych na 100 mieszkańców sołectwa; ⇒ Liczba przystanków autobusowych na 100 ha; ⇒ Liczba miejsc rekreacji na 100 ha; ⇒ Liczba boisk na 100 ha; ⇒ Liczba zgłoszeń wykonywania robót niewymagających pozwolenia na budowę na 100 ha; ⇒ Liczba zabytków na 10 budynków w sołectwie.	! Liczba skreślonych działalności gospodarczych pozarolniczych na 100 mieszkańców sołectwa; ! Liczba aktywnych działalności gospodarczych rolniczych na 100 mieszkańców sołectwa; ! Liczba skreślonych działalności gospodarczych rolniczych na 100 mieszkańców sołectwa; ! Ilość odpadów zawierających azbest do utylizacji na 10 budynków w sołectwie [Mg]; ! Liczba kotłów do wymiany niespełniających wymogów Ekoprojektu na 10 budynków w sołectwie; ! Liczba dzikich wysypisk śmieci na 100 ha; ! Liczba zbiorników bezodpływowych na 10 budynków w sołectwie; ! Liczba studni na 10 budynków w sołectwie; ! Liczba pustostanów na 10 budynków w sołectwie.

Źródło: opracowanie własne

Ocena wskaźników ze sfer pozaspołecznych dokonana została w ww. podziale na stymulanty i destymulanty. Każdy wskaźnik w poszczególnych jednostkach analitycznych punktowany był jednym punktem, jeśli:

- wartość stymulanty była poniżej średniej dla Gminy lub w przypadku wskaźnika „Dostępność do światłowodu” miała wartość „brak”;
- wartość destymulanty była powyżej średniej dla Gminy.

Zbiorcze zestawienie sumy punktów uzyskanych przez każdą jednostkę analityczną w poszczególnych sferach pozaspołecznych przedstawia poniższa Tabela 5.

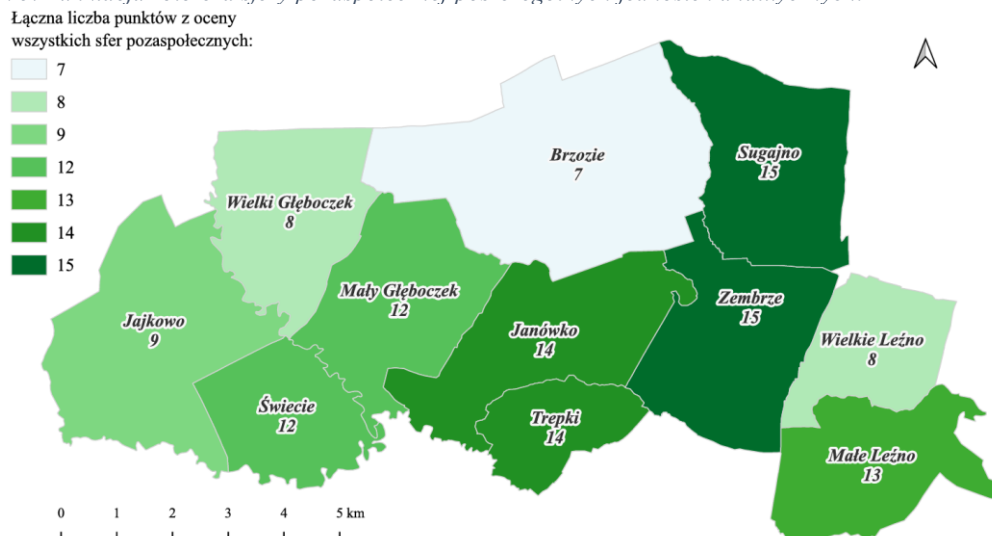
Tabela 5. Punktacja wskaźników negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach pozaspołecznych wg jednostek analitycznych.

Sfera / Jednostka analityczna	Gospodarcza	Środowiskowa	Techniczna	Przestrzenno-funkcjonalna
Brzozie	3	2	1	1
Jajkowo	2	4	3	0
Janówko	2	3	8	1
Małe Leżno	3	2	7	1
Mały Głęboczek	3	1	8	0
Sugajno	3	2	9	1
Świecie	1	4	6	1
Trepki	3	3	7	1
Wielki Głęboczek	1	1	5	1
Wielkie Leżno	3	2	2	1
Zembrze	3	3	8	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej pozostałych sfer

Całkowita suma przyznanych punktów ze wszystkich analizowanych sfer, tj. gospodarcza, środowiskowa, techniczna, przestrzenno - funkcjonalna, określała obszary w których występują stany kryzysowe spowodowane innymi czynnikami niż społeczne. Zróżnicowanie osiągniętych sum punktacji w poszczególnych jednostkach przedstawia poniższy Rysunek 5.

Rysunek 5. Punktacja zbiorcza sfery pozaspołecznej poszczególnych jednostek analitycznych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej pozostałych sfer

Wszystkie jednostki wykazały obecność negatywnych zjawisk w swoich granicach, przy czym największym natężeniem wyróżniają się sołectwa Sugajno oraz Zembrze. Informacja o zdiagnozowanych kryzysach sfer pozaspołecznych stanowi uzupełnienie analizy na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego.

3.7. Delimitacja obszaru zdegradowanego

W ramach przeprowadzonej analizy wskaźnikowej wyznaczono obszar zdegradowany Gminy Brzozie, obejmujący w całości jednostki analityczne, na których wskaźnik syntetyczny sfery społecznej przyjął wartości dodatnie oraz zdiagnozowano co najmniej jedno negatywne zjawisko ze sfer pozaspołecznych.

W poniższej Tabeli 6. zestawiono wyniki obu analiz delimitacyjnych.

Tabela 6. Wyniki analizy wskaźnikowej- obszary zdegradowane.

Jednostka analityczna	Wskaźnik syntetyczny sfery społecznej	Ocena punktowa sfery pozaspołecznej
Brzozie	-3,09	7
Jajkowo	6,99	9
Janówko	-3,81	14
Małe Leżno	-1,94	13
Mały Głęboczek	-0,05	12
Sugajno	-0,92	15
Świecie	3,32	12
Trepki	3,82	14
Wielki Głęboczek	-3,93	8
Wielkie Leżno	2,33	8
Zembrze	-2,73	15

Źródło: opracowanie własne

Na podstawie ww. wyników analizy wskaźnikowej, do obszarów zdegradowanych Gminy Brzozie zaliczono sołectwa: **Jajkowo**, **Świecie**, **Trepki** oraz **Wielkie Leźno**. Ich charakterystykę, wraz z odniesieniem do Gminy, przedstawiono poniżej w Tabeli 7.

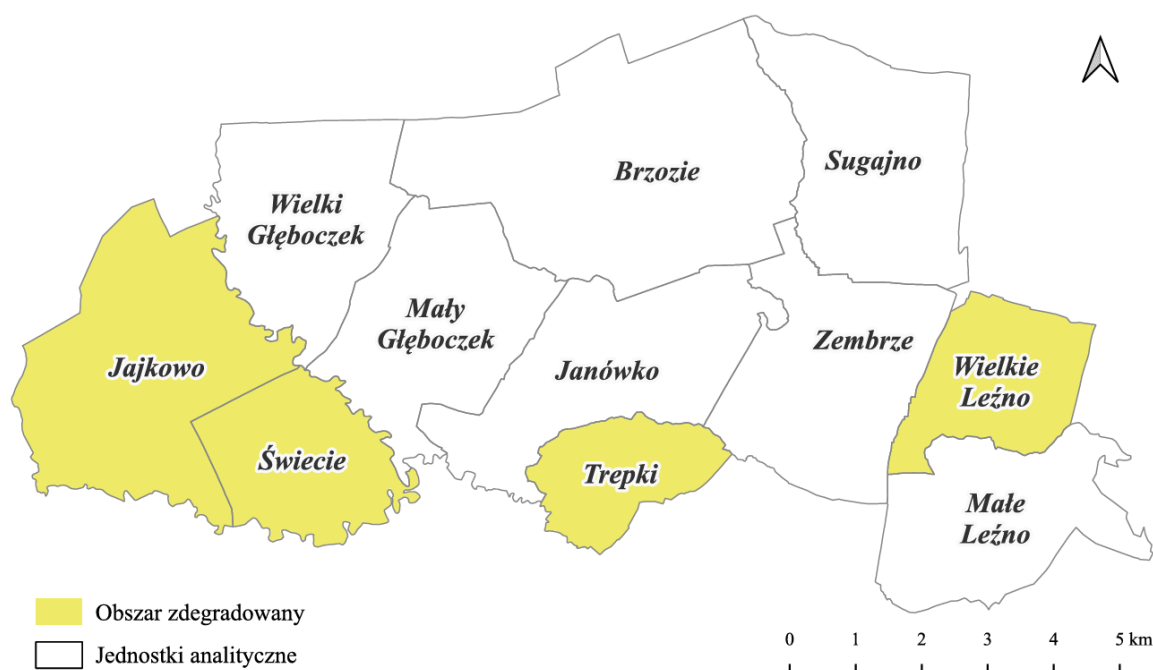
Tabela 7. Charakterystyka obszaru zdegradowanego Gminy Brzozie.

Jednostka analityczna	Liczba ludności [os.]	Powierzchnia [ha]
Jajkowo	592	1195,80
Świecie	204	565,74
Trepki	71	390,36
Wielkie Leźno	151	522,87
Gmina Brzozie	3802	9379,64
Obszar zdegradowany Gminy Brzozie	1018	2674,77
	26,78%	28,52%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Stanu Cywilnego Gminy Brzozie, Ewidencji Gruntów i Budynków Gminy Brzozie

Wyznaczony obszar zdegradowany Gminy Brzozie zamieszkuje łącznie 1018 osób, co stanowi 26,78% ludności Gminy. Pod względem powierzchni, zajmuje on 2674,77 ha, tj. 28,52% powierzchni Gminy.

Rysunek 6. Obszar zdegradowany Gminy Brzozie.

Źródło: opracowanie własne

3.8. Delimitacja obszaru rewitalizacji

Zgodnie z art. 10 ustawy o rewitalizacji, jako obszar rewitalizacji wyznacza się obszar gminy obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, który:

- cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk ze sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej,
- posiada istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego i na którym gmina zamierza prowadzić rewitalizację,

- nie przekracza 20% powierzchni gminy,
- jest zamieszkiwany przez maksymalnie 30% ogólnej liczby mieszkańców.

Rewitalizacja jest formą specjalnej interwencji publicznej, której celem jest ulokowanie w relatywnie krótkim czasie możliwie wielu zasobów na ograniczonym terenie w celu wywołania samopodtrzymujących się impulsów rozwojowych. Aby osiągnąć założone cele, musi być skoncentrowana i ograniczona terytorialnie, co stanowi uzasadnienie ograniczenia obszaru rewitalizacji do 20% powierzchni gminy.

Objęcie obszarem rewitalizacji zbyt dużej grupy mieszkańców mogłoby z kolei, skutkować zmniejszeniem efektywności podejmowanych działań, przez nadmierne rozproszenie przestrzenne. Dlatego też ograniczenie liczebności grupy osób objętych obszarem rewitalizacji do 30% ma na celu skoncentrowanie środków pomocowych na jak największej liczbie ludności charakteryzującej się nadmiernym stanem kryzysowym.

Uwzględniając kryteria ustawowe, niemożliwe jest objęcie całego obszaru zdegradowanego zasięgiem działań rewitalizacyjnych. W związku z tym, **granice obszaru rewitalizacji ograniczono do obszarów zamieszkałych w jednostkach analitycznych zakwalifikowanych do obszarów zdegradowanych.** Ma to również na celu wyeliminowanie przestrzeni nie mających wpływu na stan obszaru zdegradowanego oraz skierowanie działań interwencyjnych do terenów rzeczywiście ich wymagających. Poniżej w Tabeli 8. przedstawiono charakterystykę wyznaczonych obszarów rewitalizacji, z uwzględnieniem wymogów ustawowych.

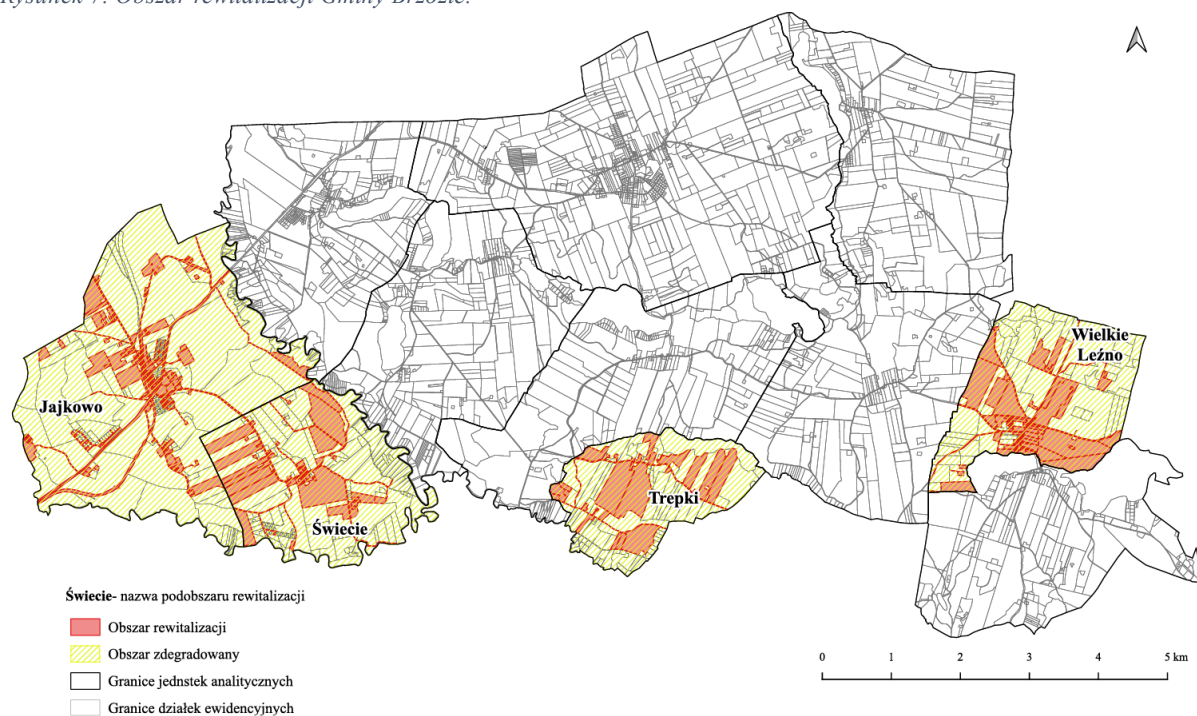
Tabela 8. Charakterystyka obszarów rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji	Liczba ludności [os.]	Powierzchnia [ha]
Podobszar I- Jajkowo	592	141,94
Podobszar II- Świecie	204	154,19
Podobszar III- Trepki	71	125,74
Podobszar IV- Wielkie Leżno	151	178,01
Gmina Brzozie	3802	9379,64
Obszar rewitalizacji Gminy Brzozie	1018	599,88
	26,78%	6,40%

Źródło: opracowanie własne

Wyznaczone podobszary rewitalizacji obejmują działki ewidencyjne zabudowane wraz z drogami dojazdowymi do nich w sołectwach: Jajkowo, Świecie, Trepki oraz Wielkie Leżno (Rysunek 7.). Łączna powierzchnia obszaru rewitalizacji Gminy Brzozie wynosi 599,88 ha, co stanowi 6,40% powierzchni Gminy oraz jest zamieszkiwana przez 1018 osób, stanowiących 26,78% ludności Gminy. Poniższa mapa obszaru rewitalizacji Gminy Brzozie ma charakter jedynie poglądowy. Opracowania kartograficzne, zgodne z wymogami ustawowymi, tj. wykonane w skali 1:5000 (na podkładzie mapy zasadniczej) stanowią załączniki do Uchwały Nr XVII/117/2026 z dnia 4 lutego 2026 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Brzozie oraz załączniki do niniejszego dokumentu.

Rysunek 7. Obszar rewitalizacji Gminy Brzozie.

Źródło: opracowanie własne

4. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, Gminny Program Rewitalizacji zawiera szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, obejmującą analizę negatywnych zjawisk w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej, a także analizę lokalnych potencjałów występujących na terenie danego obszaru. Wynika z tego więc, że niniejsza diagnoza, w przeciwieństwie do *Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Brzozie*, skupia się jedynie na zasięgu terytorialnym wyznaczonych podobszarów rewitalizacji. Niemniej, ww. Diagnoza stanowi integralną część poniższego dokumentu, dając fundament wszystkich przeprowadzonych analiz ilościowych i jakościowych.

Celem diagnozy obszaru rewitalizacji jest szczegółowa analiza występujących na określonym obszarze problemów oraz potencjałów, na podstawie których sformułowane zostaną wnioski, umożliwiające wyznaczenie celów rewitalizacji. Prawidłowo określone wnioski oraz cele przyczyniają się z kolei do właściwego doboru przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Podczas całego procesu diagnozowania oraz planowania interwencji, szczególną uwagę zwraca się na aspekt społeczny, w tym występujących problemów społecznych, a także odpowiednie zaangażowanie interesariuszy w działania.

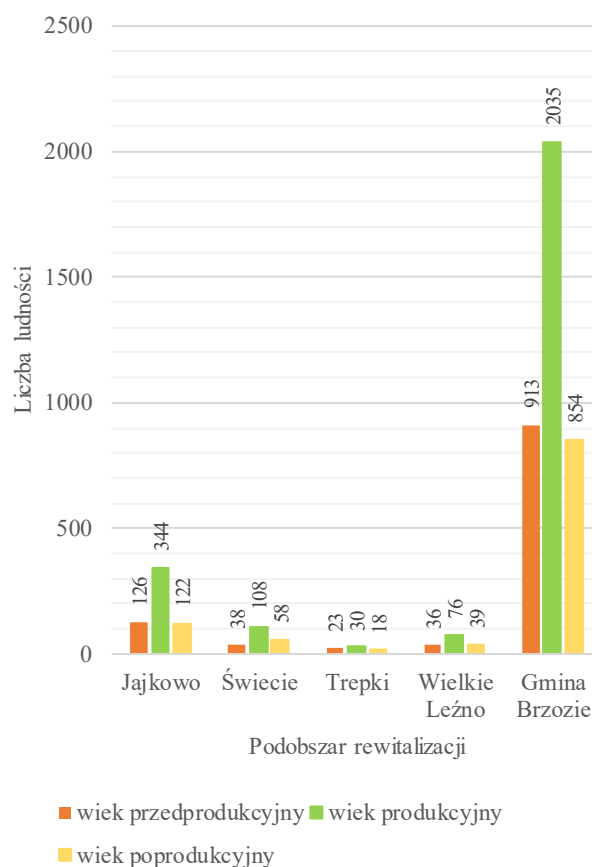
Zawarta w dokumencie pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji odnosi się do obszaru wyznaczonego *Uchwałą Nr XVII/117/2026 z dnia 4 lutego 2026 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Brzozie*.

4.1. Sfera społeczna

4.1.1. Zmiany demograficzne

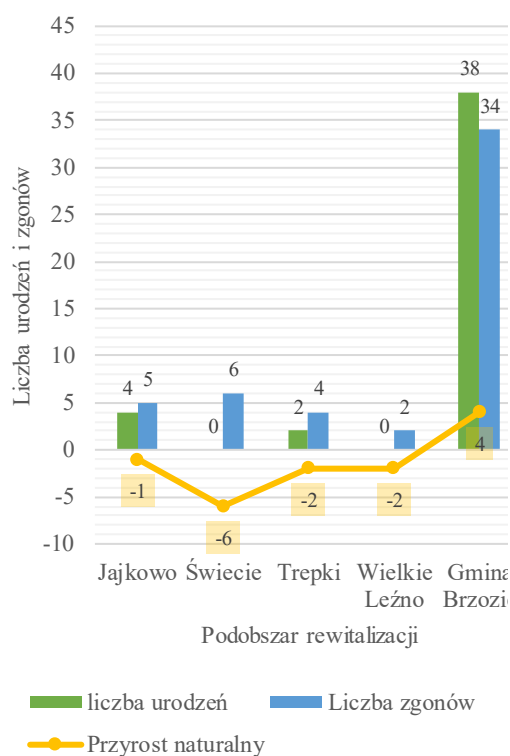
Sytuację demograficzną podobszarów rewitalizacji Gminy Brzozie w znaczącym stopniu kształtuje struktura demograficzna mieszkańców. Pokazuje ona tendencje zachodzące w społeczeństwie, w tym proces starzenia się społeczeństwa. Spośród wyznaczonych jednostek, najstarszym społeczeństwem charakteryzuje się sołectwo Świecie, w którym liczba osób w wieku poprodukcyjnym, przypadająca na 100 mieszkańców sołectwa wynosi 28,43 (Tabela 9.). Jednocześnie, Świecie, wraz z Wielkim Leżnem, wyróżnia się spośród pozostałych analizowanych jednostek nadwyżką osób w wieku poprodukcyjnym względem osób w wieku przedprodukcyjnym (Wykres 1.), co oznacza, że społeczność tej jednostki nie zapewnia naturalnej reprodukcji i pogłębia proces starzenia się społeczeństwa. Ponadto, dominację starszych mieszkańców w wyznaczonych jednostkach potwierdza łączna liczba seniorów ze wszystkich podobszarów w zestawieniu z statystykami dla całej gminy według których stanowi ona w przybliżeniu 28% wszystkich seniorów Gminy Brzozie.

Wykres 1. Struktura demograficzna podobszarów rewitalizacji w odniesieniu do Gminy Brzozie (dane za rok 2024).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Stanu Cywilnego w Brzoziu

Wykres 2. Przyrost naturalny podobszarów rewitalizacji w odniesieniu do Gminy Brzozie (dane za rok 2024).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Stanu Cywilnego w Brzozie

O braku możliwości zapewnienia stałej wymiany pokoleniowej oraz o depopulacji społeczności podobszarów rewitalizacji świadczy również wartość przyrostu naturalnego, którym określa się różnicę pomiędzy liczbą urodzeń i liczbą zgonów. Według statystyk Urzędu Stanu Cywilnego w Brzozie, we wszystkich wyznaczonych jednostkach występuje ujemny przyrost naturalny, co oznacza, że liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń, a tym samym liczba mieszkańców zmniejsza się. Fakt ten stanowi dodatkowe uzasadnienie zjawiska starzenia się społeczeństwa, a ponadto świadczy o spadku dzietności. Oba te zjawiska wynikają z europejskich tendencji, przy czym spadek dzietności jest również konsekwencją zmniejszającej się liczby mieszkańców zdolnych do założenia rodziny, a także popularyzującego się modelu rodziny, w którym coraz rzadziej oraz coraz później jest podejmowana decyzja o potomstwie.

Tabela 9. Podsumowanie analizy wskaźnikowej podobszarów rewitalizacji - zmiany demograficzne.

Jednostka analityczna	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców sołectwa
Jajkowo	20,61
Świecie	28,43
Trepki	25,35
Wielkie Leźno	25,83
Gmina Brzozie	22,46

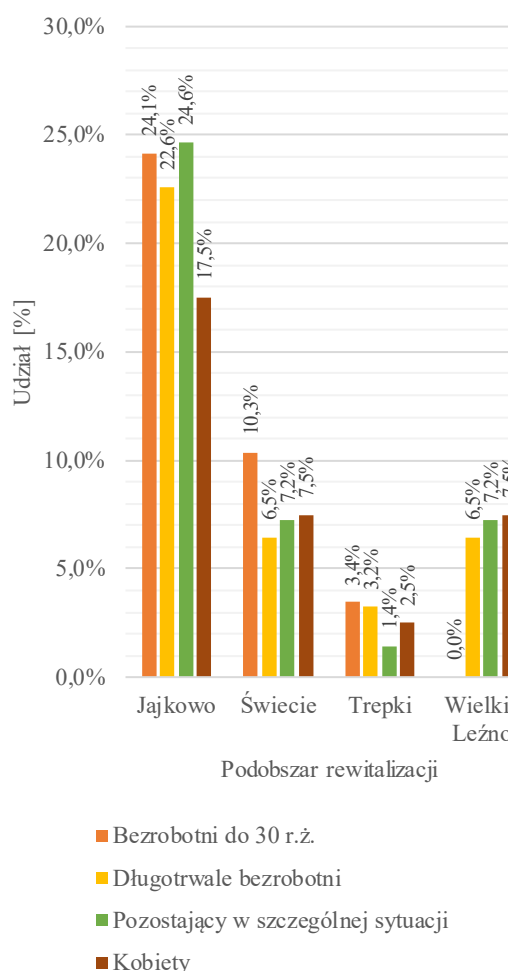
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Stanu Cywilnego Gminy Brzozie

Rekomendacje:

W związku z zaobserwowanymi zmianami demograficznymi podobszarów rewitalizacji Gminy Brzozie, wskazuje się potrzebę, z jednej strony, dostosowania życia społecznego oraz przestrzeni publicznej do potrzeb osób starszych. Z drugiej jednak, ważne jest przeciwdziałanie depopulacji, w tym emigracjom z terenu Gminy oraz braku zdolności wymiany naturalnej. W tym celu, należy część interwencji skoncentrować na tworzeniu atrakcyjnej i zachęcającej infrastruktury technicznej i społecznej dla młodych osób, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin.

4.1.2. Bezrobocie

Wykres 3. Udział liczby osób bezrobotnych w poszczególnych podobszarach rewitalizacji według kategorii bezrobocia w odniesieniu do statystyk dla całej Gminy Brzozie za 2024 rok.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy

Jednym z czynników kształtujących sytuację materialną mieszkańców podobszarów rewitalizacji Gminy Brzozie oraz stanów kryzysowych w tym zakresie jest poziom bezrobocia. Łączny udział osób bezrobotnych ze wszystkich podobszarów rewitalizacji w liczbie bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Brzozie wynosi 36,3%. Zdecydowanie dominującą rolę w nim mają mieszkańcy podobszaru Jajkowa, których udział w ogólnej liczbie bezrobotnych z terenu Gminy wynosi 21,3%, przy czym najbardziej liczną grupę stanowią osoby pozostające w szczególnej sytuacji (Wykres 3.). Według art. 49 Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2025 poz. 214), zaliczane są do niej osoby: bezrobotne do 30 r.ż., długotrwale bezrobotne, bezrobotne powyżej 50 r.ż., korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 r.ż. lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 r.ż., bezrobotne niepełnosprawne, a także poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu lub niewykonujące inne pracy zarobkowej opiekunowie osób niepełnosprawnych z wyjątkami.

Niemniej, podobszar Jajkowo nie wyróżnia się najbardziej niekorzystnym poziomem bezrobocia względem liczby mieszkańców jednostki. Odnosząc liczbę bezrobotnych do ogólnej liczby sołectwa, największe natężenie zjawiska widać w sołectwie Wielkie Leźno, a najmniejsze – w sołectwie Trepki (Tabela 10.). Należy wspomnieć również, że Gmina Brzozie prowadziła programy aktywizujące zawodowo mieszkańców, również we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Brodnicy, jednak frekwencja uczestników była stosunkowo niska do wartości notowanych w zakresie bezrobocia. Można więc wnioskować, że osoby dotknięte kryzysem bezrobocia mogą cechować się brakiem chęci zmiany swojej sytuacji zawodowej oraz finansowej.

Tabela 10. Podsumowanie analizy wskaźnikowej podobszarów rewitalizacji - bezrobocie.

Jednostka analityczna	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców sołectwa	Liczba osób bezrobotnych do 30. r.ż. na 100 mieszkańców sołectwa	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców sołectwa	Liczba kobiet bezrobotnych na 100 mieszkańców sołectwa	Liczba osób pozostających w szczególnej sytuacji na 100 mieszkańców sołectwa
Jajkowo	2,87	1,18	1,18	1,18	2,87
Świecie	2,94	1,47	0,98	1,47	2,45
Trepki	1,41	1,41	1,41	1,41	1,41
Wielkie Leźno	3,31	0,00	1,32	1,99	3,31
Gmina Brzozie	2,10	0,76	0,82	1,05	1,81

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy, Urzędu Stanu Cywilnego Gminy Brzozie

Rekomendacje:

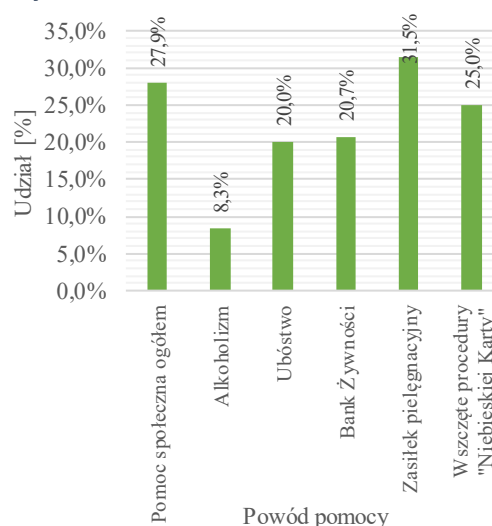
Biorąc pod uwagę fakt wysokiego poziomu bezrobocia podobszarów rewitalizacji względem bezrobocia całej Gminy, w szczególności podobszaru Wielkie Leźno, w którym ten poziom jest najwyższy, należy podjąć interwencję w celu aktywizacji zawodowej i społecznej mieszkańców oraz zadbania o osoby niemogące podjąć pracy zarobkowej. Należy mieć na uwadze konsekwencje wynikające z utrzymującego się bezrobocia, w tym ubóstwo i niewydolność finansową, a także pogłębianie się patologii społecznych i wykluczenia. To z kolei może wywoływać zjawisko „dziedziczenia biedy” oraz występowanie rodzin dysfunkcyjnych.

4.1.3. Ubóstwo, wykluczenie społeczne, uzależnienia

Problemy ubóstwa oraz dysfunkcji społecznych widoczne są również przez pryzmat działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Średni udział poszczególnych rodzajów pomocy społecznej w łącznym obszarze rewitalizacji względem statystyk Gminy Brzozie wynosi około 22%, przy czym najwięcej osób korzysta z zasiłku pielęgnacyjnego (Wykres 4.). Przyznawany jest on osobom niepełnosprawnym oraz osobom, które ukończyły 75 lat na podstawie Ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. 2025 poz. 1208). Na jego podstawie można wnioskować o potrzebie objęcia szczególną opieką i wsparciem osoby niepełnosprawne i starsze. Spośród wszystkich podobszarów rewitalizacji, największa potencjalna grupa odbiorców zamieszkuje teren

Wielkiego Leźna. Ponadto, uwagi wymagają również aspekty uzależnień oraz negatywnych zjawisk w rodzinach, w tym ubóstwa i przemocy, powodującej wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”.

Wykres 4. Udział osób korzystających z pomocy społecznej wszystkich podobszarów rewitalizacji (łącznie) według powodu pomocy względem statystyk Gminy Brzozie za rok 2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzoziu.

Najbardziej odznaczający się poziom ubóstwa dotyczy sołectwa Trepki. Co za tym idzie, jednostka ta odnotowuje także wysoki udział osób korzystających z Banku Żywności. Z kolei, w kwestii patologii społecznych, tj. przemocy domowej i formy reagowania na nią poprzez procedurę „Niebieskiej Karty” największą częstotliwość występowania wykazuje sołectwo Świecie, a w kwestii nałogów (alkoholizmu) – Jajkowo.

Tabela 11. Podsumowanie analizy wskaźnikowej podobszarów rewitalizacji - ubóstwo, wykluczenie społeczne, uzależnienia.

Jednostka analityczna	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców sołectwa	Liczba osób ze świadczeniami z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców sołectwa	Liczba osób w gospodarstwie domowym ¹ korzystających z opieki społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców sołectwa	Liczba osób korzystających z pomocy Banku Żywności na 100 mieszkańców sołectwa	Liczba osób korzystających z zasiłku pielęgnacyjnego na 100 mieszkańców sołectwa	Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” na 10 gospodarstw domowych w sołectwie
Jajkowo	2,87	0,17	4,65	4,73	2,87	0,08
Świecie	2,45	0,00	0,00	0,49	2,45	0,22
Trepki	5,63	0,00	19,38	7,04	1,41	0,00
Wielkie Leżno	3,31	0,00	0,00	3,97	3,97	0,00
Gmina Brzozie	2,92	0,32	5,43	5,08	2,42	0,07

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzoziu, Urzędu Stanu Cywilnego Gminy Brzozie, Ewidencja Gruntów i Budynków Gminy Brzozie

Rekomendacje:

Planując interwencję w podobszarach rewitalizacji, kluczowe jest uwzględnienie potrzeb i napotykanych przez osoby niepełnosprawne trudności. Oprócz kluczowych modernizacji infrastrukturalnych, ważnym aspektem jest zapobieganie wykluczeniu z życia społecznego tych osób, a co za tym idzie – dobre samopoczucie i akceptacja w społeczeństwie. W podobnej mierze dotyczy to także osób zmagających się z innymi trudnościami życiowymi – ubóstwem czy nałogami – których sytuacja życiowa nie powinna marginalizować ich w życiu społecznym. Dlatego też, oprócz interwencji instytucjonalnej, wskazuje się na potrzebę kształtowania zintegrowanej, równej społeczności, reprezentującej postawę otwartości, empatii i wzajemnej pomocy.

4.1.4. Poziom bezpieczeństwa

Na podstawie przeprowadzonej analizy bezpieczeństwa można stwierdzić, że wyznaczone podobszary rewitalizacji nie charakteryzują się stanami kryzysowymi w tym zakresie. W 2024 roku, jedynie w sołectwie Jajkowo zostało odnotowane jedno wykroczenie (Tabela 12.), przy czym należy podkreślić, że ani w nim, ani w żadnym innym akcie stwierdzonym na terenie Gminy, nie wzięła udziału osoba niepełnoletnia.

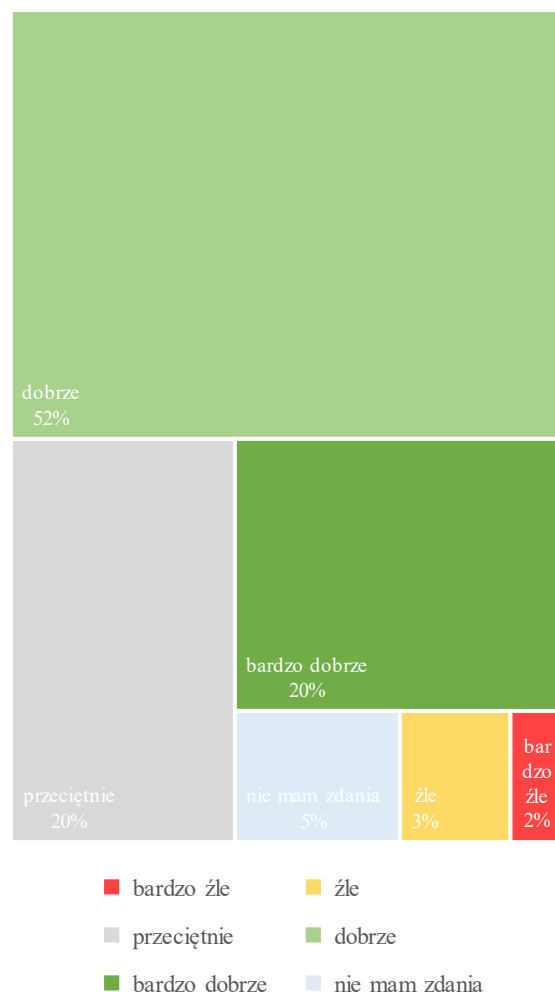
Ponadto, w procesie delimitacji obszaru zdegradowanego i rewitalizacji nie uwzględniono zagrożeń w ruchu drogowym ze względu na niską częstotliwość występowania, co nie daje podstaw do zdiagnozowania stanu kryzysowego oraz szczególne

¹ Liczba osób w gospodarstwie domowym na wsi wynosi 3,44, określona na podstawie danych statystycznych z roku 2024 r. Głównego Urzędu Statystycznego.

ich natężenie w rejonie drogi krajowej, użytkowanej w znacznej mierze przez kierowców spoza Gminy. Według danych Komendy Powiatowej Policji w Brodnicy, takie zdarzenia odnotowano jedynie w obrębie Jajkowa (9 zdarzeń w 2024 r.) oraz w Wielkim Leźnie (1 zdarzenie w 2024 r.).

Niemniej, powyższa analiza nie stwierdza jednoznacznie poziomu bezpieczeństwa na terenie podobszarów rewitalizacji ani całej Gminy Brzozie. Należy mieć na uwadze, że dane statystyczne wykazują zdarzenia, w których interweniowała policja, co nie oznacza, że poza nimi nie występują żadne inne sytuacje będące realnym zagrożeniem dla mieszkańców. W ocenie poziomu bezpieczeństwa należy mieć na uwadze fakt subiektywności poczucia bezpieczeństwa, co oznacza, że nie jest ono w pełni mierzalne i zależy od wielu cech personalnych. Dlatego też na etapie ankietyzacji, mieszkańcy mieli możliwość oceny poziomu bezpieczeństwa na terenie Gminy. Wyniki wskazują, że zdecydowana większość (około 72%) respondentów ocenia bezpieczeństwo publiczne pozytywnie. Mimo to, pojawiły się również opinie negatywne, które także należy wziąć pod uwagę w procesie planowania działań rewitalizacyjnych. Aby przyniosły oczekiwane rezultaty, konieczne jest tworzenie komfortowych warunków ich realizacji, przy czym jednostkami odpowiedzialnymi za kształtowanie poczucia bezpieczeństwa nie są jedynie służby porządkowe, a całe społeczeństwo.

Wykres 5. Odpowiedź z ankietyzacji internetowej na pytanie: "Jak ocenia Pan/Pani bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy?"

Źródło: Badanie ankietowe, 2025

Tabela 12. Podsumowanie analizy wskaźnikowej podobszarów rewitalizacji - poziom bezpieczeństwa.

Jednostka analityczna	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców sołectwa (bez zdarzeń w ruchu drogowym)
Jajkowo	0,17
Świecie	0,00
Trepki	0,00
Wielkie Leźno	0,00
Gmina Brzozie	0,08

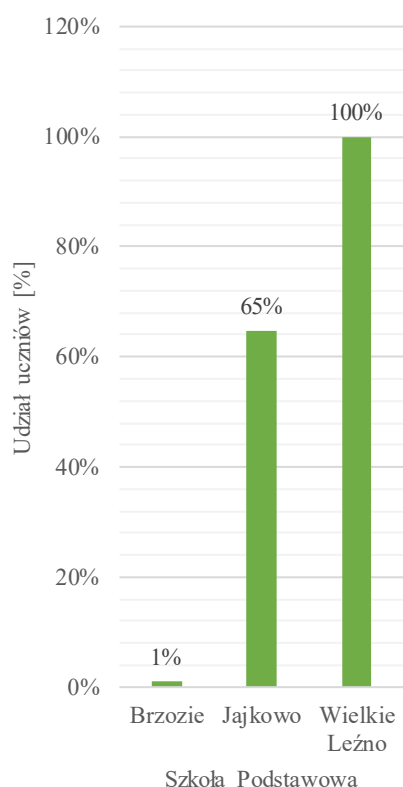
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Brzozie, Urzędu Stanu Cywilnego Gminy Brzozie

Rekomendacje:

Mimo wysokiego stopnia sformalizowania form przeciwdziałania zagrożeniom, mieszkańcy także odgrywają ważną rolę w kształtowaniu ogólnego poczucia bezpieczeństwa. Dlatego też, poprzez planowane działania rewitalizacyjne i propagowanie zaangażowania mieszkańców w życie publiczne, oczekiwanym rezultatem jest osiągnięcie jak najwyższego poczucia bezpieczeństwa, umożliwiającego komfortowe funkcjonowanie w przestrzeni jednostek.

4.1.5. Poziom edukacji

Wykres 6. Udział uczniów z podobszarów rewitalizacji w ogólnej liczbie uczniów w szkołach gminnych w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Szkół Podstawowych w Brzoziu, Jajkowie i Wielkim Leźnie

Uczniowie zamieszkujący podobszary rewitalizacji Gminy Brzozie uczęszczają do wszystkich szkół z terenu gminy, przy czym uczniowie z sołectw Jajkowo i Świecie uczą się w szkole w Jajkowie, uczniowie z Trepek – w szkole w Brzoziu i Wielkim Leźnie, natomiast uczniowie zamieszkujący sołectwo Wielkie Leźno uczęszczają do miejscowej szkoły (Wykres 6.). Przynależność uczniów do poszczególnych szkół jest ważnym aspektem w analizie poziomu edukacji uczniów z danego sołectwa, gdyż statystyki oraz podejmowane działania w zakresie edukacji rozpatrywane są najczęściej w podziale na placówki oświatowe.

Analizując udział uczniów z poszczególnych podobszarów uczęszczających na zajęcia wyrównawcze wśród wszystkich uczniów danego sołectwa, najwyższą wartością wskaźnika charakteryzuje się grupa uczniów z sołectwa Świecie (52,63%), a następnie – uczniowie z sołectwa Jajkowo (Tabela 13.). Wiedząc, że obie te grupy przynależą do szkoły podstawowej w Jajkowie, można wnioskować, że aby móc zwalczać trudności w nauce uczniów ww. sołectw, należy kierować wsparcie właśnie do tej szkoły.

Tabela 13. Podsumowanie analizy wskaźnikowej podobszarów rewitalizacji - poziom edukacji.

Jednostka analityczna	Udział uczniów uczęszczających na zajęcia wyrównawcze według miejsca zamieszkania uczniów w ogólnej liczbie uczniów poszczególnych sołectw
Jajkowo	20,69%
Świecie	52,63%
Treпки	0,00%
Wielkie Leźno	6,41%
Gmina Brzozie	18,99%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Szkół Podstawowych w Brzoziu, Jajkowie i Wielkim Leźnie

Rekomendacje:

Często problemy edukacyjne wynikają z gorszych warunków do nauki w domu, niższego kapitału kulturowego rodziców, zaniedbań wychowawczych lub uwarunkowań zdrowotnych. Nie oznacza to jednak, że jedynym sposobem wsparcia uczniów z trudnościami jest pomoc w nauce przedmiotów szkolnych. Warto pamiętać o ogólnym rozwoju wiedzy, umiejętności oraz osobowości młodych osób, przez co interwencja w ramach działań rewitalizacyjnych powinna opierać się o zróżnicowane formy aktywności edukacyjno – społecznej uczniów, których słabości mogą przekładać się na wyniki w nauce. W tym celu należy również zadbać o wysokiej jakości przestrzeń, która umożliwi realizację tych aktywności oraz rozwój zainteresowań uczniów.

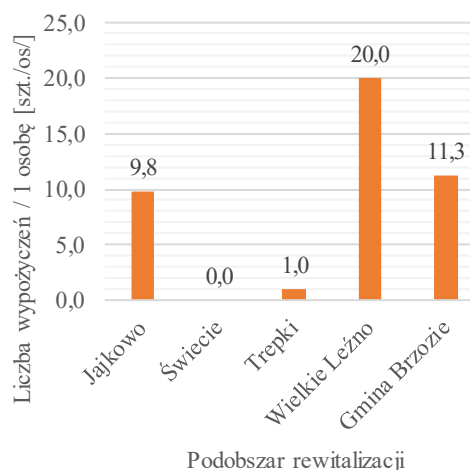
4.1.6. Aktywność kulturalna

Aktywność kulturalna mieszkańców podobszarów rewitalizacji Gminy Brzozie może być pomierzona poprzez aktywność czytelniczą Gminnej Biblioteki Publicznej w Brzoziu jako głównej instytucji kultury w Gminie, przy czym należy pamiętać, że każda szkoła na terenie Gminy oferuje również szeroki zakres literatury w ramach bibliotek szkolnych. Dzięki bogatemu księgozbiorowi, oferującemu nie tylko lektury szkolne, ale również te odpowiadające zainteresowaniom uczniów, biblioteki szkolne cieszą się dużą popularnością wśród społeczności szkolnych. Niemniej, biorąc pod uwagę placówki dostępne dla ogółu społeczeństwa, analiza obejmuje frekwencję uczestnictwa w Gminnej Bibliotece Publicznej. Z jednej strony, największą liczbą zainteresowanych czytelnictwem cechuje się sołectwo Trepki (8,45), a zerową – sołectwo Świecie. Z kolei, biorąc pod uwagę liczbę wypożyczeń wolumenów, najwyższą wartość przypada na sołectwo Jajkowo (1,99%) (Tabela 14.). Wyniki te pokazują ogólny, niski trend wśród mieszkańców do korzystania z Biblioteki, a co za tym idzie – spadek popularności czytelnictwa i wartości książki papierowej.

Analizę tę można pogłębić o rzeczywisty, aktywny udział obecnych czytelników, gdyż sam fakt bycia członkiem Biblioteki nie jest równoznaczny z wykazywaniem zainteresowań czytelniczych. Jak wskazuje Wykres 7, największą aktywnością czytelniczą wykazują się czytelnicy z Wielkiego Leźna, gdzie średnia liczba wypożyczonych książek w ciągu roku, przypadająca na jedną osobę wynosi 20 sztuk. Pomijając w tym zestawieniu Świecie, które nie posiada żadnych czytelników, najniższą aktywnością wykazują się Trepki, gdzie statystycznie jeden czytelnik przeczytał jedną książkę w ciągu roku. Można więc wnioskować, że grupa czytelników z sołectwa Trepki wykazuje się największym zaangażowaniem w odniesieniu do

społeczności poszczególnych jednostek, jednak względem działalności Biblioteki stanowią oni znikomy udział.

Wykres 7. Liczba wypożyczeń wolumenów przypadająca na 1 czytelnika w podziale na podobszary rewitalizacji w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnej Biblioteki Publicznej w Brzoziu, Urzędu Stanu Cywilnego Gminy Brzozie

Tabela 14. Podsumowanie analizy wskaźnikowej podobszarów rewitalizacji - aktywność kulturalna.

Jednostka analityczna	Udział liczby wypożyczeń wolumenów według miejsca zamieszkania wypożyczającego z Gminnej Biblioteki Publicznej w ogólnej liczbie wypożyczeń w ciągu roku	Udział czytelników Gminnej Biblioteki Publicznej według miejsca zamieszkania na 100 mieszkańców sołectwa
Jajkowo	1,99%	1,01
Świecie	0,00%	0,00
Trepki	0,20%	8,45
Wielkie Leźno	0,67%	0,66
Gmina Brzozie	100,00%	6,94

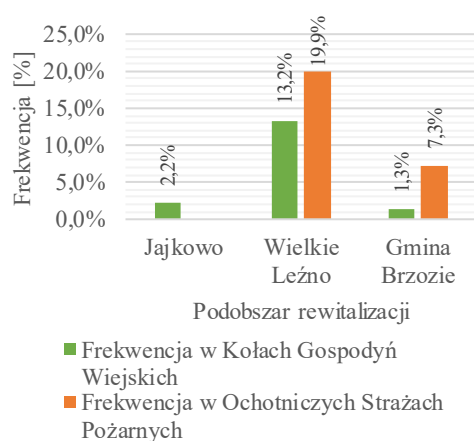
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnej Biblioteki Publicznej w Brzoziu, Urzędu Stanu Cywilnego Gminy Brzozie

Rekomendacje:

Ograniczony zasięg czytelnictwa w Gminie Brzozie, wyrażający się przynależnością mieszkańców poszczególnych podobszarów rewitalizacji do Gminnej Biblioteki Publicznej oraz niska intensywność korzystania z niej, świadczą o małym zaangażowaniu mieszkańców w życie kulturalne. Biorąc pod uwagę współczesne tendencje do cyfryzacji działalności kulturalnej (audiobooki, czytniki) oraz dużego dostępu do indywidualnych źródeł czytelniczych (księgarnie), należy poprzez działania rewitalizacyjne popularyzować wartość książki papierowej oraz możliwość jej przekazywania kolejnym zainteresowanym, dzięki czemu może zostać ograniczony również wpływ na środowisko przyrodnicze. Nie należy jednak zapominać o ogólnym trendzie spadkowym czytelnictwa, gdzie podstawowym działaniem w tym zakresie powinno być popularyzowanie samego faktu czytelnictwa, w tym szerokiego zakresu korzyści, od możliwości samokształcenia do zapewnienia rozrywki w wolnym czasie.

4.1.7. Zaangażowanie w życie obywatelskie i społeczne

Wykres 8. Frekwencja w Kołach Gospodyń Wiejskich i jednostkach Ochotniczych Straży Pożarnych względem ogólnej liczby mieszkańców jednostki przestrzennej w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Brzozie, Urzędu Stanu Cywilnego Gminy Brzozie

Organizacje pozarządowe działające w Gminie Brzozie stanowią fundament integracji i zaangażowania społecznego, a także wpływają znacząco na pozostałe dziedziny, m.in. gospodarkę czy kulturę. Największy zasięg zainteresowania i oddziaływania mają dwa typy organizacji – Koła Gospodyń Wiejskich oraz Ochotnicze Straże Pożarne. W przypadku wyznaczonych podobszarów rewitalizacji, Koła Gospodyń Wiejskich istnieją w dwóch sołectwach – Jajkowo (KGW Jajkowo) oraz Wielkie Leźno (KGW „Leźnianki”). Dodatkowo, sołectwo Wielkie Leźno posiada również jednostkę OSP (Tabela 15.).

Porównując liczbę uczestników tych organizacji względem ogólnej liczby mieszkańców, najwyższą frekwencją odznacza się Ochotnicza Straż Pożarna w Wielkim Leźnie (19,9%), przewyższając frekwencję zbiorczą wszystkich jednostek OSP względem ogólnej liczby mieszkańców Gminy niemal trzykrotnie (Wykres 8.). Ponadto, KGW „Leźnianki” zrzesza ponad 13% członków, podczas gdy średnia dla Gminy wynosi 1,3%. Zbliżonym udziałem do średniej gminnej cechuje się KGW Jajkowo (2,2%).

Poza ww. organizacjami, na terenie podobszaru Jajkowo funkcjonuje także Stowarzyszenie „Początku Życia”, której celem jest aktywizacja lokalnej społeczności poprzez działania edukacyjne, kulturalne i rekreacyjne, np. warsztaty edukacyjne i integracyjne dla dzieci i młodzieży, w tym zajęcia tematyczne w przedszkolach, szkołach i grupach pozaszkolnych. Prowadzi również działalność integracyjną i charytatywną, wspiera rozwój talentów oraz promuje tradycje, kulturę i zdrowy styl życia.

Aktywność społeczna jest ściśle związana z aktywnością obywatelską, która przejawia się w zaangażowaniu mieszkańców w lokalną politykę oraz podejmowaniu decyzji dotyczących często lokalnych inwestycji i wydatków. Na poziomie poszczególnych sołectw, miernikiem poziomu zaangażowania obywatelskiego mieszkańców są frekwencje w wyborach sołtysa oraz zebraniach sołeckich (Tabela 15.). Ich wysokie wartości, tak jak w przypadku sołectwa Świecie (oba na poziomie około 40%), świadczą o dużym poczuciu odpowiedzialności mieszkańców za dobro społeczności oraz prawidłowego funkcjonowania jednostki. Najniższymi wartościami odznaczają się wskaźniki dla sołectwa Jajkowo (oba na poziomie 12,5%). Oprócz ww. odpowiedzialności, niski udział w wyborach i zebraniach może dowodzić braku poczucia tożsamości lokalnej, czyli więzi ukształtowanej między mieszkańcem a obszarem który zamieszkuje, szczególnie biorąc pod uwagę fakt wysokiej frekwencji mieszkańców Gminy w wyborach samorządowych oraz krajowych, które dowodzą dużego zainteresowania mieszkańców polityką na wyższych szczeblach zarządczych. Udział mieszkańców Gminy Brzozie w wyborach wójta w 2024 roku kształtował się na poziomie 54,22% (5. miejsce w powiecie), zaś w wyborach prezydenckich w 2025 roku wyniósł 67,32% (2. miejsce w powiecie), co zdecydowanie przewyższa frekwencję w wyborach sołtysa (12,86% dla całej Gminy Brzozie).

Tabela 15. Podsumowanie analizy wskaźnikowej podobszarów rewitalizacji - zaangażowanie w życie obywatelskie i społeczne.

Jednostka analityczna	Frekwencja w wyborach sołtysa	Frekwencja w zebraniach sołeckich	Obecność Kół Gospodyń Wiejskich na terenie sołectwa	Obecność Ochotniczych Straży Pożarnych na terenie sołectwa
Jajkowo	12,50%	12,50%	1	0
Świecie	39,71%	38,73%	1 *	0
Trepki	19,72%	19,72%	0	0
Wielkie Leźno	18,54%	19,87%	1	1
Gmina Brzozie	12,86%	12,86%	3	7

*Kół Gospodyń Wiejskich w Świeciu powstało w 2025 roku, po dokonaniu analizy delimitacyjnej obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, dlatego nie zostało ono wykazane na wcześniejszym etapie prac.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Brzozie, Urzędu Stanu Cywilnego Gminy Brzozie

Rekomendacje:

Poprzez aktywność społeczną oraz obywatelską można wyrazić poziom integracji społecznej oraz poczucia odpowiedzialności wspólnej. Dlatego też, niski poziom zaangażowania mieszkańców w obu aspektach uwidacznia potrzebę wzmacniania tożsamości lokalnej i budowania spójnej społeczności. Dotyczy to głównie sołectw, w których brakuje grup zrzeszających mieszkańców w wspólnym celu oraz sołectw, w których mieszkańcy izolują się od spraw lokalnych. Oba te czynniki powodują pogłębianie się zjawiska izolacji, co w konsekwencji może prowadzić do obojętności mieszkańców na wzajemne potrzeby, wrogości oraz marginalizacji społecznej. Kluczowe znaczenie w zwalczaniu wspomnianych kryzysów społecznych mają organizacje, które często przyjmują rolę lokalnych liderów. W związku z tym, działania rewitalizacyjne powinny wspierać istniejące organizacje w ich działaniach oraz stwarzać warunki do rozwoju nowych inicjatyw społecznych.

4.1.8. Partycypacja społeczna

Zgodnie z art. 5 ustawy o rewitalizacji, w procesie diagnozowania obszarów zdegradowanych i rewitalizacji oraz pogłębionej diagnozy obszarów rewitalizacji, uwzględniono również partycypację społeczną, która odnosi się do aktywnego udziału interesariuszy we wszystkich etapach przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Wspomniana partycypacja społeczna przyjęła następujące formy:

- ⇒ badanie ankietowe w formie elektronicznej i papierowej,
- ⇒ spotkania konsultacyjne,
- ⇒ spacer terenowy,
- ⇒ konsultacje społeczne w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji,

Badanie ankietowe

Ankieta na potrzeby tworzenia Strategii Rozwoju Gminy oraz Gminnego Programu Rewitalizacji, została udostępniona mieszkańcom za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Gminy, kodu QR umieszczonego na plakatach promujących ankietyzację (Rysunek 8.) oraz w formie papierowej, dostępnej w Urzędzie Gminy.

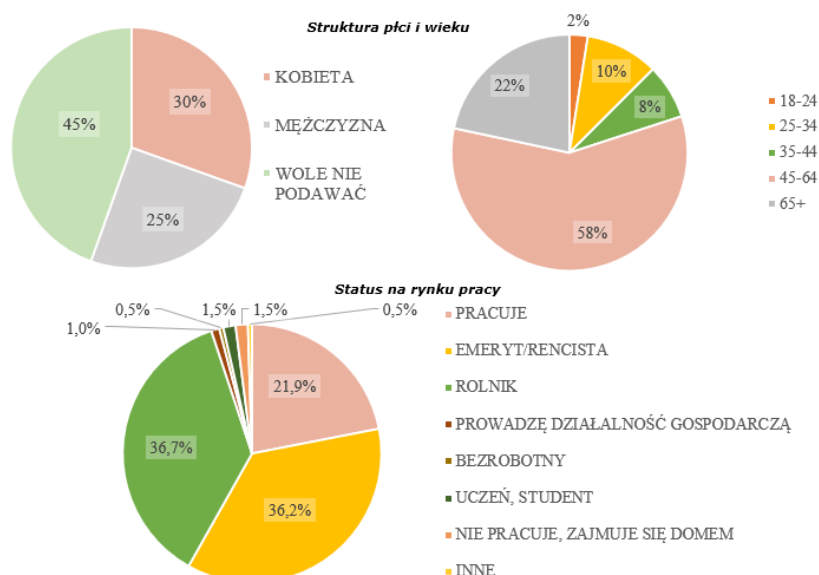
Rysunek 8. Plakat promujący ankietyzację.

Źródło: opracowanie własne

Łącznie ankietę wypełniło 128 respondentów, przy czym należy zauważyć, że osoby wypełniające ankietę często uwzględniają w swoich odpowiedziach sytuacje i opinie członków swojej rodziny – rodziców, dzieci czy rodzeństwa. W związku z tym szacuje się, że rzeczywisty zasięg badania mógł obejmować nawet około 640 osób (Rysunek 9.).

Rysunek 9. Profil ankietowanych według danych podstawowych.

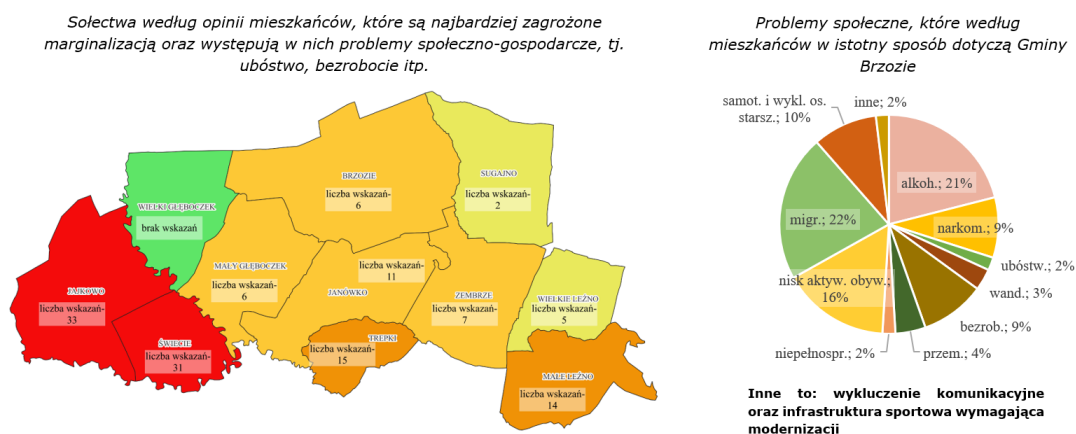

Źródło: badanie ankietowe, 2025

Wyniki ankiet stanowią uzupełnienie diagnozy wyznaczającej obszary przestrzenne i tematyczne, wymagającej natychmiastowej interwencji. Z jednej strony, mieszkańcy wskazali, że jednostkami najbardziej zagrożonymi marginalizacją oraz w których występują problemy społeczno-gospodarcze są przede wszystkim sołectwa Jajkowo oraz Świecie. Przyczyny tych negatywnych sytuacji, w skali całej Gminy, najczęściej przypisywano zjawiskom migracji i alkoholizmu. Według opinii publicznej, społeczność Gminy Brzozie cechuje się również niską aktywnością obywatelską, wykluczeniem osób starszych, bezrobociem oraz narkomanią. Mając na uwadze dużą wiedzę mieszkańców o Gminie, jako jej członkach, użytkownikach i obserwatorach życia społecznego, wskazania respondentów stanowiły istotną informację w procesie delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, a następnie w procesie planowania działań rewitalizacyjnych.

Dodatkowe odpowiedzi i opinie mieszkańców, dotyczące poszczególnych zakresów tematycznych były wprowadzane w treści poszczególnych rozdziałów *Pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji*.

Rysunek 10. Wyniki badania ankietowego w kontekście rewitalizacji.

Źródło: badanie ankietowe, 2025

Spotkania konsultacyjne

Spotkania konsultacyjne odbyły się w dniach 11.08.2025 r. oraz 12.08.2025 r. w miejscowościach Brzozie, Jajkowo oraz Wielkie Leżno. Podczas nich, przybliżone zostały uczestnikom zagadnienia związane z Strategią Rozwoju Gminy, a także Gminnym Programem Rewitalizacji i szeroko pojętym procesie rewitalizacji. Po części teoretycznej, mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie występujących problemów z poszczególnych sfer rewitalizacji. Najczęstsze odpowiedzi dotyczyły:

- złych relacji społecznych,
- niedostatecznej liczby miejsc spotkań dla młodzieży,
- niskiego poziomu bezpieczeństwa, głównie w porach wieczornych,
- zagrożeń w ruchu drogowym,
- niskiego poziomu utrzymania przestrzeni publicznych, szczególnie zaśmiecanie pasów przydrożnych w rejonie drogi krajowej,
- niedostatecznie rozwiniętej infrastruktury sieciowej, w tym kanalizacyjnej i światłowodowej w niektórych obszarach Gminy.

Ponadto, w dniu 19 września 2025 r., w sali konferencyjnej Urzędu Gminy, odbyło się spotkanie warsztatowe z Radą Gminy Brzozie. Umożliwiło ono porównanie opinii publicznej, pozyskanej z badania ankietowego oraz spotkań konsultacyjnych, z planami organu wykonawczego i uchwałodawczego, a także poznanie własnych inicjatyw Rady dotyczących problemów i potencjałów Gminy Brzozie.

Spacer terenowy

W dniach 11.08.2025 r. oraz 12.08.2025 r. zostały przeprowadzone również spacer terenowy, podczas których diagnozowany był rzeczywisty stan jednostek analitycznych w zakresie:

- występowania pustostanów – do których klasyfikuje się budynki spełniające jednocześnie cechy budynków nieużytkowanych i zaniedbanych lub zdewastowanych na terenach prywatnych,
- lokalizacji sklepów spożywczych – w tym również ich stan techniczny oraz dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- rozmieszczenia przystanków autobusowych – rozumie się przez to wszelkie oznakowane przystanki, m.in. w formie znaków drogowych, wiat autobusowych; ocenie podlegał również stan techniczny tych przystanków,
- identyfikacji miejsc rekreacyjno – sportowych – w tym: placów zabaw, boisk, siłowni plenerowych oraz innych obiektów o podobnym charakterze,
- identyfikacji miejsc występowania dzikich wysypisk śmieci – za dzikie wysypisko śmieci uznawano nagromadzenie odpadów w miejscach publicznych, nieprzeznaczonych do tego, np. na poboczach dróg, na terenach leśnych.

Rysunek 11. Plakat promujący udział w konsultacjach społecznych.

Źródło: opracowanie własne

Obserwacje pozwoliły zdiagnozować elementy przestrzeni publicznej, które wpływają pozytywnie lub negatywnie na jakość życia mieszkańców. Pozyskane wyniki stanowiły uzupełnienie danych, na podstawie których zostały zbudowane wskaźniki delimitacyjne obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji, a także została przeprowadzona *Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji*.

Konsultacje społeczne w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Formy konsultacji społecznych w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wynikały wprost z treści art. 6 ust. 1, 2 i 3 oraz w związku z art. 8 ust. 1 oraz 5 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2024 poz. 278) w związku z art. 5a ust. 1, art. 30 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2026 r. poz. 662). W związku z tym, w okresie od 25 listopada 2025 roku do 29 grudnia 2025 roku, został poddany konsultacjom *projekt Uchwały Rady Gminy Brzozie w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Brzozie* wraz z Diagnozą służącą jego wyznaczeniu oraz formularzem konsultacyjnym. W tym czasie, interesariusze procesu rewitalizacji mieli możliwość zapoznania się z wyznaczonymi obszarami do podjęcia interwencji, a także całym procesem delimitacji, oraz zgłaszania własnych uwag i wniosków, które mogłyby wpłynąć na zasięg oddziaływania sporządzanego *Programu Rewitalizacji*.

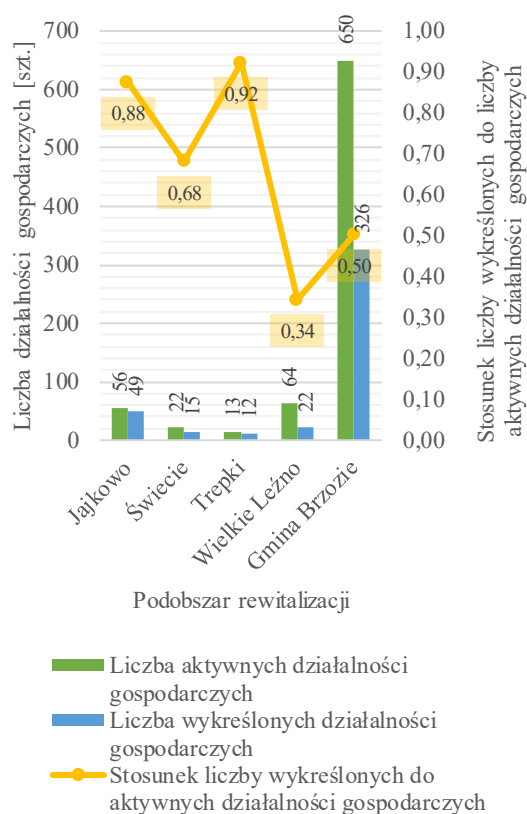
W trakcie konsultacji nie wpłynęły jednak żadne uwagi od mieszkańców dotyczące proponowanego zasięgu obszaru zdegradowanego i poszczególnych podobszarów rewitalizacji. Ostateczny zasięg projektowanych obszarów został skorygowany o uwagi Urzędu Gminy Brzozie, która włączyła działki własności gminnej. Dokładny wykaz działek włączonych na podstawie uwag Urzędu Gminy znajduje się w *Raporcie z przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu Uchwały Rady Gminy Brzozie w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Brzozie*.

Jednocześnie opisane konsultacje społeczne zakończyły proces delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

4.2. Pozostałe sfery

4.2.1. Sfera gospodarcza

Wykres 9. Liczba aktywnych i wykreślonych działalności gospodarczych oraz ich relacja w 2024 r. w Gminie Brzozie

Źródło: opracowanie własne na podstawie rejestru REGON

Aktywność gospodarcza, rozumiana w kontekście przedsiębiorczości mieszkańców Gminy, stanowi miernik zdolności efektywnego prowadzenia własnych inicjatyw przedsiębiorczych. Jest to ważny aspekt w kontekście kształtowania samodzielności finansowej i niezależności na rynku pracy, który wpływa na jakość życia przedsiębiorcy oraz jego rodziny. Najbardziej korzystną sytuacją pod względem liczby aktywnych działalności gospodarczych wyróżnia się podobszar Wielkie Leźno (Wykres 9.). W nim również widoczna jest względna stabilność jeśli chodzi o odpływ przedsiębiorstw. Z drugiej strony, najwyższą rotację podmiotów gospodarczych, wskazującą na niską trwałość działalności, przy jednoczesnej małej ogólnej liczbie aktywnych działalności gospodarczych, wykazuje podobszar Trepki (stosunek liczby wykreślonych działalności gospodarczych do liczby aktywnych działalności gospodarczych wynosi 0,92).

Istotne znaczenie ma również rodzaj prowadzonej działalności. Współczesne sektory gospodarki, szczególnie wszelkiego rodzaju usługi, mają obecnie większe znaczenie pod względem przynoszonych dochodów, podczas gdy tradycyjne gałęzie, tj. rolnictwo, stają się coraz mniej opłacalnymi działalnościami, szczególnie w przypadku małych, rodzinnych gospodarstw rolnych. O dominacji właśnie tego rodzaju gospodarstw może świadczyć duża liczba aktywnych działalności gospodarczych na 100 mieszkańców sołectwa (Tabela 16.). Wysoka wartość wskaźnika oznacza duże rozdrobienie gospodarstw rolnych. Taką sytuację obserwuje się w sołectwie Trepki (18,31), przy czym wyróżnia się ono również pod względem największej liczby skreślonych działalności gospodarczych rolniczych na 100 mieszkańców (8,45), co oznacza tendencję odchodzenia od tego typu zarobkowania. Z kolei, w sektorach pozarolniczych, najczęściej działalności prowadzone są przez mieszkańców sołectwa Wielkie Leźno (31,13), a zupełnie nie podejmowane są przez mieszkańców Trepek. Ponadto, sołectwo Trepki odnotowuje również w tym zakresie największą liczbę skreślonych działalności (8,45), co może świadczyć o niskiej wydajności zakładanych działalności.

Tabela 16. Podsumowanie analizy wskaźnikowej podobszarów rewitalizacji - sfera gospodarcza.

Jednostka analityczna	Liczba aktywnych działalności gospodarczych pozarolniczych na 100 mieszkańców sołectwa	Liczba skreślonych działalności gospodarczych pozarolniczych na 100 mieszkańców sołectwa	Liczba aktywnych działalności gospodarczych rolniczych na 100 mieszkańców sołectwa	Liczba skreślonych działalności gospodarczych rolniczych na 100 mieszkańców sołectwa
Jajkowo	5,74	7,60	3,72	0,68
Świecie	3,92	4,90	6,86	2,45
Trepki	0,00	8,45	18,31	8,45
Wielkie Leźno	31,13	7,95	11,26	6,62
Gmina Brzozie	6,79	5,92	10,31	2,66

Źródło: opracowanie własne na podstawie rejestru REGON, danych Urzędu Stanu Cywilnego Gminy Brzozie

Rekomendacje:

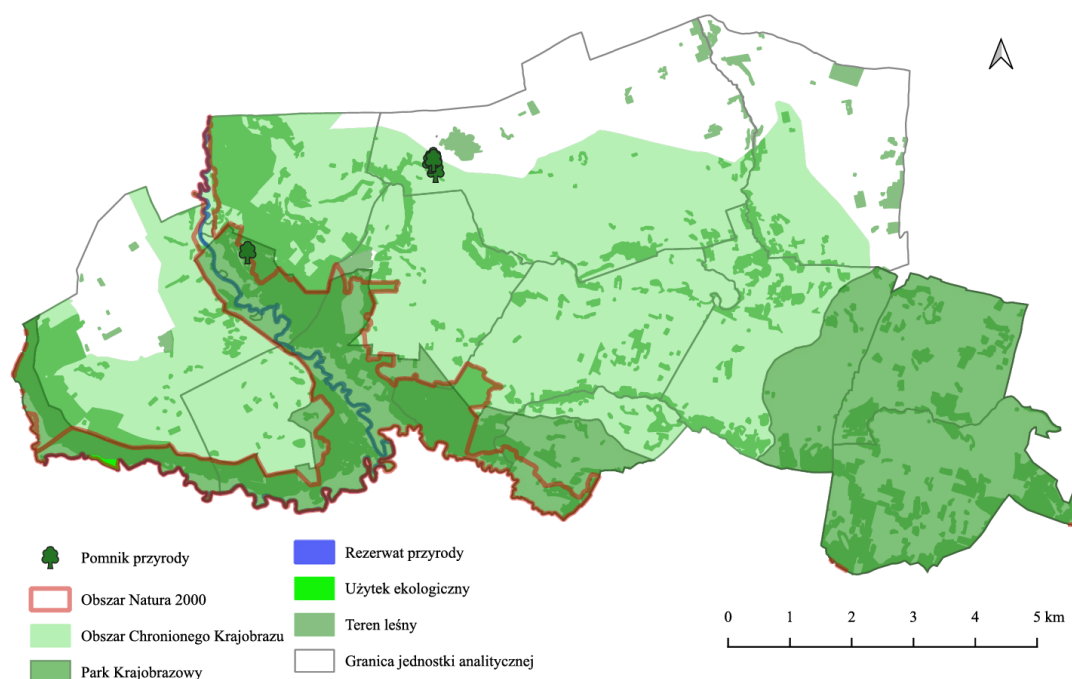
W związku ze zróżnicowaną kondycją przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji, w szczególności wysoką rotacją i niską trwałością działalności gospodarczych w podobszarze Trepki, przy jednoczesnej dominacji mało wydajnych, rozdrobnionych gospodarstw rolnych, wskazuje się potrzebę ukierunkowania działań rewitalizacyjnych na wzmacnianie stabilności lokalnej aktywności gospodarczej. Interwencje powinny koncentrować się na wspieraniu dywersyfikacji profili prowadzonych działalności, rozwoju pozarolniczych form zarobkowania oraz dążenia do zwiększenia trwałości powstających działalności. Jednocześnie, powinny zostać podjęte również działania mające na celu utrzymanie oraz dalsze rozwijanie potencjału przedsiębiorczego wśród mieszkańców podobszaru Wielkie Leźno.

4.2.2. Sfera środowiskowa

Cały teren Gminy Brzozie charakteryzuje się wyjątkowymi, w skali kraju, walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, dlatego też został on włączony w granice Zielonych Płuc Polski. Ponadto, ustanowione zostały formy ochrony przyrody, które swoim zasięgiem obejmują również wyznaczone podobszary rewitalizacji. Największe zróżnicowanie, obejmujące wszystkie formy poza pomnikami przyrody, występuje w sołectwie Jajkowo. Z kolei, pod względem pokrycia powierzchniowego, pozostałe podobszary objęte są w 100% formami ochrony przyrody.

Dodatkowych walorów nadaje wyznaczonym sołectwom pokrycie terenami leśnymi, których największy, spójny kompleks występuje w sołectwie Jajkowo, wzdłuż zachodniej granicy jednostki.

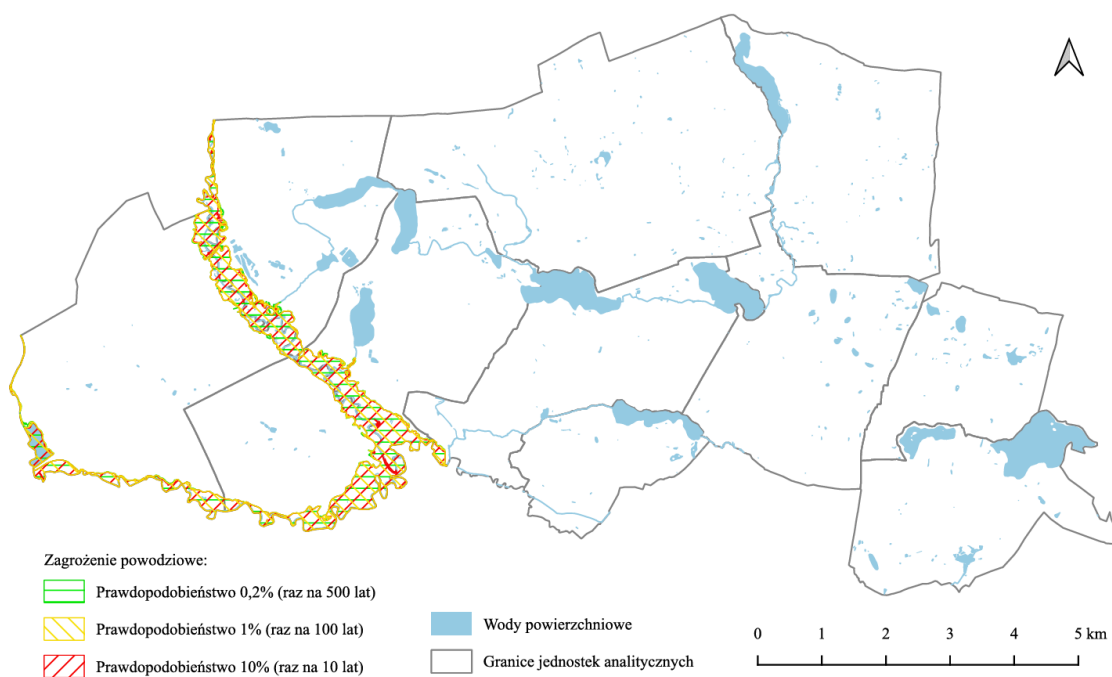
Rysunek 12. Formy ochrony przyrody oraz tereny leśne w Gminie Brzozie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ, BDOT10k

Pod względem hydrologicznym, Gmina Brzozie położona jest w zlewni rzeki Drwęcy, będącej lewobrzeżnym dopływem Wisły. Wzdłuż jej koryta wyznaczone zostały obszary szczególnego zagrożenia powodziowego (Rysunek 13.). Klasy głębokości wody w cieku nie przekraczają jednak 2 m, co oznacza, że na całym odcinku rzeki Drwęcy w obrębie Gminy Brzozie, zagrożenie dla ludzi na skutek wystąpienia powodzi, jest niskie lub średnie.

Rysunek 13. Obszary zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Brzozie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych hydroportal ISOK

Klasyfikacja obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego wynika z art. 16 ust. pkt. 34 ustawy Prawo Wodne (Dz. U. z 2025 r. poz. 960 t.j.) i zawiera:

- a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat);
- b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat);
- c) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne;
- d) pas techniczny.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. 2022. poz. 2739), rzeka Drwęża wyznaczona jest jako jeden z dopływów Wisły o najwyższym poziomie zagrożenia powodziowego. Z tego powodu kluczowymi działaniami w zakresie ochrony przeciwpowodziowej jest monitorowanie zagrożenia, uwzględnianie potencjalnych skutków wezbrań rzeki i wynikających z nich ograniczeń oraz dostosowanie zagospodarowania terenu do ryzyka wystąpienia powodzi.

Wobec powyższego, w celu zapewnienia ochrony ludności i mienia przed niszczącymi konsekwencjami powodzi, wszystkie planowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji, przedsięwzięcia powinny być dostosowane do wymagań prawnych obowiązujących na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, wynikających z ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne (Dz.U. 2025 poz. 960 t.j.). Lokowanie przedsięwzięcia rewitalizacyjnego na wskazanym obszarze będzie wiązać się więc z koniecznością zastosowania odpowiednich technologii, materiałów, zabezpieczeń oraz urządzeń minimalizujących ryzyko strat.

Poza uwarunkowaniami naturalnymi, ważnym aspektem w kształtowaniu wysokiej jakości środowiska przyrodniczego jest działalność antropogeniczna. Może mieć ona zarówno pozytywny, jak i negatywny wpływ na stan środowiska naturalnego. Jedną z negatywnych form oddziaływania jest tworzenie dzikich wysypisk śmieci w przestrzeni Gminy, szczególnie w pobliżu dróg publicznych. W każdym wyznaczonym podobszarze widoczne są przypadki występowania tego zjawiska, jednak nie stanowi ono znaczącego zagrożenia.

Przeciwnieństwem jest kwestia odpadów zawierających azbest do utylizacji, których odsetek pozostający na nieruchomościach mieszkańców podobszarów rewitalizacji jest nadal wysoki. Najwięcej wyrobów azbestowych pozostaje w sołectwie Trepki (12,07 Mg), a następnie – w sołectwie Świecie (10 Mg) (Tabela 17.). Przyczyną osiągniętych wyników może być m.in. duża liczba zabudowań przede wszystkim gospodarczych, ale również mieszkalnych, na których pozostało azbestowe pokrycie dachu pochodzące z czasów, kiedy materiał ten był powszechnie dostępny i wykorzystywany, a obecnie wymiana pokrycia dachowego jest zbyt droga i nie wiąże się z żadnymi możliwościami uzyskania dofinansowania. Należy jednak podkreślić, że materiały te zawierają substancje szkodliwe nie tylko dla środowiska, ale przede wszystkim dla zdrowia ludzi, przez co priorytetowym zadaniem powinno być ich usuwanie z najbliższego otoczenia codziennego funkcjonowania ludzi.

Podobne zagrożenia dla mieszkańców stwarzają zanieczyszczenia emitowane przez niskosprawne źródła ciepła wykorzystywane w gospodarstwach domowych. Są to systemy grzewcze niespełniające wymogów normy PN-EN 303-5:2021, w tym Ekoprojektu, a więc nieuwzględniające aspektów środowiskowych, w taki sposób, aby w jak najmniejszym stopniu wpływały na środowisko w całym cyklu życia, np. kotły pozaklasowe oraz poniżej 5. klasy, przy czym, *Uchwała nr VIII/136/19 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 czerwca 2019 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw wraz z uchwałą zmieniającą nr XXXV/510/21 z dnia 30 sierpnia 2021 r.*, dopuszcza wykorzystanie kotłów klas 3. i 4. do 1 stycznia 2028 r. W związku z tym, analiza źródeł ciepła w podobozarach rewitalizacji wykazała, że najczęściej ww. urządzeń znajduje się w budynkach zlokalizowanych w sołectwie Jajkowo, gdzie średnio na 10 budynków przypadają 2 urządzenia niespełniające wymogów.

Niedostateczny poziom odpowiedzialności mieszkańców za środowisko przyrodnicze przejawia się również niskim zaangażowaniem w działania prewencyjne. Jednym z nich jest zapobieganie bezdomności psów i kotów poprzez zabiegi sterylizacji i kastracji. Miernikiem podjętych działań w tym zakresie jest liczba zwierząt poddanych zabiegom na 10 gospodarstw domowych, przy czym w wyznaczonych obszarach wartości wskaźnika są równe lub bliskie zero.

Drugim działaniem identyfikującym postawę proekologiczną mieszkańców jest uczestnictwo w programie „Gmina Brzozie łapie deszcz”, którego celem jest wsparcie finansowe mieszkańców w instalowaniu systemów do zbierania wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstawania. Mimo upowszechniania wiedzy o konieczności zwiększania małej retencji, przyczyniającej się do adaptacji do zmian klimatu, zapobiegania negatywnym skutkom w okresach skrajnych susz lub ulewnych opadów oraz ogólnego wysokiego zainteresowania mieszkańców całej Gminy, frekwencja mieszkańców wyznaczonych sołectw odnotowała niskie wyniki. Szczególnie dotyczy to sołectwa Jajkowo, które wykazało zerowy wynik, przy czym duży wpływ miał na to fakt istnienia w tym obszarze zabudowań wielorodzinnych, w których niemożliwa jest realizacja instalacji małej retencji w ramach programu. Niemniej, pozostała część mieszkańców, zamieszkująca domy jednorodzinne, których jest ponad 4 razy więcej niż w Trepkach, odnotowujących największą frekwencję, również nie wykazała zainteresowania programem.

Tabela 17. Podsumowanie analizy wskaźnikowej podobozarów rewitalizacji - sfera środowiskowa.

Jednostka analityczna	Ilość odpadów zawierających azbest do utylizacji na 10 budynków w sołectwie [Mg]	Frekwencja uczestników programu „Gmina Brzozie łapie deszcz”	Liczba zwierząt poddanych sterylizacji lub kastracji na 10 gospodarstw domowych w sołectwie	Liczba kotłów do wymiany niespełniających wymogów Ekoprojektu na 10 budynków w sołectwie	Liczba dzikich wysypisk śmieci na 100 ha sołectwa
Jajkowo	4,87	0,00%	0,08	1,94	0,42
Świecie	10,00	0,98%	0,00	1,49	0,18
Trepki	12,07	1,41%	0,00	0,26	0,26
Wielkie Leźno	7,01	0,66%	0,00	0,80	0,19
Gmina Brzozie	7,90	0,39%	0,17	1,21	0,14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Brzozie, inwentaryzacji terenowej, Ewidencji Gruntów i Budynków Gminy Brzozie

Rekomendacje:

Działalność antropogeniczna w każdym wymiarze oddziałuje na stan środowiska naturalnego, dlatego też konieczność jego ochrony oraz odpowiedniego utrzymania powinna stanowić integralną część procesu planowania wszelkich działań rewitalizacyjnych, zarówno w kontekście zapobiegania negatywnym wpływom, jak i naprawiania powstałych już szkód. Aspekt ten ma szczególne znaczenie w przypadku podobszarów rewitalizacji wyznaczonych w Gminie Brzozie ze względu na występowanie obszarów narażonych na negatywne skutki zjawisk naturalnych, a także bogactwo walorów przyrodniczych i krajobrazowych, które należy stale chronić. Wyraża się przez to wskazanie do kontynuacji prowadzonych już programów, tj. usuwania materiałów azbestowych, upowszechniania małej retencji czy wspierania wymiany szkodliwych źródeł ciepła. Niemniej, działania te nie osiągną oczekiwanej efektywności bez zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców, którzy jako spójna grupa społeczna, poprzez swoje codzienne zachowania i nawyki, wywierają największy wpływ na stan środowiska. Rekomenduje się więc realizację zadań z zakresu edukacji środowiskowej oraz promocji postaw proekologicznych, które mogą przynieść bezpośrednie rezultaty w postaci zmniejszenia ilości odpadów, w tym szczególnie materiałów azbestowych, oraz ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza.

4.2.3. Sfera techniczna

Sfera techniczna definiuje zaspokojenie potrzeb infrastrukturalnych mieszkańców Gminy Brzozie, w tym szczególnie mieszkańców wyznaczonych podobszarów rewitalizacji. Obejmuje ona zarówno wyposażenie i sposób gospodarowania przez mieszkańców własną posesją, w tym dostęp do infrastruktury sieciowej i wyposażenie w urządzenia techniczne oraz standard najbliższego otoczenia posesji, tj. podstawowe usługi oraz obiekty rekreacyjne.

Pierwsza z grup obejmuje m.in. sposób gospodarowania wodami. Z analizy wynika, że wszystkie sołectwa wyposażone są w sieć wodociągową na podobnym poziomie utrzymującym się w przedziale 86% - 92% (Tabela 18.). Oznacza to, że budynki zaopatrywane z indywidualnych studni stanowią znikomy udział w ogólnym systemie zaopatrywania w wodę, przy czym najczęściej są one wykorzystywane przez mieszkańców Trepek (średnio na 10 budynków w sołectwie przypadają 3 studnie). Odwrotna sytuacja kształtuje się w przypadku sieci kanalizacyjnej, która w podobszarach rewitalizacji Gminy Brzozie wyposaża małą liczbę gospodarstw domowych. Najbardziej niekorzystna sytuacja pod tym względem cechuje sołectwa Treпки i Wielkie Leżno, w których sieć nie istnieje całkowicie, ze względu m.in. na niekorzystne pod tym względem ukształtowanie terenu oraz duże rozproszenie zabudowy. W pozostałych podobszarach, do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest od 26% do 38% gospodarstw domowych. Dlatego też, odprowadzanie i magazynowanie ścieków komunalnych znacznie częściej odbywa się poprzez indywidualne systemy, tj. zbiorniki bezodpływowe, przy czym najwięcej zbiorników znajduje się w Jajkowie, gdzie na 10 budynków w sołectwie przypada blisko 6 zbiorników.

Do usług sieciowych zalicza się również dostęp do sieci światłowodowej, która zapewnia wysoki standard dostępu do Internetu oraz przeciwdziała wykluczeniu cyfrowemu. W żadnym sołectwie sieć nie obejmuje wszystkich gospodarstw domowych, a w dwóch – Świeciu i Trepkach – nie istnieje całkowicie.

Gospodarowanie przez mieszkańców ich nieruchomościami obejmuje również chęć inwestowania w nie i utrzymania porządku w ich obrębie. Wyraża się to m.in. poprzez budowę garaży, wiat, ogrodzeń oraz remonty istniejących budynków, które są inwestycjami nie wymagającymi pozwoleń na budowę. W tym zakresie, mieszkańcy podobszarów rewitalizacji wykazują niską aktywność, szczególnie w sołectwach Świecie i Trepki, gdzie wskaźnik liczby zgłoszeń robót niewymagających pozwolenia na budowę na 100 ha wynosi 0.

Tabela 18. Podsumowanie analizy wskaźnikowej podobszarów rewitalizacji - sfera techniczna (część I).

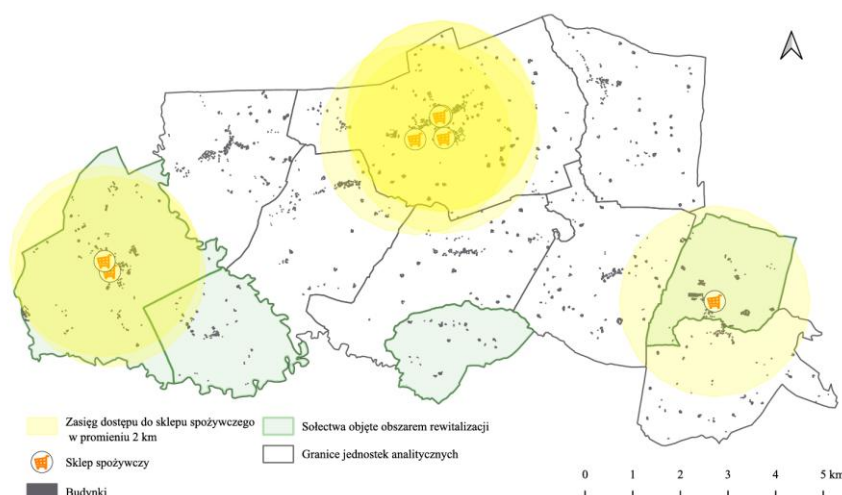
Jednostka analityczna	Stopień zwodociągowania	Stopień skanalizowania	Liczba zbiorników bezodpływowych na 10 budynków w sołectwie	Liczba studni na 10 budynków w sołectwie	Dostępność do światłowodów	Liczba zgłoszeń wykonywania robót niewymagających pozwolenia na budowę na 100 ha
Jajkowo	91,67%	25,76%	5,91	0,66	Częściowo	0,08
Świecie	88,89%	37,78%	2,89	0,64	brak	0,00
Trepki	91,30%	0,00%	3,48	2,56	brak	0,00
Wielkie Leźno	86,21%	0,00%	2,41	0,34	Częściowo	0,38
Gmina Brzozie	86,75%	31,08%	4,44	0,76	-	0,11

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Brzozie, Ewidencji Gruntów i Budynków Gminy Brzozie, Geodezyjnej Ewidencji Uzbrojenia Terenu Gminy Brzozie

Druga grupa sfery technicznej dotyczy standardu otoczenia prywatnych nieruchomości, przeznaczonych dla całej społeczności sołectwa, w tym infrastruktury publicznej, dostępnej dla każdego mieszkańca w zasięgu ruchu pieszego, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych i nieposiadających własnych środków transportu. Według koncepcji inkluzywnej, czyli dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych, zasięg pieszy jest równoważny odległości od 1 km do 2 km. Analizując w tym rozumieniu dostępność sklepów spożywczych, nie spełniają one założeń dla dwóch podobszarów rewitalizacji – Świecia i Trepek, w których nie są zlokalizowane sklepy, a najbliższe znajdują się w odległości od około 3 km do 6 km (Rysunek 14.). Ponadto, część sklepów obsługujących mieszkańców podobszarów rewitalizacji nie posiada elementów technicznych, zapewniających dostęp dla osób z ograniczoną mobilnością, tj. ramp, podjazdów, co całkowicie wyklucza z korzystania niektóre grupy mieszkańców.

Podobnie sytuacja kształtuje się w instytucjach publicznych Gminy Brzozie, np. w szkołach w Jajkowie oraz w Wielkim Leźnie, które, mimo, że są wyposażone w podjazdy dla osób niepełnosprawnych, nie zapewniają równego dostępu do obiektów osobom w pełni sprawnym oraz posiadającym ograniczenia ruchowe. Fakt lokalizacji tych elementów w tylnej części budynku wynika z przepisów prawnych w zakresie budownictwa, jednakże może wywoływać poczucie marginalizacji.

Rysunek 14. Zasięg dostępu do sklepu spożywczego w promieniu 2 km od gospodarstw domowych w podobszarach rewitalizacji Gminy Brzozie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji terenowej, Ewidencji Gruntów i Budynków Gminy Brzozie

W przypadku braku pobliskiego sklepu, ale również innych, istotnych placówek, tj. ośrodek zdrowia, urząd gminy, szkoła, poczta, mieszkańcy mają możliwość poruszania się transportem publicznym. Jego jakość oraz dostępność definiowana jest przez liczbę przystanków przypadającą na 100 ha sołectwa. Na podstawie tego wskaźnika, najwyższy poziom dostępności transportu odnotowywany jest w sołectwie Wielkie Leźno, wynoszący 0,77 (Tabela 19.).

Ponadto, we wszystkich sołectwach przystanki autobusowe rozmieszczone są w obszarach największej koncentracji zabudowy mieszkaniowej, czyli najbliżej największej potencjalnej grupy użytkowników. Niemniej, biorąc pod uwagę, że najczęściej ze zbiorowych form komunikacji korzystają seniorzy oraz dzieci i młodzież, ważną kwestią jest sam stan techniczny przystanków autobusowych. W większości są to przystanki warunkowe, które mimo spełniania wymogów prawnych, mogą nie zapewniać odpowiedniego poziomu komfortu korzystania z nich.

Ten sam problem bezpieczeństwa może być rozpatrywany w kontekście obiektów rekreacyjno-sportowych zlokalizowanych na terenie wyznaczonych sołectw. Ze względu na charakter aktywności, wyróżniono obiekty rekreacyjne, tj. place zabaw, siłownie plenerowe oraz pozostałe przestrzenie przeznaczone do rozrywki i rekreacji, utrzymane w stanie użytkowym na czas inwentaryzacji terenowej, a także boiska, służące realizacji aktywności sportowych. W związku z tym podziałem, na obszarze sołectw Świecie i Trepki nie wykazano żadnych boisk, natomiast najmniejsza dostępność miejsc rekreacji cechuje sołectwo Świecie. Obecnie plany inwestycyjne obejmują realizację miejsca rekreacji na tym obszarze, jednak na czas sporządzania dokumentu, projekt ten znajdował się w fazie koncepcyjnej. Z kolei, na pozostałych wyznaczonych obiektach, poziom bezpieczeństwa wyraża się poprzez stan techniczny elementów wyposażenia oraz stan nawierzchni, a także grupowanie się patologicznych środowisk. Stan techniczny wszystkich wykazanych w obrębie podobszarów rewitalizacji obiektów rekreacyjnych i boisk oceniony został jako średni lub zły, co jest równoznaczne ze stwierdzeniem uszkodzeń lub dewastacji elementów wyposażenia oraz zaniedbaniami w kwestii utrzymania zieleni. Pozyskane opinie mieszkańców wskazały również zagrożenie w obszarze obiektów rekreacyjno-

sportowych, szczególnie na boisku w Jajkowie, w postaci grupowania się osób w celu spożywania alkoholu, co skutecznie zniechęca docelową grupę odbiorców tych obiektów, tj. rodziców i dzieci, do korzystania z nich.

Tabela 19. Podsumowanie analizy wskaźnikowej podobszarów rewitalizacji - sfera techniczna (część II).

Jednostka analityczna	Liczba sklepów spożywczych na 100 mieszkańców sołectwa	Liczba przystanków autobusowych na 100 ha	Liczba miejsc rekreacji na 100 ha	Liczba boisk na 100 ha
Jajkowo	0,34	0,59	0,25	0,08
Świecie	0,00	0,53	0,18	0,00
Trepki	0,00	0,51	0,26	0,00
Wielkie Leźno	0,66	0,77	0,38	0,19
Gmina Brzozie	0,21	0,54	0,19	0,03

Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji terenowej, Ewidencji Gruntów i Budynków Gminy Brzozie

Rekomendacje:

Zasięg sieci technicznych na terenie podobszarów rewitalizacji Gminy Brzozie powinien być stale powiększany, nie tylko ze względu na podniesienie jakości życia mieszkańców, ale również mając na celu racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, zapewniając ich odnowę. Biorąc pod uwagę niski stopień skanalizowania, należy w pierwszej kolejności objąć interwencją sektor gospodarki dotyczący odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych, przy czym odwołuje się to nie tylko do rozwoju sieci kanalizacyjnej, ale również monitorowanie i utrzymanie dobrego stanu zbiorników bezodpływowych, tak, aby zapobiegać zanieczyszczaniu gleby i wód podziemnych powodowanych wyciekami zanieczyszczeń z nieszczelnych instalacji. Poza siecią wodno-kanalizacyjną, należy mieć na uwadze rozwój pozostałych rodzajów sieci technicznych, np. światłowodu, tak, aby w jak największym stopniu wyeliminować zagrożenie wykluczeniem cyfrowym. Mieszkańcy powinni również samodzielnie podejmować inicjatywy mające na celu utrzymanie dobrego stanu swoich posesji, tak, aby wspólnie kształtować zadbaną i spójną przestrzeń Gminy.

Rozpatrując standard publicznych przestrzeni, należy zwrócić szczególną uwagę na dostosowanie ich, w ramach prowadzonych modernizacji lub realizacji nowych projektów, do potrzeb mieszkańców z ograniczonymi możliwościami samodzielnego korzystania, tj. osoby niepełnosprawne, dzieci, seniorzy. Poza zapewnieniem odpowiedniej dostępności podstawowych usług i dóbr, istotnym elementem jest również zadbanie o odpowiedni standard tych obiektów, tj. wyposażenie budynków użyteczności publicznej w rampy, podjazdy, utrzymanie bezpieczeństwa w miejscach powszechnego wykorzystania na cele rekreacyjno-sportowe.

4.2.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Sfera przestrzenno-funkcjonalna odnosi się do ogólnego zagospodarowania przestrzeni Gminy i wyznaczonego obszaru rewitalizacji. W pewnym stopniu została ona omówiona już w podrozdziale „Sfera techniczna”, ze względu na podobieństwo omawianych obszarów tematycznych. Niemniej, w tym podrozdziale, kluczowym zagadnieniem jest kształtowanie całościowych walorów estetycznych i potencjału wykorzystania przestrzeni wyznaczonych sołectw. Wyraża się to poprzez elementy wpływające negatywnie oraz pozytywnie na zagospodarowanie przestrzenne.

Głównym celem formalnego ustanowienia zabytków w danym obiekcie, zarówno poprzez wpis do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków, jak i Gminnej Ewidencji Zabytków, jest ochrona dziedzictwa kulturowego, które stanowi cenne źródło informacji o przeszłości dla przyszłych pokoleń. Aby utrzymać wspomniane walory historyczne i kulturowe, należy jednak zadbać o stan tych obiektów, co często wymaga znaczących nakładów finansowych. Biorąc pod uwagę, że większość zabytków występujących na podobszarach rewitalizacji, znajduje się we własności prywatnej, obowiązek ten przypisywany jest podmiotom prywatnym. Szczególne znaczenie ma to w kontekście budynków gospodarczych oraz mieszkalnych, które są nadal wykorzystywane zgodnie z pierwotnym przeznaczeniem lub są całkowicie nieużytkowane. Zjawisko to dotyczy m.in. sołectwa Trepki, w którym występuje największe zagęszczenie obiektów zabytkowych (Tabela 20.), przy czym 77% zabytków to ww. budynki gospodarcze lub mieszkalne. Niemniej, utrzymanie zabytków w dobrym stanie technicznym wzbogaca dziedzictwo kulturowe Gminy oraz walory estetyczne przestrzeni Gminy. Ponadto, może stać się także potencjałem do rozwoju działalności gospodarczych o profilu turystycznym, które kształtują efektywne wykorzystanie posiadanych zabytków i tworzą atrakcyjną ofertę turystyczną Gminy.

Negatywnie na przestrzeń Gminy wpływają pustostany, przez które rozumie się zniszczone lub znacznie zaniedbane budynki, nie nadające się do prowadzenia jakiegokolwiek działalności. Z analizy przeprowadzonej na podstawie inwentaryzacji terenowej wynika, że najwięcej takich obiektów znajduje się w sołectwie Trepki (Tabela 20.), przy czym w żadnym sołectwie pustostany nie dominują w strukturze budynków. Występowanie pustostanów może kształtować miejscowe obniżenie poziomu estetyki i atrakcyjności osadniczej, a także zwiększać prawdopodobieństwo występowania negatywnych zjawisk, tj. grupowanie się środowisk patologicznych lub zanieczyszczanie odpadami.

Tabela 20. Podsumowanie analizy wskaźnikowej podobszarów rewitalizacji - sfera przestrzenno-funkcjonalna.

Jednostka analityczna	Liczba zabytków na 10 budynków w sołectwie	Liczba pustostanów na 10 budynków w sołectwie
Jajkowo	0,64	0,13
Świecie	0,07	0,07
Trepki	1,67	0,51
Wielkie Leżno	0,80	0,34
Gmina Brzozie	0,64	0,14

Źródło: opracowanie własne na podstawie Gminnej Ewidencji Zabytków, inwentaryzacji terenowej, Ewidencji Gruntów i Budynków Gminy Brzozie

Rekomendacje:

Ochrona obiektów zabytkowych jako podstawowych elementów dziedzictwa kulturowego i historycznego powinna stać się priorytetem w zakresie kształtowania przestrzeni Gminy o wysokich walorach estetyczno-kulturowych. Poza niesieniem wartości tożsamości kulturowej, mogą przyczynić się do wzbogacenia atrakcyjności turystycznej obszaru, co bezpośrednio przyniesie korzyści gospodarcze całemu społeczeństwu obszaru rewitalizacji. Z drugiej strony, należy pamiętać o obiektach obniżających wartość funkcjonalną przestrzeni podobszarów rewitalizacji, tj. pustostanów, które mogą przyczyniać się do występowania negatywnych zjawisk społecznych, a także kształtować negatywną opinię mieszkańców i przyjezdnych. Zgodnie z art. 5 Ustawy o

utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2025 poz. 733), właściciele nieruchomości odpowiadają za utrzymanie porządku w granicach nieruchomości, a także w części drogi publicznej, bezpośrednio graniczącą z nieruchomością, przeznaczoną do ruchu pieszego, w zakresie odpowiedniego zbierania odpadów oraz usuwania błota, śniegu, lodu oraz innych zanieczyszczeń. Ponadto, art. 26 Ustawy o odpadach (Dz.U. 2023 poz. 1587) obliguje posiadaczy odpadów do niezwłocznego usunięcia ich z miejsca nieprzeznaczonego do składowania lub magazynowania odpadów, przy czym domniemywa się, że posiadaczem odpadów znajdujących się na nieruchomości jest władający powierzchnią ziemi. Dlatego też, odpowiedzialność za odpowiednie zabezpieczenie nieruchomości oraz utrzymanie porządku na niej i w bezpośrednim otoczeniu, spoczywa na właścicielach nieruchomości.

5. Część planistyczna

5.1. Wizja i cele rewitalizacji

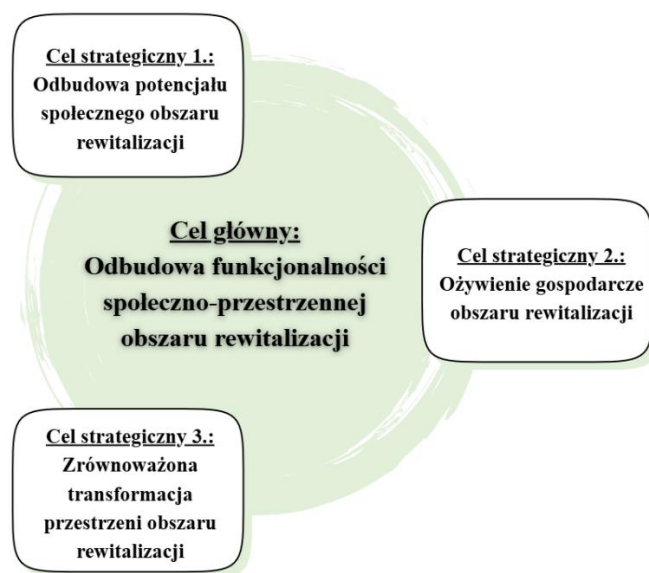
5.1.1. Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji

Wizja jest opisem stanu osiągniętego dzięki przeprowadzonemu procesowi rewitalizacji w wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Dotyczy on przede wszystkim aspektu społecznego, ale również gospodarczego, środowiskowego, przestrzenno-funkcjonalnego oraz technicznego. Wizja stanowi podstawę określenia celów i kierunków działań, w ramach których realizowane będą przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Wizja obszaru rewitalizacji Gminy Brzozie to harmonijne zintegrowane sołectwa, dorównujące pozostałym częściom gminy pod względem jakości życia i rozwoju, gdzie mieszkańcy cieszą się silnymi więziami społecznymi, aktywnym udziałem w inicjatywach międzypokoleniowych oraz łatwym dostępem do inkluzywnych przestrzeni rekreacyjnych i usług publicznych. Obszar ten stanie się atrakcyjnym miejscem rozwoju gospodarczego dzięki rozbudowie usług lokalnych, turystyki rowerowej i rekreacyjnej oraz wsparcia dla przedsiębiorczych inicjatyw społecznych, z nowoczesną infrastrukturą techniczną sprzyjającą codziennemu funkcjonowaniu i nowym możliwościom biznesowym. Przestrzeń publiczna wzbogaci się w bezpieczne i zrównoważone otoczenie z czystym środowiskiem przyrodniczym, zróżnicowaną siecią komunikacyjną oraz chronionym dziedzictwem kulturowym, inspirując mieszkańców do dumy z lokalnej tożsamości i aktywnego współtworzenia przyszłości gminy.

5.1.2. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań

Osiągnięcie powyższej wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji jest możliwe dzięki realizacji celu głównego, celów strategicznych oraz odpowiadających im kierunków działań. Stanowią one szczegółowe odniesienie do treści wizji, uwzględniając każdą, braną pod uwagę w procesie rewitalizacji, sferę: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną.

Poniższa Tabela 21. prezentuje poszczególne kierunki działań, przypisane do wyznaczonych celów strategicznych procesu rewitalizacji. Należy jednak zaznaczyć, że kierunki te są równoważne względem siebie, a kolejność ich wymienienia w tabeli nie określa hierarchii ważności interwencji, związanej z nimi.

Tabela 21. Cele strategiczne i kierunki działań Gminnego Programu Rewitalizacji.

Cel strategiczny	Kierunki działań
1. Odbudowa potencjału społecznego obszaru rewitalizacji	1.1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem seniorów, rodzin z dziećmi i osób zagrożonych wykluczeniem
	1.2. Rozwój oferty edukacyjnej i wyrównywanie szans dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji
	1.3. Wzmacnianie kapitału społecznego, tożsamości lokalnej i zaangażowania obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji
2. Ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji	2.1. Rozwój funkcji turystycznych i rekreacyjnych jako impulsu dla lokalnej gospodarki
	2.2. Poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej poprzez rozwój i modernizację infrastruktury technicznej i komunikacyjnej
	2.3. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i lokalnych organizacji jako zasobu rozwoju społeczno-gospodarczego
3. Zrównoważona transformacja przestrzeni obszaru rewitalizacji.	3.1. Poprawa jakości środowiska przyrodniczego oraz ograniczenie negatywnego wpływu działalności człowieka na środowisko
	3.2. Poprawa bezpieczeństwa i komfortu użytkowania przestrzeni publicznych
	3.3. Kształtowanie wysokiej jakości, inkluzywnej przestrzeni publicznej dostosowanej do potrzeb wszystkich użytkowników

Źródło: opracowanie własne

5.2. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

5.2.1. Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2025-2032 zaplanowano 9 podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (Tabela 22.)

Tabela 22. Wykaz podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Numer zadania	Nazwa zadania
1	Budowa ogólnodostępnego, rekreacyjnego boiska wielofunkcyjnego z zieloną strefą wypoczynku w miejscowości Wielkie Leżno
2	Budowa strefy rekreacji i wypoczynku w Świeciu
3	Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Jajkowie
4	Budowa boiska Orlik w Jajkowie
5	Poprawa bezpieczeństwa poprzez stworzenie ciągu pieszo-rowerowego w Jajkowie
6	Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Wielkim Leźnie
7	Doposażenie świetlicy wiejskiej w Trepkach
8	Doposażenie świetlicy wiejskiej w Wielkim Leźnie
9	Budowa ścieżki rowerowej – Żelazny Szlak Rowerowy w Jajkowie

Źródło: opracowanie własne

Szczegółowy opis każdego przedsięwzięcia zawarty jest w poszczególnych kartach przedsięwzięć rewitalizacyjnych, przedstawionych poniżej (Tabele 23-31). Powiązanie poszczególnych projektów ze zidentyfikowanymi problemami, zostało zawarte w podrozdziale 5.5.1. „Komplementarność problemowa i zintegrowanie na poziomie zdiagnozowanych potrzeb i problemów”, natomiast odniesienie do celów rewitalizacji zostało opisane szerzej w podrozdziale 5.5.2. „Zintegrowanie na poziomie celów i kierunków działań”.

Tabela 23. Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 1.

Przedsięwzięcie 1.	
Nazwa:	<u>Budowa ogólnodostępnego, rekreacyjnego boiska wielofunkcyjnego z zieloną strefą wypoczynku w miejscowości Wielkie Leżno</u>
Opis:	Zakres zadania: W celu poprawy sytuacji infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, dostępnej dla mieszkańców podobszaru rewitalizacji Wielkie Leżno zaplanowano budowę boiska wielofunkcyjnego z zieloną strefą wypoczynku. Zadanie obejmuje przygotowanie terenu, wyposażenie w elementy infrastruktury technicznej oraz zagospodarowanie terenu wokół boiska. W pierwszym etapie przewidziane są zabiegi przygotowujące podłoże do wykonania w następnym etapie boiska wielofunkcyjnego. Boisko to zostanie wyposażone w bramki, siatki oraz piłkochwyty, a także oświetlenie LED. Zagospodarowanie terenu wokół boiska obejmuje zazielenienie oraz wyposażenie go w elementy małej architektury, tj. ławki, kosze na śmieci, stojaki na rowery. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami: Dostępność architektoniczna zapewniona zostanie poprzez wolne od barier poziome i pionowe ciągi komunikacyjne (utwardzone dojścia i dojazdy, brak progów), zapewniające samodzielne korzystanie z boiska i strefy zielonej przez osoby z niepełnosprawnością ruchową, seniorów i opiekunów z wózkami dziecięcymi. Zastosowane elementy zagospodarowania terenu zostaną rozmieszczone z zachowaniem odpowiedniej przestrzeni manewrowej dla wózków.
Lokalizacja:	Działki nr 127/1 i 128/1, obręb 0010 Wielkie Leżno

Położenie w obszarze rewitalizacji:	Tak ✓ Częściowo – działka ewidencyjna nr 127/1 należy do obszaru rewitalizacji, Działka nr 128/1 jako działka niezabudowana, zgodnie z metodologią wyznaczania obszaru rewitalizacji Gminy Brzozie, nie należy do obszaru rewitalizacji, jednak leży w jego bezpośrednim sąsiedztwie, a także w granicy wyznaczonego obszaru zdegradowanego. Ze względu na sąsiedztwo z działką 127/1, prawo własności Gminy w stosunku do obu działek, a także powiązania funkcjonalne, realizacja projektu na działce poza obszarem rewitalizacji jest w pełni uzasadniona. Nie
Podmiot odpowiedzialny:	Gmina Brzozie
Partnerzy w realizacji:	brak
Szacunkowy termin realizacji:	2027-2030
Szacunkowy koszt realizacji:	550 000,00 zł
Źródła finansowania:	Środki zewnętrzne UE, Budżet Państwa, Budżet gminy
Oddziaływanie przedsięwzięcia:	✓ Sfera społeczna Sfera gospodarcza ✓ Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera środowiskowa ✓ Sfera techniczna
Wskaźniki produktu:	– Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. – Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt.
Wskaźniki rezultatu:	– Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy zyskali dostęp do zrewitalizowanego obszaru – 151 osób
Sposób pomiaru:	Protokół odbioru robót, protokół zrealizowanych dostaw wyposażenia, dokumentacja fotograficzna wykonanych prac

Tabela 24. Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 2.

Przedsięwzięcie 2.	
Nazwa:	<u>Budowa strefy rekreacji i wypoczynku w Świeciu</u>
Opis:	Zakres zadania: Celem projektu jest stworzenie miejsca rekreacji i wypoczynku dedykowanego wszystkim mieszkańcom podobszaru rewitalizacji Świecie, z uwzględnieniem zróżnicowania wieku, zainteresowań oraz pozostałych oczekiwań względem sposobu wykorzystania obiektu, tj. plac zabaw, strefa relaksu, plenerowa strefa aktywności fizycznej. Wyposażenie obiektu zostanie uzupełnione o elementy małej architektury, zieleni oraz elementy zabezpieczające, tj. ogrodzenie placu zabaw. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami: Obiekt zostanie zaprojektowany zgodnie z zastosowaniem zasad uniwersalnego projektowania, tak aby osoby w różnym wieku oraz o zróżnicowanym poziomie sprawności – w tym osoby z niepełnosprawnościami ruchowymi i sensorycznymi - mogły korzystać ze wszystkich stref aktywności. Zawiera się w tym eliminację barier terenowych, utwardzone dojścia i dojazdy, dostępne wejścia do ogrodzonego placu zabaw. Instalowane urządzenia będą cechowały się zróżnicowanym poziomem trudności, a tablica zawierająca regulamin korzystania z obiektu będzie zlokalizowana w miejscu dostępnym dla każdego użytkownika.
Lokalizacja:	Działki nr 29/14, 29/17, 29/10, obręb 0007 Świecie
Położenie w obszarze rewitalizacji:	Tak Częściowo ✓ Nie – działki ewidencyjne wyznaczone dla realizacji powyższego projektu nie zawierają się w granicach obszaru rewitalizacji, jednak w pełni należą do obszaru zdegradowanego. Ze względu jednak na prawo własności, którym dysponuje Gmina Brzozie w stosunku do wymienionych działek oraz dogodnego położenia w zakresie dostępności dla ogółu społeczności podobszaru rewitalizacji Świecie, wyznaczono tę lokalizację jako najbardziej optymalną dla inwestycji.
Podmiot odpowiedzialny:	Gmina Brzozie
Partnerzy w realizacji:	brak
Szacunkowy termin realizacji:	2028
Szacunkowy koszt realizacji:	500 000,00 zł
Źródła finansowania:	Środki zewnętrzne UE, Budżet Państwa, Budżet Gminy
Oddziaływanie przedsięwzięcia:	✓ Sfera społeczna Sfera gospodarcza ✓ Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera środowiskowa ✓ Sfera techniczna
Wskaźniki produktu:	– Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. – Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt.
Wskaźniki rezultatu:	– Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy zyskali dostęp do zrewitalizowanego obszaru – 204 osoby
Sposób pomiaru:	Protokół odbioru robót, protokół zrealizowanych dostaw wyposażenia, dokumentacja fotograficzna wykonanych prac

Tabela 25. Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 3.

Przedsięwzięcie 3.	
Nazwa:	<u>Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Jajkowie</u>
Opis:	Zakres zadania: Zadanie ma na celu poprawę efektywności energetycznej placówki oświatowej w miejscowości Jajkowie oraz dostosowanie jej do osób ze szczególnymi potrzebami. W zakresie prac przewidziane jest wykonanie inwentaryzacji budynku, audytu energetycznego oraz charakterystyki energetycznej, a w związku z tym - docieplenie budynku wraz z niezbędnymi naprawami, a także wymiana instalacji technicznych i elementów wyposażenia, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami: Projekt obejmuje dostosowanie budynku do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, poprzez likwidację poziomych i pionowych barier architektonicznych (montaż windy lub podnośnika, odpowiednia szerokość ciągów komunikacyjnych) oraz dostosowanie toalet w celu swobodnego korzystania przez osoby z ograniczeniami ruchowymi.
Lokalizacja:	Działka nr 40/7, obręb 0002 Jajkowie
Położenie w obszarze rewitalizacji:	☒ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
Podmiot odpowiedzialny:	Gmina Brzozie
Partnerzy w realizacji:	Brak
Szacunkowy termin realizacji:	2026-2030
Szacunkowy koszt realizacji:	3 000 000,00 zł
Źródła finansowania:	Środki zewnętrzne UE, Budżet Państwa, Budżet Gminy
Oddziaływanie przedsięwzięcia:	☒ Sfera społeczna ☐ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna
Wskaźniki produktu:	– Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków na terenie obszaru rewitalizacji – 1 szt. – Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt.
Wskaźniki rezultatu:	– Liczba uczniów szkoły podstawowej w Jajkowie, którzy mają możliwość korzystania ze zrewitalizowanego obiektu – 74 osoby
Sposób pomiaru:	Protokół odbioru robót, dokument audytu energetycznego, dokumentacja fotograficzna wykonanych prac

Tabela 26. Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 4.

Przedsięwzięcie 4.	
Nazwa:	<u>Budowa boiska Orlik w Jajkowie</u>
Opis:	Zakres zadania: Przedmiotem inwestycji jest budowa zespołu boisk i urządzeń sportowych z modułowym systemowym budynkiem zaplecza boisk ORLIK. Projekt jest dedykowany do celów rekreacji i wypoczynku. W zakres prac wchodzi budowa boisk wraz z zapleczem oraz ciągiem komunikacyjnym, a także wyposażenie obiektu w niezbędną infrastrukturę towarzyszącą, m.in. oświetlenie oraz ogrodzenie. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami: Obiekt będzie pozbawiony barier poziomych, w tym utwardzone ciągi komunikacyjne, brak progów, a także zapewnienie bezpiecznego i swobodnego korzystania z zaplecza poprzez czytelne oznakowanie i realizację założeń projektowania uniwersalnego.
Lokalizacja:	Działka nr 34/7, obręb 0002 Jajkowo
Położenie w obszarze rewitalizacji:	☒ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
Podmiot odpowiedzialny:	Gmina Brzozie
Partnerzy w realizacji:	brak
Szacunkowy termin realizacji:	2028-2030
Szacunkowy koszt realizacji:	2 500 000,00 zł
Źródła finansowania:	Środki zewnętrzne UE, Budżet Państwa, Budżet Gminy
Oddziaływanie przedsięwzięcia:	☒ Sfera społeczna Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna
Wskaźniki produktu:	– Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. – Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt.
Wskaźniki rezultatu:	– Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy zyskali dostęp do zrewitalizowanego obszaru – 592 osób
Sposób pomiaru:	Protokół odbioru robót, protokół zrealizowanych dostaw wyposażenia, dokumentacja fotograficzna wykonanych prac

Tabela 27. Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 5.

Przedsięwzięcie 5.	
Nazwa:	<u>Poprawa bezpieczeństwa poprzez stworzenie ciągu pieszo-rowerowego w Jajkowie</u>
Opis:	Zakres zadania: Celem projektu jest poprawa bezpieczeństwa na drodze gminnej nr 080302C Jajkowo-Świecie w miejscowości Jajkowo. Realizacja inwestycji w tej lokalizacji jest kluczowa ze względu na teren niezabudowany, sprzyjający występowaniu zdarzeń drogowych, szczególnie po zmroku. W związku z tym, projekt zakłada realizację ciągu pieszo-rowerowego o długości 300 m. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami: Projektowany ciąg pieszo-rowerowy dostosowany będzie pod względem parametrów technicznych do osób ze szczególnymi potrzebami, m.in. w zakresie podstawowej szerokości użytkowej wynoszącej 2,5 m, a także równej i stabilnej nawierzchni.
Lokalizacja:	Działka nr 80, obręb 0002 Jajkowo
Położenie w obszarze rewitalizacji:	☒ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
Podmiot odpowiedzialny:	Gmina Brzozie
Partnerzy w realizacji:	brak
Szacunkowy termin realizacji:	2028-2030
Szacunkowy koszt realizacji:	1 000 000,00 zł
Źródła finansowania:	Środki zewnętrzne UE, Budżet Państwa, Budżet Gminy
Oddziaływanie przedsięwzięcia:	☒ Sfera społeczna ☐ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna
Wskaźniki produktu:	– Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt.
Wskaźniki rezultatu:	– Długość zrealizowanego ciągu pieszo-rowerowego – 300 m
Sposób pomiaru:	Protokół odbioru robót, dokumentacja fotograficzna wykonanych prac

Tabela 28. Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 6.

Przedsięwzięcie 6.	
Nazwa:	<u>Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Wielkim Leźnie</u>
Opis:	Zakres zadania: Celem projektu jest stworzenie dostępnej, ogrodzonej strefy rekreacji dla dzieci, spełniającej normy bezpieczeństwa. Inwestycja obejmuje przygotowanie terenu, montaż atestowanych urządzeń oraz instalację bezpiecznej nawierzchni i elementów, tj. ławki, kosze na śmieci. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami: Plac zabaw zostanie zaprojektowany jako ogólnodostępna, ogrodzona przestrzeń rekreacyjna, z utwardzonym dojściem, bezprogowym wejściem i nawierzchnią umożliwiającą poruszanie się osobom z ograniczoną mobilnością. Dobór urządzeń i elementów małej architektury przewiduje zastosowanie częściowo rozwiązań integracyjnych.
Lokalizacja:	Działki nr 127/1 i 128/1, obręb 0010 Wielkie Leźno
Położenie w obszarze rewitalizacji:	Tak ✓ Częściowo – działka ewidencyjna nr 127/1 należy do obszaru rewitalizacji, działka nr 128/1 jako działka niezabudowana, zgodnie z metodologią wyznaczania obszaru rewitalizacji Gminy Brzozie, nie należy do obszaru rewitalizacji, jednak leży w jego bezpośrednim sąsiedztwie, a także w granicy wyznaczonego obszaru zdegradowanego. Ze względu na sąsiedztwo z działką 127/1, prawo własności Gminy w stosunku do obu działek, a także powiązania funkcjonalne, realizacja projektu na działce poza obszarem rewitalizacji jest w pełni uzasadniona. Nie
Podmiot odpowiedzialny:	Gmina Brzozie
Partnerzy w realizacji:	brak
Szacunkowy termin realizacji:	2026
Szacunkowy koszt realizacji:	220 000,00
Źródła finansowania:	Środki zewnętrzne UE, Budżet Państwa, Budżet Gminy
Oddziaływanie przedsięwzięcia:	✓ Sfera społeczna Sfera gospodarcza ✓ Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera środowiskowa ✓ Sfera techniczna
Wskaźniki produktu:	– Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. – Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt.
Wskaźniki rezultatu:	– Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy zyskali dostęp do zrewitalizowanego obszaru – 151 osób
Sposób pomiaru:	Protokół odbioru robót, protokół zrealizowanych dostaw wyposażenia, dokumentacja fotograficzna wykonanych prac

Tabela 29. Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 7.

Przedsięwzięcie 7.	
Nazwa:	<u>Doposażenie świetlicy wiejskiej w Trepkach</u>
Opis:	Zakres zadania: Celem projektu jest poprawa funkcjonalności i estetyki świetlicy wiejskiej, która umożliwi organizację szerszego wachlarza zajęć kulturalnych, edukacyjnych i integracyjnych w przestrzeni przyjaznej dzieciom, młodzieży, dorosłym, seniorom oraz kołom gospodyń wiejskich. Wyposażenie świetlicy zostanie uzupełnione o zakup stołów, krzeseł i sprzętu AGD, który zwiększy potencjał obiektu jako centrum życia społecznego. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami: Dzięki doposażeniu świetlicy, możliwa będzie organizacja wydarzeń angażujących wszystkie grupy społeczne, w tym osoby starsze oraz z niepełnosprawnościami ruchowymi, poprzez wyposażenie obiektu w miejsca siedzące, sprzęty techniczne umożliwiające równe uczestnictwo w podejmowanych inicjatywach.
Lokalizacja:	Działka nr 5/2, obręb 0008 Trepki
Położenie w obszarze rewitalizacji:	☒ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
Podmiot odpowiedzialny:	Gmina Brzozie
Partnerzy w realizacji:	brak
Szacunkowy termin realizacji:	2026-2028
Szacunkowy koszt realizacji:	80 000,00 zł
Źródła finansowania:	Środki zewnętrzne UE, Budżet Państwa, Budżet gminy
Oddziaływanie przedsięwzięcia:	☒ Sfera społeczna ☐ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna
Wskaźniki produktu:	– Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. – Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt.
Wskaźniki rezultatu:	– Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy zyskali dostęp do zrewitalizowanego obszaru – 71 osób – Liczba zorganizowanych wydarzeń w ciągu roku w zrewitalizowanym obiekcie – 1 szt.
Sposób pomiaru:	Protokół odbioru robót, protokół zrealizowanych dostaw wyposażenia, dokumentacja fotograficzna wykonanych prac, ewidencja zarządcy świetlicy wiejskiej w zakresie celu udostępnienia świetlicy

Tabela 30. Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 8.

Przedsięwzięcie 8.	
Nazwa:	<u>Doposażenie świetlicy wiejskiej w Wielkim Leźnie</u>
Opis:	Zakres zadania: Celem projektu jest stworzenie przestrzeni umożliwiającej realizację różnorodnych inicjatyw społecznych, tj. imprez okolicznościowych, warsztatów kulinarnych oraz spotkań integracyjnych. W tym celu obiekt zostanie wyposażony w stoły, krzesła oraz sprzęt AGD. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami: Dzięki doposażeniu świetlicy, możliwa będzie organizacja wydarzeń angażujących wszystkie grupy społeczne, w tym osoby starsze oraz z niepełnosprawnościami ruchowymi, poprzez wyposażenie obiektu w miejsca siedzące, sprzęty techniczne umożliwiające równe uczestnictwo w podejmowanych inicjatywach.
Lokalizacja:	Działka nr 99/3, obręb 0010 Wielkie Leźno
Położenie w obszarze rewitalizacji:	☒ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
Podmiot odpowiedzialny:	Gmina Brzozie
Partnerzy w realizacji:	brak
Szacunkowy termin realizacji:	2028-2030
Szacunkowy koszt realizacji:	120 000,00 zł
Źródła finansowania:	Środki zewnętrzne UE, Budżet Państwa, Budżet gminy
Oddziaływanie przedsięwzięcia:	☒ Sfera społeczna ☐ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna
Wskaźniki produktu:	– Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. – Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt.
Wskaźniki rezultatu:	– Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy zyskali dostęp do zrewitalizowanego obszaru – 151 osób – Liczba zorganizowanych wydarzeń w ciągu roku w zrewitalizowanym obiekcie – 1 szt.
Sposób pomiaru:	Protokół odbioru robót, protokół zrealizowanych dostaw wyposażenia, dokumentacja fotograficzna wykonanych prac, ewidencja zarządcy świetlicy wiejskiej w zakresie celu udostępnienia świetlicy

Tabela 31. Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 9.

Przedsięwzięcie 9.	
Nazwa:	<u>Budowa ścieżki rowerowej – Żelazny Szlak Rowerowy w Jajkowie</u>
Opis:	Zakres zadania: Budowa ścieżki rowerowej na terenach pokolejowych to rodzaj inwestycji infrastrukturalnej, wykorzystujący nieczynne linie kolejowe, nasypy i dawne trakty do stworzenia bezpiecznych, utwardzonych tras rowerowych. Dzięki łagodnym spadkom (wynikającym ze specyfiki kolei) trasy te są bardzo komfortowe dla rowerzystów. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami: Planowana ścieżka rowerowa zostanie zaprojektowana jako ciąg komunikacyjny o łagodnych spadkach, równej nawierzchni oraz bez barier w węzłach z istniejącą infrastrukturą. Ponadto, spełnienie warunków technicznych zapewni odpowiednią szerokość ścieżki, tj. minimalna szerokość 1,5 m dla dróg jednokierunkowych oraz 2 m dla dróg dwukierunkowych.
Lokalizacja:	Działki nr 42/10, 42/5, 42/11, 137/2, obręb 0002 Jajkovo
Położenie w obszarze rewitalizacji:	☒ Tak ☐ Częściowo ☐ Nie
Podmiot odpowiedzialny:	Gmina Brzozie
Partnerzy w realizacji:	brak
Szacunkowy termin realizacji:	2028-2030
Szacunkowy koszt realizacji:	3 000 000,00 zł
Źródła finansowania:	Środki zewnętrzne UE, Budżet Państwa, Budżet gminy
Oddziaływanie przedsięwzięcia:	☒ Sfera społeczna ☐ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna
Wskaźniki produktu i rezultatu:	– Długość wybudowanej drogi rowerowej – 2,6 km
Sposób pomiaru:	Protokół odbioru robót

5.2.2. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Pozostałe dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne są działaniami wpisującymi się w realizację przyjętych celów i kierunków działań. Są to projekty, które nie mogły zostać zakwalifikowane do przedsięwzięć podstawowych ze względu na niewystarczającą ilość informacji na etapie opracowywania dokumentu, a także projekty stanowiące uzupełnienie projektów podstawowych. Przedsięwzięć tej kategorii nie należy traktować jako listy rezerwowej na wypadek uzyskania oszczędności lub dodatkowych środków, a jako element służący kompleksowej realizacji założeń Gminnego Programu Rewitalizacji, która przyczyni się do zniwelowania stanu kryzysowego wyznaczonych obszarów rewitalizacji.

Poniżej, w Tabeli 32., przedstawiono charakterystykę zaplanowanych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 32. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Przedsięwzięcie D1.		
Nazwa przedsięwzięcia	<u>Doposażenie strefy wypoczynku i rekreacji w Wielkim Leźnie</u>	
Opis przedsięwzięcia	Zakres zadania: Na wskazanym obszarze istnieje obecnie ogrodzony plac zabaw, wyposażony w podstawowe elementy małej architektury i urządzeń rekreacyjnych. Niemniej, ze względu na długie użytkowanie, obiekt wymaga modernizacji, w celu podniesienia standardu technicznego oraz komfortu dla obecnych i potencjalnych użytkowników. W ramach projektu zaplanowana jest budowa placu zabaw zawierającego wieże linowe i ścianki wspinaczkowe, a także pozostałych elementów małej architektury. Ponadto, cały obszar placu zabaw zostanie zabezpieczony w ogrodzenie oraz pokryty nową nawierzchnią, zapewniającą zarówno bezpieczeństwo korzystającym, jak i poprawny odpływ wody. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami: Przy doposażeniu strefy zastosowany zostanie standard dostępności przestrzeni publicznych poprzez eliminację barier komunikacyjnych, utwardzone dojścia i dojazdy, dobór elementów placu zabaw i rekreacji, aby część z nich miała charakter integracyjny (możliwy do użytkowania przez osoby z różnymi rodzajami niepełnosprawności). Elementy małej architektury będą rozmieszczone z zachowaniem odpowiedniej przestrzeni manewrowej dla wózków. Informacje o funkcjonowaniu strefy (regulamin określający zasady i warunki korzystania) zostaną przekazane w sposób czytelny i dostępny, poprzez instalację tablic informacyjnych.	
Okres realizacji	Podmiot realizujący	Planowany koszt
2026	Gmina Brzozie	500 000,00 zł
Przedsięwzięcie D2.		
Nazwa przedsięwzięcia	<u>Modernizacja Sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej w Jajkowie</u>	
Opis przedsięwzięcia	Zakres zadania: W celu poprawy stanu technicznego obecnej sali gimnastycznej oraz poszerzenia jej funkcjonalności na potrzeby całej społeczności szkolnej, zaplanowano jej modernizację obejmującą zarówno wnętrze obiektu, jak i jego elementy zewnętrzne (pokrycie dachowe). Wewnętrzna modernizacja sali będzie polegała na wymianie nawierzchni, robotach malarskich oraz wymianie i poprawie wyposażenia technicznego, tj. instalacji grzewczej, kotary przeziernej. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami: Modernizacja sali gimnastycznej będzie prowadzona zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania, mającego na celu usuwanie barier architektonicznych i zapobieganie ich powstawaniu, w tym bezprogowe przejścia oraz odpowiednie szerokości drzwi.	
Okres realizacji	Podmiot realizujący	Planowany koszt
2027-2028	Gmina Brzozie	800 000,00 zł
Przedsięwzięcie D3.		
Nazwa przedsięwzięcia	<u>Budowa drogi wewnętrznej wraz z zagospodarowaniem terenu kompleksu sportowego w Jajkowie</u>	
Opis przedsięwzięcia	Zakres zadania: Przedsięwzięcie ma na celu stworzenie funkcjonalnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz zapewnienie do niej odpowiedniego dojazdu. Projekt obejmuje	

	budowę nowej drogi wewnętrznej oraz kompleksowe zagospodarowanie terenu, w tym montaż tablic edukacyjnych oraz ławek, nasadzeń zieleni, wykonanie systemu odprowadzania wód deszczowych z powierzchni drogi <i>Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:</i> Droga wewnętrzna zostanie zaprojektowana zgodnie z wymogami zapewniającymi bezpieczne dojście i dojazd do kompleksu sportowego dla wszystkich użytkowników – z równą, antypoślizgową nawierzchnią. Pozostałe zagospodarowanie terenu będzie zapewniało warunki wypoczynku i swobodnego poruszania się po całym obiekcie.	
Okres realizacji	Podmiot realizujący	Planowany koszt
2028-2030	Gmina Brzozie	1 000 000,00 zł
Przedsięwzięcie D4.		
Nazwa przedsięwzięcia	<u>Budowa infrastruktury kanalizacyjnej dotycząca nowo powstałego osiedla mieszkaniowego w Jajkowie</u>	
Opis przedsięwzięcia	<i>Zakres zadania:</i> Mając na uwadze zapewnienie odpowiednich warunków życia nowym mieszkańcom podobszaru rewitalizacji Jajkowo, Program Rewitalizacji zakłada budowę sieci kanalizacji sanitarnej wraz z infrastrukturą towarzyszącą (pompownie ścieków, studnie rewizyjne). Zapewni ona bezpieczne odprowadzanie ścieków sanitarnych z budynków mieszkalnych do oczyszczalni ścieków, z zachowaniem szczelności układu i ochrony środowiska gruntowo-wodnego. <i>Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:</i> Zakres projektu nie odnosi się wprost do działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, jednak równie pozytywnie będzie kształtował jakość życia tej grupy społecznej.	
Okres realizacji	Podmiot realizujący	Planowany koszt
2028-2030	Gmina Brzozie	2 000 000,00 zł

5.3. Ramy finansowe

Ramowy plan finansowy dla *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2025-2032* uwzględnia szacowane koszty oraz termin realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z potencjalnymi źródłami finansowania. W procesie wdrażania i realizacji GPR wykorzystane zostaną zróżnicowane źródła finansowe.

Koszt całkowity planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych został oszacowany na poziomie: 10 970 000,00 zł.

Koszty oraz możliwe źródła finansowania poszczególnych przedsięwzięć podstawowych zestawiono w poniższej Tabeli 33.

Tabela 33. Ramy finansowe podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Nr	Nazwa projektu	Szacowana wartość (zł)	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania
1.	Budowa ogólnodostępnego, rekreacyjnego boiska wielofunkcyjnego z zieloną strefą wypoczynku w miejscowości Wielkie Leżno	550 000,00 zł	2027-2030	Środki zewnętrzne UE, Budżet Państwa, Budżet gminy
2.	Budowa strefy rekreacji i wypoczynku w Świeciu	500 000,00 zł	2028	
3.	Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Jajkowie	3 000 000,00 zł	2026-2030	
4.	Budowa boiska Orlik w Jajkowie	2 500 000,00 zł	2028-2030	
5.	Poprawa bezpieczeństwa poprzez stworzenie ciągu pieszo-rowerowego w Jajkowie	1 000 000,00 zł	2028-2030	
6.	Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Wielkim Leźnie	220 000,00 zł	2026	
7.	Doposażenie świetlicy wiejskiej w Trepkach	80 000,00 zł	2026-2028	
8.	Doposażenie świetlicy wiejskiej w Wielkim Leźnie	120 000,00 zł	2028-2030	
9.	Budowa ścieżki rowerowej – Żelazny Szlak Rowerowy w Jajkowie	3 000 000,00 zł	2028-2030	

Źródło: opracowanie własne

5.4. Mechanizmy włączania interesariuszy w proces rewitalizacji

Niniejszy dokument został opracowany zgodnie z modelem partnerstwa i partycypacji społecznej, który zakłada włączenie wszystkich interesariuszy procesu rewitalizacji na każdym jego etapie, zaczynając od diagnozy i delimitacji obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji, przez planowanie działań rewitalizacyjnych, aż po ich wdrażanie i monitoring realizacji.

Na każdym etapie, przyjęte zostały techniki dostosowane do stopnia zaawansowania prac oraz możliwości dotarcia do odbiorców. Działania włączające interesariuszy w proces delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, a także diagnozy sytuacji kryzysowej na wyznaczonych podobszarach rewitalizacji, zostały opisane szczegółowo w podrozdziale 4.1.8. „Partycypacja społeczna”.

Na etapie sporządzania dokumentu *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2025-2032*, wykorzystano zarówno informacje pozyskane w poprzedzającym procesie diagnostycznym oraz rozszerzono zastosowany model partycypacyjny o nowe działania, tj.:

- ⇒ Nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- ⇒ konsultacje społeczne projektu *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2025-2032*.

Szczegółowy opis realizacji każdej ww. metody partycypacji społecznej, został zawarty poniżej.

Nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych stanowi pierwszą formę włączania społeczeństwa w proces tworzenia części planistycznej dokumentu *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2025-2032*. Został on ogłoszony na podstawie zarządzenia nr 9/2026 Wójta Gminy Brzozie z dnia 26.02.2026 r.. W jego trakcie, tj. w okresie od 26 lutego 2026 r. do 13 marca 2026 r., wszyscy interesariusze procesu rewitalizacji, a szczególnie podmioty, stowarzyszenia, organizacje itd., działające na rzecz całej społeczności lokalnej, mogły przedstawić swoje propozycje działań, które po pozytywnym rozpatrzeniu, zostałyby włączone do listy planowanych podstawowych działań rewitalizacyjnych. W celu sprawnego i efektywnego zgłaszania przedsięwzięć, został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Brzozie oraz w siedzibie Urzędu Gminy, formularz przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz Karta oceny przedsięwzięć, zawierająca kryteria kwalifikacyjne.

W wyznaczonym okresie naboru, do Urzędu Gminy nie wpłynął żaden formularz zgłoszeniowy przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Tym samym, w *Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2025-2032* nie zostały uwzględnione żadne projekty pochodzące od mieszkańców lub organizacji i stowarzyszeń z terenu Gminy.

Konsultacje społeczne projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2025-2032

Gotowy projekt *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2025-2032* został przedłożony mieszkańcom Gminy w celu zebrania uwag dotyczących jego treści. Konsultacje są prowadzone w oparciu o obwieszczenie Wójta Gminy Brzozie z dnia 12 maja 2026 roku w okresie od 12 maja 2026 roku do 15 czerwca 2026 roku. Mieszkańcom został udostępniony „Formularz konsultacyjny zgłaszania uwag i propozycji do projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2025-2032”, a także możliwość zgłaszania uwag ustnych, które każdorazowo są wpisywane do „Protokołu zgłaszania uwag ustnych i propozycji do projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2025-2032”. Ponadto, trzecią formą konsultacji społecznych jest spotkanie prowadzone w formie zdalnej, w trakcie którego interesanci procesu rewitalizacji w Gminie Brzozie mogą skonsultować swoje uwagi z wykonawcami dokumentu. Po zakończonym procesie konsultacji społecznych, wszystkie wyniki zostaną zestawione w raporcie podsumowującym.

5.5. Komplementarność i zintegrowanie Programu Rewitalizacji

5.5.1. Komplementarność problemowa i zintegrowanie na poziomie zdiagnozowanych potrzeb i problemów

Przedsięwzięcia podstawowe, opisane szczegółowo w podrozdziale 5.2.1. „Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych”, stanowią odpowiedź na zidentyfikowane w ramach *Pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji*, problemy, potrzeby i potencjały poszczególnych podobszarów rewitalizacji. Powiązanie pomiędzy wynikami diagnozy oraz zaplanowanymi działaniami przedstawiono w poniższej Tabeli 34.

Tabela 34. Powiązania zidentyfikowanych problemów, potrzeb i potencjałów podobszarów rewitalizacji z zaplanowanymi działaniami rewitalizacyjnymi.

Zidentyfikowane problemy, potrzeby i potencjały podobszarów rewitalizacji	Numer przedsięwzięcia rewitalizacyjnego (na podstawie Listy planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych)
Starzenie się społeczeństwa (około 25 osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców obszaru rewitalizacji) uzasadniają potrzebę dostosowania przestrzeni publicznej do seniorów.	1, 2, 3
Przeciwdziałanie postępującej depopulacji oraz utrzymującemu się ujemnemu przyrostowi naturalnemu (średnio na poziomie około -3 dla wszystkich podobszarów rewitalizacji łącznie) wymaga tworzenia atrakcyjnej infrastruktury dla młodych rodzin z dziećmi.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Poczucie bezradności i marginalizacji społecznej, powodowanych długotrwałym pozostawaniem w kryzysie, wywołanym bezrobociem, nałogami lub innymi trudnościami życiowymi, należy zwalczać poprzez działania aktywizujące i integrujące społecznie.	7, 8
Występujące trudności uczniów w nauce, przekładające się również na wyniki, należy ograniczać poprzez zapewnienie wysokiego standardu przestrzeni edukacyjnych, w których uczniowie mogą rozwijać swoje zainteresowania, umiejętności i wiedzę.	3
Niskie zaangażowanie kulturalne, wyrażające się m.in. poprzez niski poziom czytelnictwa w Gminnej Bibliotece Publicznej (około 6 czytelników na 100 mieszkańców całego obszaru rewitalizacji) oraz społeczne, w tym także obywatelskie, uzasadnia potrzebę wsparcia lokalnych liderów (organizacji, kół, stowarzyszeń) m.in. poprzez stworzenie przestrzeni, w których mogą realizować działania zrzeszające i aktywizujące pozostałych mieszkańców.	7, 8
Przeciwdziałanie małej trwałości i dochodowości lokalnych przedsiębiorstw powinno skupiać się na tworzeniu infrastruktury, która podniesie wydajność istniejących przedsiębiorstw, a także stworzy silne podstawy do rozwoju nowych inicjatyw gospodarczych.	7, 8, 9
Ochrona posiadanych walorów środowiskowych wywołuje konieczność zastosowania ekologicznych rozwiązań technicznych, które będą ograniczały rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń.	3
Występujące bariery dostępnościowe w zakresie szeroko pojętej infrastruktury, zarówno komunikacyjnej, jak i technicznej powinny zostać wyeliminowane poprzez modernizację lub budowę nowej infrastruktury, uwzględniając szczególnie potrzeby osób niepełnosprawnych.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Źródło: opracowanie własne

Planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmują większość zdiagnozowanych problemów, co zapewnia ich efektywne zwalczanie. Odpowiedź na nie stanowią również pozostałe dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Należy jednak pamiętać, że część z tych problemów jest obecnie lub będzie w przyszłości rozwiązywana poprzez inne programy i strategie (np. *Strategię Rozwoju Gminy Brzozie na lata 2026-2036*), a także działania ustawowych instytucji i służb publicznych, m.in. Powiatowy Urząd Pracy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja.

5.5.2. Zintegrowanie na poziomie celów i kierunków działań

Działania przewidziane w *Gminnym Programie Rewitalizacji* są zaplanowane w sposób kompleksowy, tak, aby ich realizacja spełniała założenia co najmniej jednego kierunku działań (w ramach różnych celów strategicznych). Interwencja realizowana zgodnie ze schematem planowania: od diagnozy, poprzez wizje, cele i kierunki działań, aż do przedsięwzięć rewitalizacyjnych, pozwoli osiągnąć oczekiwane rezultaty procesu rewitalizacyjnego. Zintegrowanie podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z celami i kierunkami działań zostało przedstawione w poniższej Tabeli 35.

Tabela 35. Zintegrowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych z celami i kierunkami działań.

Cel strategiczny	Kierunki działań	Numer przedsięwzięcia rewitalizacyjnego (na podstawie Listy planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych)
1. Odbudowa potencjału społecznego obszaru rewitalizacji	1.1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem seniorów, rodzin z dziećmi i osób zagrożonych wykluczeniem	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9
	1.2. Rozwój oferty edukacyjnej i wyrównywanie szans dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji	3
	1.3. Wzmacnianie kapitału społecznego, tożsamości lokalnej i zaangażowania obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji	7, 8
2. Ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji	2.1. Rozwój funkcji turystycznych i rekreacyjnych jako impulsu dla lokalnej gospodarki	7, 8, 9
	2.2. Poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej poprzez rozwój i modernizację infrastruktury technicznej i komunikacyjnej	5, 9
	2.3. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i lokalnych organizacji jako zasobu rozwoju społeczno-gospodarczego	7, 8, 9
3. Zrównoważona transformacja przestrzeni obszaru rewitalizacji.	3.1. Poprawa jakości środowiska przyrodniczego oraz ograniczenie negatywnego wpływu działalności człowieka na środowisko	3
	3.2. Poprawa bezpieczeństwa i komfortu użytkowania przestrzeni publicznych	1, 2, 3, 4, 5, 6, 9
	3.3. Kształtowanie wysokiej jakości, inkluzywnej przestrzeni publicznej dostosowanej do potrzeb wszystkich użytkowników	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Źródło: opracowanie własne

5.5.3. Komplementarność i zintegrowanie przestrzenne

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2025-2032 spełnia wymagania dotyczące koncentracji przestrzennej interwencji rewitalizacyjnej. Objęcie działaniem wyznaczonego obszaru rewitalizacji wynika z przeprowadzonej diagnozy poszczególnych sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej, i stwierdzenia na tym obszarze występowania stanów kryzysowych. Jednocześnie, traktując przestrzeń jako całość, w której efekty działań rewitalizacyjnych nie oddziałują punktowo, a poprzez efekt synergii na całe otoczenie, przewiduje się zniwelowanie stanu kryzysowego w wyznaczonym obszarze rewitalizacji oraz poprawę wizerunku całej Gminy Brzozie.

Większość zaplanowanych działań rewitalizacyjnych skupia się więc na obszarze rewitalizacji i jest z nim ściśle powiązana. Zgodnie z treścią art. 15 ust. 3 ustawy o rewitalizacji, dopuszcza się jednak, w uzasadnionych przypadkach, lokalizację pozostałych przedsięwzięć poza wyznaczonym obszarem rewitalizacji. Wybór tej lokalizacji musi jednak służyć realizacji celów i kierunków działań GPR.

W przypadku przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w Programie, inwestycje zaplanowane poza obszarem rewitalizacji wynikają z dostępności terenu oraz prawa własności, jakim dysponuje Gmina Brzozie w stosunku do tych gruntów. Ponadto, wszystkie te działki sąsiadują bezpośrednio z obszarem rewitalizacji, a inwestycja zrealizowana w ich granicach będzie oddziaływała na mieszkańców poszczególnych podobszarów rewitalizacji oraz pozostałą społeczność gminną.

5.5.4. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oraz zintegrowanie na poziomie różnych sektorów i partnerów

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2025-2032 tworzony jest w komplementarnym systemie zarządzania procesem rewitalizacji, który zapewnia efektywne współdziałanie interesariuszy, w tym niezależnych od siebie instytucji i podmiotów. Dokładny opis włączania interesariuszy rewitalizacji przedstawiony jest w rozdziałach: 4.1.8. „Partycypacja społeczna” (na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji) oraz 5.4. „Mechanizmy włączania interesariuszy w proces rewitalizacji” (etap sporządzania *Gminnego Programu Rewitalizacji*).

Założenia systemu zarządzania i monitorowania realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych również obejmują udział różnych podmiotów, współpracujących ze sobą w ramach reprezentacji różnych sektorów, w celu zapewnienia wydolności procesów decyzyjnych oraz spójności procedur. Szerszy opis struktury systemu zarządzania wdrażaniem i monitoringu Programu znajduje się w rozdziale 6.1.

5.5.5. Komplementarność międzyokresowa

Niniejszy dokument zwraca również uwagę na zachowanie ciągłości programowej, przez co rozumie się rolę obecnego *Gminnego Programu Rewitalizacji* jako aktualizację *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2016-2023*. Podstawowym założeniem jest więc zapewnienie kontynuacji i uzupełnienie celów i działań przewidzianych w poprzednim GPR, tak, aby w jak najbardziej efektywny sposób przeprowadzić proces rewitalizacji. Należy jednak zauważyć, że obecnie wyznaczony

obszar rewitalizacji jedynie w części pokrywa się z poprzednim obszarem rewitalizacji, co dowodzi skuteczności podjętej interwencji. Projekty planowane do realizacji w obecnej perspektywie są kontynuacją założeń programowych przyjętych na lata 2016-2023. Powiązanie pomiędzy celami Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2016-2023 oraz celami strategicznymi Programu w perspektywie 2025-2032 przedstawia poniższy schemat (Rysunek 15.).

Rysunek 15. Spójność celów Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2016-2023 oraz Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2025-2032.

Źródło: opracowanie własne

Wykazana zbieżność obu dokumentów na poziomie celów strategicznych dowodzi, że obecny dokument stanowi kontynuację podjętego i prowadzonego procesu rewitalizacji w latach 2016-2023. Proces rewitalizacji zapoczątkowany przez obecny Program w pełni wykorzystuje pozytywne efekty zrealizowanych wcześniej projektów rewitalizacyjnych.

5.5.6. Komplementarność źródeł finansowania

Gminny Program Rewitalizacji charakteryzuje się również komplementarnością w zakresie źródeł finansowania. Dla poszczególnych przedsięwzięć podstawowych, ujętych w dokumencie, wykazano możliwe źródła finansowania, które zostały szczegółowo przedstawione w rozdziale 5.3. „Ramy finansowe”.

W pierwszej kolejności zakłada się wykorzystanie zewnętrznych źródeł finansowania, w tym pochodzących z funduszy europejskich przeznaczonych na działania rewitalizacyjne oraz środków własnych Gminy Brzozie. Dywersyfikacja systemu finansowania realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych ma na celu efektywne osiągnięcie celów, również w sytuacji ograniczonej puli środków własnych.

5.5.7. Kompleksowość Programu Rewitalizacji

Przedsięwzięcia planowane w ramach *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2025-2032* mają na celu osiągnięcie kompleksowej oraz wieloaspektowej zmiany, odpowiadającej na zdiagnozowane problemy i potrzeby wyznaczonych podobszarów rewitalizacji. Są one wynikiem przeprowadzonej pogłębionej diagnozy w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Wyznaczone w GPR kierunki działań oraz przedsięwzięcia podstawowe odnoszą się do poszczególnych sfer, mających kluczowe znaczenie w kontekście procesu rewitalizacji, adekwatnie do zidentyfikowanych problemów i potrzeb.

Powiązania oraz relacje pomiędzy poszczególnymi sferami i kierunkami działań rewitalizacyjnych oraz przedsięwzięciami podstawowymi zostały zawarte w poniższej Tabeli 36. Ponadto, opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zawarty w rozdziale 5.2, wskazuje oddziaływanie poszczególnych projektów na konkretną sferę.

Tabela 36. Kompleksowość zaplanowanej interwencji rewitalizacyjnej.

Sfera	Kierunki działań	Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne
Społeczna	1.1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem seniorów, rodzin z dziećmi i osób zagrożonych wykluczeniem 1.2. Rozwój oferty edukacyjnej i wyrównywanie szans dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji 1.3. Wzmacnianie kapitału społecznego, tożsamości lokalnej i zaangażowania obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Gospodarcza	2.1. Rozwój funkcji turystycznych i rekreacyjnych jako impulsu dla lokalnej gospodarki 2.3. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i lokalnych organizacji jako zasobu rozwoju społeczno-gospodarczego	7, 8, 9
Środowiskowa	3.1. Poprawa jakości środowiska przyrodniczego oraz ograniczenie negatywnego wpływu działalności człowieka na środowisko	3
Techniczna	2.2. Poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej poprzez rozwój i modernizację infrastruktury technicznej i komunikacyjnej 3.2. Poprawa bezpieczeństwa i komfortu użytkowania przestrzeni publicznych	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Przestrzenno-funkcjonalna	3.3. Kształtowanie wysokiej jakości, inkluzywnej przestrzeni publicznej dostosowanej do potrzeb wszystkich użytkowników	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Źródło: opracowanie własne

5.6. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Analiza problemów oraz potencjałów na obszarze rewitalizacji Gminy Brzozie pozwala wyznaczyć wizję oraz cele rewitalizacji, z którymi powiązane są szczegółowe kierunki działań. Kompleksowy system planowania procesu rewitalizacji pozwoli wyeliminować zdiagnozowany stan kryzysowy, obejmujący w szczególności sferę społeczną, ale również pozostałe sfery: gospodarczą, środowiskową, techniczną oraz przestrzenno-funkcjonalną.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, *Gminny Program Rewitalizacji* musi obligatoryjnie zawierać opis sposobu realizacji dokumentów strategicznych gminy, w tym strategii rozwoju gminy, oraz strategii rozwiązywania problemów społecznych. W związku z tym zapisem, cele GPR zostały wyznaczone w spójny sposób z celami i kierunkami działań ***Strategii Rozwoju Gminy Brzozie na lata 2026-2036***, przyjętej *Uchwałą Nr XXI/139/2026 Rady Gminy Brzozie z dnia 22 kwietnia 2026 r.* oraz ***Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022-2030***, przyjętej *Uchwałą nr XXXI/223/2022 Rady Gminy Brzozie z dnia 22 czerwca 2022 r.*

Ponadto, *Gminny Program Rewitalizacji* wpisuje się w cele innych, kluczowych dokumentów programowych Gminy Brzozie, obowiązujących w świetle przepisów prawa na dzień jego uchwalenia. Są nimi: ***Program Ochrony Środowiska dla Gminy Brzozie na lata 2025-2029*** (*Uchwała nr XIII/93/2025 Rady Gminy Brzozie z dnia 19 września 2025 r. w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Brzozie na lata 2025-2029”*) oraz ***Gminny Program Opieki Nad Zabytkami Gminy Brzozie na lata 2025-2029*** (*Uchwała nr XVI/113/2025 Rady Gminy Brzozie z dnia 16 grudnia 2025 r. w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Opieki Nad Zabytkami Gminy Brzozie na lata 2025-2029”*).

Dokument spełnia również założenia dokumentów strategicznych na szczeblu regionalnym, dotyczących wielodzielnicowego rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii społecznych. Dokumentami, które zostały przeanalizowane w procesie tworzenia celów i kierunków procesu rewitalizacji na poziomie powiatowym są: ***Strategia Terytorialna Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Brodnicy*** oraz ***Strategia terytorialna Partnerstwa „Wspieramy rozwój naszych małych ojczyzn”***. Na szczeblu wojewódzkim, uwzględniono: ***Strategię Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*** oraz ***Strategię Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2030***. Analizie poddano również zapisy ***Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły***.

Poniższa Tabela 37. zawiera cele i kierunki ww. dokumentów strategicznych i programowych, które stanowią odpowiedź na zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji Gminy Brzozie problemy oraz potencjały. Na ich podstawie została sformułowana wizja procesu rewitalizacji wraz z celami i kierunkami działań.

Tabela 37. Cele i kierunki dokumentów lokalnych i regionalnych dokumentów strategicznych i programowych spójnych z celami i kierunkami Gminnego Programu Rewitalizacji.

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku- Strategia Przyspieszenia 2030+	
<i>Cel nadrzędny: Jakość życia typowa dla wysokorozwiniętych regionów europejskich.</i>	
<u>Cel główny: 1. Skuteczna edukacja</u>	
Cele operacyjne:	
11. Podniesienie jakości kształcenia i wychowania	
1102. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia na wszystkich etapach edukacji.	
1103. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.	
1104. Wspieranie edukacji kulturowej i sportowej.	
1105. Wsparcie skutecznego kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	
1106. Wsparcie rozwoju zdolnych uczniów.	
1109. Promocja idei uczenia się przez całe życie.	
1110. Powszechny sport szkolny.	
12. Edukacja dla gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach	
1203. Współpraca z pracodawcami, partnerami społecznymi i instytucjami rynku pracy.	
13. Kształtowanie środowiska edukacyjnego	
1305. Poprawa bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i słuchaczy.	
1307. Współpraca instytucji działających na rzecz edukacji.	
<u>Cel główny: 2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo</u>	
Cele operacyjne:	
21. Aktywność społeczna i rozwój społeczeństwa obywatelskiego	
2101. Rozwój aspiracji społecznych.	
2102. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego.	
2103. Aktywizacja seniorów oraz integracja międzypokoleniowa.	
2104. Rozwój idei solidaryzmu międzypokoleniowego.	
2105. Integracja społeczna cudzoziemców.	
2106. Kształtowanie świadomości, postaw i zachowań ekologicznych wśród mieszkańców.	
22. Rozwój wrażliwy społecznie	
2203. Rozwój działalności badawczej w zakresie identyfikacji i analizy regionalnych problemów w obszarze szeroko rozumianej pomocy i integracji społecznej.	
2205. Wsparcie rozwoju społecznego i aktywności zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób z niepełnosprawnościami.	
2206. Rozwój ekonomii społecznej.	
2208. Rozwiązywanie problemów młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym lub wykazującej trudności w dostosowaniu do zasad współżycia społecznego.	
2211. Rozwój współpracy podmiotów działających na rzecz włączenia społecznego.	
24. Kultura, sztuka i dziedzictwo narodowe	
2401. Kształtowanie tożsamości regionalnej mieszkańców województwa.	
2402. Kulturowanie tożsamości lokalnej mieszkańców województwa.	
2404. Rozwój oferty podmiotów upowszechniania kultury.	
2405. Rozwój podmiotów prowadzących działalność artystyczną.	
2406. Rozwój edukacji kulturalnej oraz upowszechnianie kultury wśród mieszkańców regionu.	
2409. Wspieranie działalności organizacji społecznych działających w dziedzinie kultury.	
25. Sport i aktywność fizyczna	
2501. Wzrost aktywności fizycznej mieszkańców.	
2502. Wspieranie działalności klubów i organizacji sportowych	
2503. Promocja i wsparcie organizacji wydarzeń sportowych o znaczeniu ponadregionalnym, krajowym i międzynarodowym	
2504. Kształtowanie tożsamości regionalnej na bazie specjalizacji sportowej	
<u>Cel główny: 3. Konkurencyjna gospodarka</u>	
Cele operacyjne:	

- 33. Rozwój przedsiębiorczości
 - 3306. Działania na rzecz pozyskania inwestorów.
 - 3308. Promocja gospodarcza województwa.
- 35. Rozwój turystyki
 - 3501. Rozwój turystyki jako dziedziny gospodarki.
 - 3502. Kształtowanie oferty turystycznej województwa.
- 37. Nowoczesny rynek pracy
 - 3701. Zwiększenie poziomu aktywności zawodowej.

Cel główny: 4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko

Cele operacyjne:

- 41. Infrastruktura rozwoju społecznego
 - 4103. Rozwój infrastruktury edukacji szkolnej.
 - 4105. Rozwój infrastruktury kultury i sztuki.
 - 4106. Rozwój infrastruktury dla aktywności, integracji i włączenia społecznego.
 - 4110. Rozwój infrastruktury sportu, rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu.
 - 4113. Rozwój przestrzeni publicznych.
 - 4114. Rozwój infrastruktury służącej zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego.
 - 4115. Dostosowanie bazy infrastrukturalnej usług publicznych wszelkiego rodzaju oraz przestrzeni publicznych, a także budynków mieszkalnych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, niesamodzielnych i starszych
 - 4116. Wyznaczanie, wyposażenie terenów oraz rozwój budownictwa mieszkaniowego
- 42. Środowisko przyrodnicze
 - 4201. Ograniczenie oraz działania naprawcze wobec skutków emisji zanieczyszczeń oraz degradacji środowiska.
 - 4202. Ochrona, zwiększanie zasobów i poprawa jakości zasobów wody.
 - 4203. Zachowanie, wzmacnianie oraz promocja potencjału dziedzictwa przyrodniczego województwa.
- 43. Przestrzeń kulturowa
 - 4301. Ochrona, zachowanie, odnowa, wzmacnianie i promocja dziedzictwa kulturowego województwa.
- 44. Przestrzeń dla gospodarki
 - 4401. Wyznaczanie i urządzanie nowych oraz rozwój istniejących przestrzeni rozwoju gospodarczego.
 - 4402. Rozwój infrastruktury technicznej dla potrzeb rozwoju gospodarczego.
- 45. Infrastruktura transportu
 - 4508. Rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację.
 - 4516. Rozwój sieci oraz infrastruktury dróg rowerowych o znaczeniu transportowym.
 - 4519. Poprawa bezpieczeństwa transportu poprzez działania w sferze infrastruktury.
- 46. Infrastruktura techniczna
 - 4602. Rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków.
- 48. Potencjały endogeniczne
 - 4802. Wykorzystanie lokalnych walorów przyrodniczych i kulturowych dla rozwoju działalności gospodarczych o charakterze turystycznym.
 - 4804. Tworzenie nowych i rozwój istniejących tras rowerowych o znaczeniu turystycznym i rekreacyjnym.
 - 4809. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości wykorzystującej specyficzne walory danego terytorium.

Cel główny: 5. Spójne i bezpieczne województwo

Cele operacyjne:

- 53. Bezpieczeństwo
 - 5301. Budowanie odporności mieszkańców, infrastruktury komunalnej oraz gospodarki regionu na negatywne skutki zmian klimatu.
- 54. Współpraca dla rozwoju regionu

5401. Rozwój sektora pozarządowego i jego aktywny udział w prowadzeniu polityki rozwoju województwa.
5407. Kształtowanie ładu przestrzennego oraz sprawności zarządzania na poziomie lokalnym poprzez rozwój planowania przestrzennego i strategicznego.
5408. Rozwój przedstawicielstw różnych środowisk jako partnerów dla kształtowania rozwoju lokalnego.
5409. Zwiększenie partycypacji społecznej w procesach rozwoju lokalnego i regionalnego.
5411. Promocja idei i wartości europejskich.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2030

Podniesienie jakości życia mieszkańców regionu w efekcie wzrostu ich aktywności, samodzielności i solidarności osiągnięte poprzez rozszerzanie wachlarza wsparcia

Cel strategiczny 1. Rozwój usług społecznych

1.1. Osoby starsze

- 1.1.7. Rozwój usług dostosowania infrastruktury w budynkach publicznych i prywatnych budynkach mieszkaniowych do potrzeb seniorów;

1.3. Dzieci i młodzież

- 1.3.1. Powstawanie i rozwój świetlic (placówek wsparcia dziennego) oraz klubów młodzieżowych;
- 1.3.3. Rozwój usług profilaktycznych i aktywizujących;

1.4. Osoby z niepełnosprawnościami

- 1.4.5. Działania ukierunkowane na rozwój usługi dostosowania infrastruktury w budynkach publicznych i prywatnych budynkach mieszkaniowych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami;
- 1.4.6. Rozwój działań ukierunkowanych na likwidację różnego rodzaju barier, zwłaszcza transportowych, architektonicznych, komunikacyjnych;

Cel strategiczny 2. Większa aktywność zawodowa, społeczna i obywatelska mieszkańców

2.2. Aktywność społeczno-obywatelska

- 2.2.1. Aktywizacja społeczności na rzecz rozwoju lokalnego;
- 2.2.3. Zwiększenie roli organizacji pozarządowych;
- 2.2.5. Promowanie aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia;
- 2.2.6. Aktywizacja społeczności lokalnych w zakresie łagodzenia zmian klimatycznych oraz adaptacji do ich skutków;
- 2.2.7. Upowszechnianie kultury wśród mieszkańców województwa;
- 2.2.8. Kształtowanie i wzmacnianie poczucia tożsamości regionalnej.

Cel strategiczny 3. Zwiększenie współpracy instytucji i podmiotów w obszarze włączenia społecznego

3.1. Współpraca w obszarze włączenia społecznego

- 3.1.4. Podejmowanie i dalszy rozwój współpracy pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej a podmiotami z innych sektorów i polityk publicznych, w tym w ramach działalności centrów usług społecznych.

Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły

Nadrzędnym celem zarządzania ryzykiem powodziowym jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej.

Cel główny: 1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego:

Cele szczegółowe:

- 1.1. Zapewnienie warunków ograniczających możliwość występowania powodzi;
- 1.2. Zapewnienie racjonalnego gospodarowania OZP;

Cel główny: 2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego:

Cele szczegółowe:

- 2.1. Zapewnienie warunków redukujących możliwość występowania powodzi;
- 2.2. Redukcja obszaru zagrożonego powodzią oraz zapewnienie racjonalnego gospodarowania OZP;
- 2.3. Redukcja wrażliwości społeczności i obiektów na OZP;

Cel główny: 3. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym:

Cele szczegółowe:

- 3.1. Zwiększenie skuteczności prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych;
- 3.2. Zwiększenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych;
- 3.3. Zwiększenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi;
- 3.4. Wdrożenie systemu analiz popowodziowych i zwiększanie jego skuteczności;
- 3.5. Wdrożenie instrumentów prawnych i finansowych zwiększających bezpieczeństwo powodziowe;
- 3.6. Zwiększenie świadomości i wiedzy na temat źródeł zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego.

Strategia terytorialna Partnerstwa „Wspieramy rozwój naszych małych ojczyzn”

Cel główny: *Partnerstwo oparte o wszechstronny i zrównoważony rozwój.*

1. **Cel szczegółowy gospodarczy:** Rozwinięta infrastruktura i dobry klimat dla lokalnego biznesu
2. **Cel szczegółowy społeczny:** Społeczeństwo zintegrowane, wykształcone, świadome potencjału własnego regionu
3. **Cel szczegółowy środowiskowo-przestrzenny:** Inwestycje przyjazne środowisku

Strategia Terytorialna Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Brodnicy

Cel główny: *Podniesienie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparcie procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej.*

1. **Cel szczegółowy:** Gospodarka i wykształcone kadry
3. **Cel szczegółowy:** Wysoka jakość życia społeczeństwa
4. **Cel szczegółowy:** Atrakcyjna i dostępna przestrzeń
5. **Cel szczegółowy:** Wsparcie administracyjne

Strategia Rozwoju Gminy Brzozie na lata 2026-2036

Gmina Brzozie tworzy warunki do zrównoważonego rozwoju, łącząc troskę o mieszkańców, środowisko i lokalną gospodarkę. Wspiera rodziny, przedsiębiorców i rolników, wykorzystując potencjał turystyczny oparty na aktywnym wypoczynku, naturze i gościnności – miejsce, w którym przyroda i ludzie tworzą najpiękniejszą Gminę w Polsce.

Cel strategiczny 1. Budowanie wysokiej jakości życia mieszkańca w każdym wieku.

- 1.1. Dopasowana, nowoczesna i dostępna oferta opiekuńczo-edukacyjna, zapewniająca wysoki komfort, bezpieczeństwo oraz wszechstronny rozwój dzieci.
- 1.2. Rozwój oferty kulturalnej, sportowej i edukacyjnej w celu aktywizacji czasu wolnego mieszkańców oraz poszerzania ich wiedzy, kompetencji i zainteresowań.
- 1.3. Zapewnienie kompleksowej opieki zdrowotnej oraz wsparcia osób ze szczególnymi potrzebami.
- 1.4. Tworzenie warunków dla aktywnego, bezpiecznego i satysfakcjonującego życia seniorów poprzez opiekę, edukację, aktywność fizyczną i społeczną integrację.
- 1.5. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do aktualnych i dostępnych informacji o działalności gminy poprzez rozwój różnorodnych kanałów informacyjnych.
- 1.6. Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców
- 1.7. Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców poprzez działania prewencyjne, edukację w zakresie obrony cywilnej oraz zapobieganie problemom społecznym w miejscowościach o podwyższonym ryzyku.
- 1.8. Poprawa dostępności transportowej i infrastruktury komunikacyjnej w celu zmniejszenia wykluczenia społecznego oraz zwiększenia mobilności mieszkańców.

Cel strategiczny 2. Wzrost gospodarczy oparty na zachowaniu walorów przyrodniczych, wspierający zrównoważone rolnictwo oraz rozwój turystyki przyjaznej naturze.

- 2.1. Rozwój turystyki wypoczynkowo-rekreacyjnej jako czynnika wzrostu gospodarczego gminy.
- 2.2. Promocja gminy jako miejsca przyjaznego mieszkańcom, turystom i przedsiębiorcom.

Cel strategiczny 3. Kształtowanie przestrzeni gminy odpowiadającej potrzebom mieszkańców oraz sprzyjającej rozwojowi turystyki wypoczynkowej, z poszanowaniem środowiska naturalnego i zasad zrównoważonego rozwoju.

- 3.1. Racjonalne prowadzenie polityki przestrzennej i dbałość o środowisko zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

- 3.2. Organizacja przestrzeni przyjaznej mieszkańcom.
- 3.3. Ochrona środowiska naturalnego i bioróżnorodności przy jednoczesnym rozwijaniu funkcji turystyki wypoczynkowej.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022-2030

Cel główny: Zintegrowanie i wielopłaszczyznowe wsparcie mieszkańców Gminy Brzozie w celu poprawy jakości życia i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu.

Cel strategiczny: Wsparcie osób bezrobotnych – aktywizacja na rynku pracy oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu.

Cele szczegółowe:

1. Motywowanie osób bezrobotnych do aktywnego poszukiwania pracy.
2. Przeciwdziałanie negatywnym konsekwencjom bezrobocia.

Kierunki działań:

1. Organizowanie prac społecznie użytecznych
2. Realizacja prac interwencyjnych i robót publicznych
3. Organizowanie staży
4. Podejmowanie współpracy w zakresie upowszechniania informacji o wakatach, szkoleniach zawodowych, usługach poradnictwa bądź uzyskania dofinansowania na działalność gospodarczą
5. Udział w projektach ukierunkowanych na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Cel strategiczny: Wsparcie rodzin borykających się z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi.

Cele szczegółowe:

2. Współpraca z instytucjami oświatowymi.
3. Organizowanie dodatkowych zajęć dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym.
4. Wsparcie działań mających na celu promowanie wartości rodzinnych.
5. Rozwój usług dla rodzin z dziećmi w tym specjalistycznych usług opiekuńczych.

Kierunki działań:

1. Systematyczna praca socjalna
2. Wsparcie Asystenta Rodziny
3. Wsparcie pedagogiczne i psychologiczne
4. Organizowanie zajęć poza szkolnych
5. Realizacja programów profilaktycznych
6. Dodatkowe zajęcia w instytucjach oświatowych

Cel strategiczny: Pomoc i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych i seniorów.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie aktywności społecznej i przeciwdziałanie marginalizacji społecznej osób niepełnosprawnych i seniorów.
2. Zwiększenie aktywności osób niepełnosprawnych na rynku pracy m.in. poprzez zachęcanie do udziału w projektach mających na celu rozwój w sferze życia społecznego, zawodowego i publicznego.

Kierunki działań:

1. Realizacja programów i projektów aktywizujących osoby niepełnosprawne oraz seniorów (m.in. kontynuowanie realizacji projektu grantowego „Usługi indywidualnego transportu door-to-door dla osób niepełnosprawnych na terenie Gminy Brzozie”)
2. Promowanie i rozwijanie środowiskowych form opieki poprzez zwiększenie zakresu usług opiekuńczych (m.in. o opiekę wytchnieniową czy Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej) zachęcanie do uczestnictwa w działających już ośrodkach wsparcia na terenie powiatu.
3. Współdziałanie z organizacjami pozarządowymi.
4. Kontynuacja działalności Klubu Seniora
7. Informowanie o możliwościach podjęcia zatrudnienia bądź zwiększenia swoich umiejętności zawodowych przez osoby niepełnosprawne.

Cel strategiczny: Działania pomocowe w sferze przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe:

1. Podejmowanie działań, których głównym celem jest zniwelowanie zjawiska przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy.
2. Pomoc w sytuacjach kryzysowych poprzez udoskonalanie działań mających na celu wspieranie osób, którzy nie są w stanie samodzielnie pokonać trudności życiowych.
3. Podejmowanie działań, które mają uświadamiać jakie zagrożenia niosą ze sobą uzależnienia.

Kierunki działań:

1. Profilaktyka oraz edukacja promujące więzi rodzinne
2. Działania profilaktyczne oraz edukacyjne mające za zadanie uświadomić konsekwencje jakie za sobą niosą uzależnienia
4. Podnoszenie kwalifikacji oraz umiejętności przez osoby zajmujące się problematyką przemocy, uzależnień
5. Specjalistyczne poradnictwo terapia
7. Udział w projektach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Brzozie na lata 2025-2029

Obszar: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Cel: Poprawa jakości powietrza

- Zwiększenie efektywności energetycznej oraz ograniczenie „niskiej emisji”
- Edukacja ekologiczna

Obszar: Zagrożenie hałasem

Cel: Utrzymanie dobrego stanu klimatu akustycznego

- Rozwój i poprawa stanu gminnej infrastruktury drogowej oraz współpraca z innymi zarządcami dróg w celu poprawy stanu infrastruktury dróg powiatowych na terenie gminy

Obszar: Gospodarka wodno-ściekowa

Cel: Ochrona wód i racjonalne zarządzanie gospodarką wodną

- Modernizacja systemów poboru i przesyłu wody na terenie gminy
- Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków z uwzględnieniem zabudowy rozproszonej
- Kontrola i monitoring odbioru ścieków bytowo-komunalnych

Obszar: Gospodarowanie wodami

Cel: Przeciwdziałanie skutkom zmian klimatycznych

- Gospodarowanie wodami opadowymi

Obszar: Gleby

Cel: Ochrona i racjonalne wykorzystanie gleb adekwatnie do zagospodarowania

- Ochrona gleb i powierzchni ziemi przed działaniami czynników zewnętrznych

Obszar: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Cel: Ograniczanie ilości odpadów wytwarzanych na terenie Gminy

- Rozwój i utrzymanie systemu gospodarowania odpadami
- Wylimitowanie praktyk nielegalnego składowania odpadów
- Działania edukacyjne i prewencyjne w zakresie postępowania z odpadami komunalnymi

Obszar: Zasoby przyrodnicze

Cel: Podniesienie atrakcyjności z wykorzystaniem walorów przyrodniczych

- Rozwój ekoturystyki

Cel: Ochrona i rewaloryzacja obszarów naturalnych

- Poprawa stanu i wzmocnienie ochrony różnorodności biologicznej

Obszar: Zagrożenie poważnymi awariami

Cel: Zapobieganie wystąpieniu awarii oraz eliminacja i minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii

- Wzmocnienie skuteczności działań służb reagujących
- Działania edukacyjne i prewencyjne w zakresie występowania poważnych awarii

Program opieki nad zabytkami Gminy Brzozie na lata 2025-2029

Cel strategiczny 1. Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego

- 1.1. Zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego

Cel strategiczny 2. Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-gospodarczego gminy

- 2.1. Wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego jako czynnika wpływającego na rozwój gospodarczy i społeczny
- 2.2. Zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania
- 2.4. Podejmowanie działań umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami

Cel strategiczny 3. Promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości

- 3.1. Szeroki dostęp do informacji o dziedzictwie kulturowym gminy
- 3.2. Edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym
- 3.3. Promocja regionalnego dziedzictwa kulturowego służąca kreacji produktów turystyki kulturowej
- 3.4. Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków na potrzeby społeczne, turystyczne i edukacyjne

6. Część zarządcza

6.1. System zarządzania wdrażaniem i monitoring Programu

6.1.1. Zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji

System zarządzania i wdrażania programu stanowi instrument służący do weryfikacji stopnia realizacji określonych w GPR celów, kierunków działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także wpływu wdrażania GPR na stan wyznaczonych obszarów rewitalizacji. Dlatego też w jego strukturze wyróżnia się poziom zarządzania przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz zarządzanie *Gminnym Programem Rewitalizacji*.

Odpowiedzialność za wdrażanie (zarządzanie) dokumentu ponosi **Wójt Gminy Brzozie**. W strukturze zarządczej pełni on funkcję **Koordynatora Rewitalizacji**.

Uwzględniając z kolei zasadę partnerstwa i partycypacji społecznej, przez którą rozumie się aktywny udział interesariuszy, w tym: mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz instytucji kultury, edukacji, itp., a także zasady: partnerstwa, wielopoziomowego zarządzania oraz oddolnego podejścia, określonymi w art. 8 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.² ustanawia się **Partnerów Rewitalizacji**, odpowiedzialnych za całościowe zarządzanie procesem rewitalizacji. W związku z ww. uwarunkowaniami, wyróżnia się trzy podstawowe grupy podmiotów:

- ⇒ **władze regionalne, lokalne i miejskie oraz inne instytucje publiczne** – w tym: Rada Gminy Brzozie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzoziu, Gminna Biblioteka Publiczna w Brzoziu, szkoły podstawowe z tereny Gminy Brzozie;
- ⇒ **partnerzy gospodarczy i społeczni** – w tym: mieszkańcy podobszarów rewitalizacji, pozostali mieszkańcy Gminy Brzozie, lokalni przedsiębiorcy;
- ⇒ **właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, tj. partnerzy działający na rzecz środowiska, organizacje pozarządowe, oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równouprawnienia płci i niedyskryminacji** – w szczególności: stowarzyszenia, fundacje, organizacje pozarządowe działające w obrębie podobszarów rewitalizacji i całej Gminy Brzozie.

² Dotyczy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej.

Komitet Rewitalizacji stanowi reprezentację kluczowych Partnerów Rewitalizacji każdej określonej powyżej grupy. Jest on organem opiniująco-doradczym, nie będącym jednocześnie organem jednostki samorządu terytorialnego, który zapewnia współpracę oraz dialog między interesariuszami a organami Urzędu Gminy Brzozie w sprawach związanych z realizacją procesu rewitalizacji. Zostanie on powołany zgodnie z zapisami art. 7 ustawy o rewitalizacji, przy uwzględnieniu zasad określonych w art. 8 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.

Każda z grup interesariuszy procesu rewitalizacji posiada własne zestawienie obowiązków i funkcji, odnoszących się do zarządzania przedsięwzięciami (corocznie monitorowanymi) oraz zarządzania GPR (poddawanym ocenie aktualności i stopnia realizacji). Zostały one przedstawione w poniższej Tabeli 38.

Tabela 38. Funkcje grup interesariuszy procesu rewitalizacji Gminy Brzozie.

	Zarządzanie przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi (monitoring)	Zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji (ocena)
Koordinator Rewitalizacji	• Monitorowanie stopnia realizacji przedsięwzięć podstawowych • Monitorowanie zgodności realizowanych przedsięwzięć z celami i kierunkami działań GPR • Umożliwianie realizacji przedsięwzięć podstawowych, za które odpowiada Gmina Brzozie • Powołanie Komitetu Rewitalizacji • Współpraca z Partnerami Rewitalizacji • Podejmowanie interwencji eliminujących trudności w realizacji założeń GPR • Planowanie realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych za które odpowiada Gmina w cyklu rocznym	• Koordynacja procedury oceny realizacji przedsięwzięć • Inicjowanie i prowadzenie regularnej oceny realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych • Współpraca z Komitetem Rewitalizacji • Weryfikacja założeń GPR i koordynacja ewentualnej jego aktualizacji na podstawie sporządzonej oceny • Prowadzenie działań informacyjnych i partycypacyjnych zaplanowanych w ramach wdrażania GPR
Komitet Rewitalizacji	• Opiniowanie postępów w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych • Wspieranie tworzenia partnerstw realizujących przedsięwzięcia rewitalizacyjne • Zapewnianie sprawnego i efektywnego dialogu pomiędzy interesariuszami procesu rewitalizacji a Koordynatorem Rewitalizacji	• Opiniowanie oceny realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji • Rekomendowanie potrzeby aktualizacji GPR lub jego uchylecia (w przypadku zrealizowania założeń) • Opiniowanie dokumentów przygotowanych przez jednostkę lub na temat podejmowanych przez nią działań • Informowanie społeczeństwa o ocenie realizacji GPR
Partnerzy Rewitalizacji	• Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zgodnie z posiadanymi kompetencjami • Zgłaszanie Koordynatorowi Rewitalizacji trudności lub potrzeb uniemożliwiających realizację założeń GPR	• Udział w procesie oceny stopnia realizacji GPR • Zgłaszanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych na etapie tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji • Zgłaszanie wniosków dotyczących zmian w GPR

Źródło: opracowanie własne

Wdrażanie *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Brzozie* będzie polegało na realizacji kolejnych zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Ważną rolę w tym procesie odgrywać będzie Rada Gminy Brzozie, która odpowiada za uchwalenie *uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2025-2032*, co jest równoznaczne z możliwością rozpoczęcia realizacji zaplanowanych w nim działań. Tym samym, ma ona również możliwość wprowadzania modyfikacji, inicjowania aktualizacji lub uchylecia dokumentu w uzasadnionych przypadkach.

Realizacja projektów własnych Gminy Brzozie, w tym ich przygotowanie oraz wdrożenie, spoczywać będzie na Kierownikach i pracownikach merytorycznych odpowiednich referatów Urzędu Gminy Brzozie, a także podmiotach zarządzających gminnymi jednostkami organizacyjnymi.

6.1.2. System monitorowania i oceny Programu

System monitorowania i oceny *Gminnego Programu Rewitalizacji* ma na celu weryfikację efektów i stopnia realizacji działań rewitalizacyjnych przewidzianych w ramach GPR. Pojęcie monitoringu odnosi się do procesu ciągłego, co oznacza, że ocena efektywności podjętych interwencji nie jest dokonywana jednorazowo, po zakończeniu całego okresu programowego, a stanowi stały element realizacji GPR. W ten sposób, monitoring spełnia również rolę systemu wczesnego ostrzegania o ewentualnych nieprawidłowościach. Ze względu na konieczność zapewnienia ciągłości monitoringu, będzie on dokonywany w dwóch perspektywach czasowych:

- ⇒ **Monitoring wdrożenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych** – dokonywany w cyklu rocznym, obejmując weryfikację postępów we wdrażaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zawartych w *Gminnym Programie Rewitalizacji*;
- ⇒ **Ocena realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji** – wynika z art. 22 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji i dotyczy oceny, o charakterze jakościowym, aktualności i stopnia realizacji GPR, co jest równoznaczne z odniesieniem realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych do założonych celów i kierunków działań. Dokonywana jest raz na 3 lata.

Za prowadzenie monitoringu i dokonanie oceny odpowiada Koordynator Rewitalizacji, który przekazuje pozyskane wyniki do Komitetu Rewitalizacji, w celu zaopiniowania ich. Wyniki oceny po zaopiniowaniu Komitetu podlegają ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Brzozie.

System monitoringu opiera się na konkretnych wskaźnikach, które umożliwiają dokonanie obiektywnych pomiarów. Wynikają one ze wskaźników rezultatów i produktów poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz analizy jakościowej w strukturze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej.

Monitoring wdrożenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Coroczny monitoring wdrożenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie elementem corocznego *Raportu o stanie Gminy Brzozie*. W jego skład będą wchodzić informacje tj.:

- harmonogram i stopień realizacji przedsięwzięć,
- osiągnięte efekty zrealizowanych lub realizowanych przedsięwzięć (wskazanie uzyskanego w danym roku poziomu wskaźników rezultatów i produktów poszczególnych przedsięwzięć; za pomiar odpowiedzialny jest podmiot realizujący przedsięwzięcie),
- napotkane lub potencjalne trudności i problemy,
- działania podjęte w ramach pozyskania funduszy na realizację przedsięwzięcia, zgodnie ze wskazanymi źródłami finansowania,
- proponowane kolejne etapy realizacji przedsięwzięcia w perspektywie następnego roku.

Ocena realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji

Ocena realizacji GPR odnosi się do oceny osiągnięcia wskaźników poszczególnych celów i kierunków działań. W związku z tym dokonywana będzie w dłuższej perspektywie czasowej - raz na 3 lata. Za wykonanie oceny odpowiedzialny jest Koordynator Rewitalizacji, a jej wyniki i wnioski zostaną przedstawione w *Raporcie z oceny realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji*, opracowanego maksymalnie do 30 czerwca kolejnego roku po upływie terminu oceny. Ponadto, ocena ta zostanie rozbudowana o analizę zmian społeczno-ekonomicznych na podobszarach rewitalizacji, które stanowią będą odpowiedź na zdiagnozowane stany kryzysowe, przedstawione w *Pogłębionej diagnozie obszaru rewitalizacji*.

Ocena ma więc odnosić się do aktualności i stopnia realizacji GPR, aby zidentyfikować, czy program został odpowiednio skonstruowany w kontekście dostosowania rodzaju interwencji do występujących problemów, przyjętego sposobu realizacji założeń oraz ich efektywności. W związku z tym, *Raport z oceny realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji* powinien uwzględniać w szczególności:

- podsumowanie sytuacji w każdej ze sfer rewitalizacji, tj. społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej poszczególnych podobszarów rewitalizacji,
- zestawienie kluczowych wniosków z corocznych *Raportów z monitoringu wdrożenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych*,
- stopień osiągnięcia celów strategicznych i kierunków działań wyznaczonych w GPR w postaci wskaźników rezultatu,
- wnioski pozwalające na ocenę kierunków i dynamiki zmian w odniesieniu do sfer rewitalizacji oraz celów strategicznych,
- ocenę aktualności GPR pod kątem struktury, uwarunkowań zewnętrznych oraz potrzeb wewnętrznych, odnoszących się do zmian sytuacji podobszarów rewitalizacji wraz z wnioskami wskazującymi możliwe zmiany w GPR,
- rekomendacje dotyczące dalszych działań rewitalizacyjnych (w tym konieczność aktualizacji, kontynuacji lub uchylenia GPR).

Raporty z przeprowadzonych ocen zostaną przekazane do Komitetu Rewitalizacji oraz Rady Gminy Brzozie w celu ich zaopiniowania, a następnie opublikowane dla mieszkańców w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Brzozie.

6.1.3. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji

Ramowy harmonogram realizacji *Gminnego Programu Rewitalizacji* w podziale na poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacyjne został przedstawiony w poniższej Tabeli 39.

Tabela 39. Ramowy harmonogram realizacji *Gminnego Programu Rewitalizacji*

Nr przedsięwzięcia	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								

Źródło: opracowanie własne

6.1.4. Wskaźniki realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji

Do oceny realizacji celów strategicznych i kierunków rozwoju *Gminnego Programu Rewitalizacji* sformułowane zostały wskaźniki obrazujące prognozowane rezultaty. Wskaźniki realizacji celów (wskaźniki rezultatu) uwzględniają elementy, tj. wartość początkową, pożądaną wartość docelową oraz wynikającą z niej tendencję zmian (wzrostową lub spadkową) (Tabela 40.). Ponadto, ocenę realizacji celów uzupełniają wskaźniki produktu i rezultatu przypisane każdemu przedsięwzięciu podstawowemu, opisane w kartach charakterystyki przedsięwzięć, zawartych w rozdziale 5.2.1.

Tabela 40. Wskaźniki osiągnięcia celów *Gminnego Programu Rewitalizacji*.

Cel	Wskaźnik osiągnięcia celu	Źródło danych	Wartość początkowa	Pożądana wartość docelowa	Tendencja zmian
Cel 1.	Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy zyskali dostęp do zrewitalizowanego obszaru	Urząd Gminy Brzozie	0	1018	wzrost
Cel 1.	Liczba uczniów szkoły podstawowej w Jajkowie, którzy mają możliwość korzystania ze zrewitalizowanego obiektu	Urząd Gminy Brzozie, Szkoła Podstawowa w Jajkowie	0	74	wzrost
Cel 2.	Liczba zorganizowanych wydarzeń w zrewitalizowanym obiekcie	Urząd Gminy Brzozie	0	6	wzrost
Cel 3.	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach		0	6	wzrost
Cel 3.	Liczba obiektów dostosowanych do osób z niepełnosprawnościami		0	8	wzrost
Cel 3.	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków na terenie obszaru rewitalizacji		0	1	wzrost
Cel 3.	Długość zrealizowanej infrastruktury [m]		0	2900	wzrost

Źródło: opracowanie własne

6.1.5. Uspołecznienie Gminnego Programu Rewitalizacji

Uspołecznienie *Gminnego Programu Rewitalizacji* wynika z zasady partnerstwa i partycypacji społecznej. W jej ramach planowane są działania włączające interesariuszy w realizację założeń Programu o charakterze **informacyjno-konsultacyjnym**. Ich celem będzie upowszechnianie wiedzy na temat założeń i postępów we wdrażaniu *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2025-2032* oraz poddawanie dyskusji i opinii publicznej przeprowadzonych i planowanych działań. W zakres tych działań wchodzi:

- ⇒ publikacja *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2025-2032* na stronie Urzędu Gminy Brzozie oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Brzozie,
- ⇒ informowanie społeczeństwa o realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych poprzez dostępne kanały komunikacji Urzędu Gminy z mieszkańcami,
- ⇒ coroczne raportowanie wyników monitoringu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w *Raporcie o stanie Gminy Brzozie*
- ⇒ powołanie Komitetu Rewitalizacji jako ciała opiniującego-doradczego, reprezentującego interesariuszy rewitalizacji (na podstawie art. 7 ustawy o rewitalizacji),
- ⇒ poddawanie opinii Rady Gminy *Raportów z monitoringu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych* oraz *Raportów z oceny realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji*,
- ⇒ publikowanie *Raportów z oceny realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji* w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Brzozie.

Działania informacyjne będą odbywały się w sposób ciągły, aby zapewnić interesariuszom bieżący dostęp do informacji o postępach w realizacji *Programu*. Działania konsultacyjne odbywać się będą regularnie, każdorazowo po przeprowadzonej okresowej ocenie realizacji przedsięwzięć oraz założeń GPR.

6.1.6. Koszty zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji

Rewitalizacja w ramach *Gminnego Programu Rewitalizacji* jest zadaniem własnym gminy o charakterze fakultatywnym. Niemniej, jego skuteczna realizacja wymaga efektywnego systemu zarządzania. W związku z tym, odnosząc się do art. 15 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, struktura zarządzania realizacją GPR powinna zawierać także koszty związane z tym procesem.

W związku z tym, w okresie obowiązywania GPR, ww. koszty będą obejmować:

- wsparcie i zapewnienie efektywnej organizacji prac Komitetu Rewitalizacji. Koszt będzie ponoszony w całym okresie realizacji GPR;
- monitorowanie realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych i przygotowanie *Raportów z monitoringu*. Koszt ponoszony corocznie;
- monitorowanie postępów w realizacji *Gminnego Programu Rewitalizacji* i opracowanie *Raportu z oceny realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji*. Koszt ponoszony średnio raz na 3 lata.

Zadania zarządcze wpisane są w bieżącą działalność struktur Urzędu Gminy Brzozie i realizowane przez jednostki Urzędu, z wykorzystaniem dostępnych zasobów, przewidzianych w budżecie Urzędu Gminy, dzięki czemu nie wymagane jest wykorzystanie dodatkowych środków.

6.2. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

6.2.1. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Na obszarze rewitalizacji Gminy Brzozie nie planuje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji

6.2.2. Zmiany w Planie Ogólnym Gminy Brzozie

Gmina Brzozie w drodze uchwały nr III/16/2024 Rady Gminy Brzozie z dnia 14 czerwca 2024 r. przystąpiła do sporządzania planu ogólnego Gminy Brzozie, jednak na dzień uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji plan ten nie został przyjęty.

W toku sporządzania Planu Ogólnego należy uwzględnić ustalenia *Gminnego Programu Rewitalizacji*.

6.2.3. Zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Realizacja przedsięwzięć zawartych w *Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2025-2032* nie wymaga wprowadzania zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na terenie Gminy, tj.:

- Uchwała nr XXIII/114/2005 Rady Gminy Brzozie z dnia 30 maja 2005 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Brzozie,
- Uchwała nr XXXI/221/2022 Rady Gminy Brzozie z dnia 22 czerwca 2022 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w obrębie Brzozie, Gmina Brzozie
- Uchwała nr XXXV/260/2023 RADY GMINY BRZozIE z dnia 1 marca 2023 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w obrębie Jajkowo, Gmina Brzozie
- Uchwała nr XLIII/311/2024 RADY GMINY BRZozIE z dnia 6 lutego 2024 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w centralnej i zachodniej części obrębu Brzozie, Gmina Brzozie.

6.2.4. Miejscowy Plan Rewitalizacji

W związku z realizacją *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2025-2032* nie przewiduje się konieczności sporządzania Miejscowego Planu Rewitalizacji.

6.2.5. Zmiany w uchwałach o których mowa w art. 21 ust 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. 2023 r. poz. 725)

Gmina Brzozie na dzień uchwalenia *Gminnego Programu Rewitalizacji* i nie posiada zasobu mieszkań socjalnych i komunalnych, a zatem, nie posiada również uchwał określonych w art. 21 ust 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.

6.2.6. Zmiany w uchwale o której mowa w art. 7 ust. 3, tj. uchwały w sprawie wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji

W poprzednim okresie programowym *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Brzozie na lata 2016-2023* nie została przyjęta uchwała w sprawie wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji, w związku z czym nie wyznacza się niezbędnych zmian dotyczących ww. uchwały.

Załącznik nr 1

**Podstawowe kierunki zmian
funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji
Gminy Brzozie**

- ① Numer przedsięwzięcia rewitalizacyjnego
- Lokalizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych
- Granica sołectwa
- Obszar rewitalizacji
- Budynki
- Granie działek ewidencyjnych

Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji Gminy Brzozie

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne:

- 1 Budowa ogólnodostępnego, rekreacyjnego boiska wielofunkcyjnego z zieloną strefą wypoczynku w miejscowości Wielkie Leżno
- 2 Budowa strefy rekreacji i wypoczynku w Świeciu
- 3 Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Jajkowie
- 4 Budowa boiska Orlik w Jajkowie
- 5 Poprawa bezpieczeństwa poprzez stworzenie ciągu pieszo-rowerowego w Jajkowie
- 6 Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Wielkim Leźnie
- 7 Doposażenie świetlicy wiejskiej w Trepkach
- 8 Doposażenie świetlicy wiejskiej w Wielkim Leźnie
- 9 Budowa ścieżki rowerowej – Żelazny Szlak Rowerowy w Jajkowie

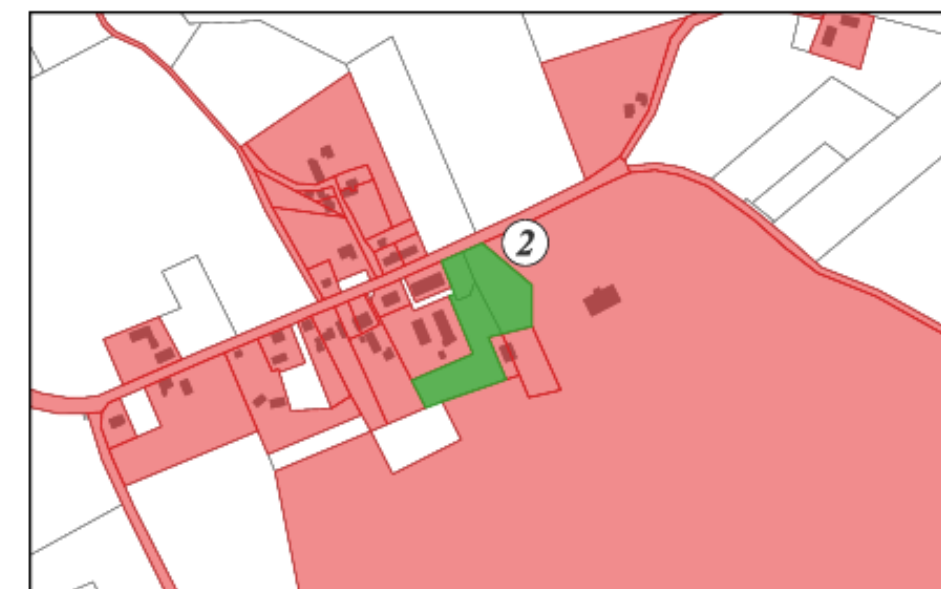
- Działki ewidencyjne wyznaczone w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych
- Budynki
- Obszar rewitalizacji
- Granice działek ewidencyjnych
- Granice sołectwa

0 100 200 300 400 500 m

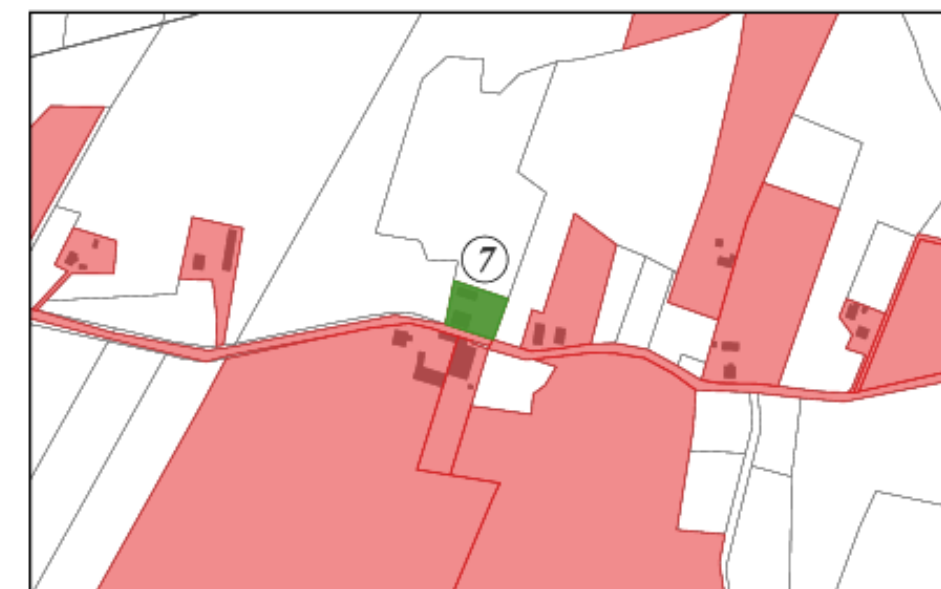
Podobszar I - Jajkovo

Podobszar II - Świecie

Podobszar III - Treпки

Podobszar IV - Wielkie Leżno

